VANDAAG

NED.ANTILLEN

* Belangrijke "Muziek- leveranciers" niet beschermd op Antillen p.3
* Uitwisseling informatie met buitenland moet verbeterd p.15

SPORT

* Zoetemelk toch naar Tour p.13

JOOP ZOETEMELK . ...columnist...

ARUBA

* Nelson Oduber: Eman regeert met uiterste minderheid p.4
* Regering wil zo snel mogelijk regels voor petroleum exploitatie p.11

INTERNATIONAAL

* Vredesmars Seoul ontaard in confrontatie met politie p.1

Veel muziek zat er gisteren niet in die hoorzitting

Amigoe

104E JAARGANG — NO.: 145

ZATERDAG 27 JUNI 1987

Nieuws in vogelvlucht

VATICAANSTAD — President Waldheim van Oostenrijk is vrijdag naar Wenen teruggekeerd. Op de 2e dag van zijn bezoek aan Vaticaanstad legde de omstreden president een aantal prive- bezoeken af. Joodse demonstranten die eerder op het Sint Pietersplein hun afkeer over het bezoek kenbaar hadden gemaakt, zijn vrijdag niet gesignaleerd. Waldheim zei dat zijn bezoek aan de paus hem gesterkt heeft in zijn wens het presidentschap te bekleden.

*****

SEOUL — Het proces tegen 5 politiemannen die beschuldigd worden van het doodmartelen van een student is vandaag in Seoul opgeschort. Het Hof besloot hiertoe nadat het publiek op luide wijze verontwaardigd had gereageerd op de eis van het openbaar ministerie tot 10 en 15 jaar gevangenisstraf voor de beklaagden.

*****

BAHREIN — Bij aanvallen van Iraanse kanonneer- boten op 2 tankschepen in de Golf is vandaag één man om het leven gekomen en zijn 4 anderen gewond geraakt. De acties voor de Saudische kust maken een einde aan een periode van 5 weken waarin Iran geen aanvallen op tankschepen uitvoerde. De operatie wordt gezien als een vergelding voor de aanvallen van Irak op Iraanse schepen vorige week.

*****

AMSTERDAM — De koers van de dollar is vrijdag op de Europese wisselmarkten nauwelijks veranderd. In Amsterdam werd een officiële middenkoers vastgesteld van 2,0550 Ned. gulden tegen 2,0570 gulden donderdag.

*****

WENEN — De ministers van Olie van de OPEC zijn vrijdag in principe overeengekomen om in het 4e kwartaal van dit jaar minder olie te produceren dan het voorgenomen productie- plafond van 118,3 mln vaten per dag. Naar verwachting komt het uiteindelijke productie- plafond voor deze periode tussen de 16,6 en 18,3 miljoen vaten per dag te liggen.

*****

BELGRADO — Honderden Serven uit de Joegoslavische provincie Kosovo hebben geprotesteerd tegen de vervolging door leden van de Albanese meerderheid in hun gebied. De demonstratie vond vrijdag in de hoofdstad Belgrado plaats en viel samen met de bijeenkomst van het centraal comite van de Liga van Communisten in Joegoslavie, die speciaal is gewijd aan de gespannen situatie rond Kosovo.

*****

BELFAST — In de Ierse stad Belfast is een soldaat van het Brits gezinde Ulster Defense Regiment doodgeschoten. De IRA heeft zich verantwoordelijk gesteld voor de moord.

*****

BAUMHOLDER — De Westduitse politie heeft 5 leden van een extreem- rechtse paramilitaire groepering gearresteerd. Het vijftal hield clandestiene schiet- oefeningen op een terrein van het Westduitse leger bij de plaats Baumholder. Hun wapens werden in beslag genomen.

*****

BRUSSEL — Met een hernieuwde waarschuwing tegen de gevaren van de nul- optie heeft generaal Rogers vrijdag het bevel over de NAVO-strijdkrachten in Europa overgedragen aan generaal Calvin.

*****

LYON — Klaus Barbie zal volgend jaar opnieuw terechtstaan. Vrijdag is de ex-gestapochef in staat van beschuldiging gesteld wegens misdaden tegen de menselijkheid in de "affaire van Caluire", het plaatsje buiten Lyon waar de Franse verzetsheld Moulin met een aantal andere leiders van het verzet werd gearresteerd. Het 2e proces zal worden gehouden als gevolg van klachten die zijn ingediend door familieleden van 2 verzetsmensen die samen met Moulin werden aangehouden.

*****

PRETORIA — De ZA regering heeft vrijdag de omstandigheden waaronder de gevangenen onder de noodtoestand worden vastgehouden enigszins verzacht. De regering trok de oude voorschriften in en verving die door nieuwe regels die volgens de advocaten overeenkomen met de omstandigheden waaronder gevangenen vastzitten die hun proces afwachten. Dat betekent oa dat vloeken en fluiten niet langer bestraft zullen worden, dat ze schriftelijke cursussen mogen volgen, brieven mogen schrijven en dat ze na max. 2 weken politieel naar een gevangenis worden overgebracht. Ook moeten arrestanten medisch onderzocht worden. Kranten, voedsel- paketten, radio's en tv's blijven verboden.

*****

NEW YORK — De effectenbeurs van New York heeft vrijdag het donderdag bereikte record niet kunnen vasthouden. De Dow Jones Index daalde 14,20 punten tot 2436,86 punten.

*****

3.400 ZUIDKOREANEN AANGEHOUDEN TIJDENS DEMONSTRATIES

Kranten voorspellen terugtreden presidentskandidaat Roh Tae Woo

Vredesmars Seoel ontaard in confrontatie met politie

SEOEL — De "Mars voor de vrede" die gisteravond om zes uur lokale tijd in Seoel begon is uitgelopen op een massale confrontatie tussen de inwoners van de Zuidkoreaanse hoofdstad en de politie. Voor het eerst trotseerden alle lagen van de bevolking in Seoel en andere steden het beruchte traangas van de politie om hun oppositie te tonen tegen president Chun Doo Whan. De politie schat het aantal gewonde agenten in het hele land op 573. Zij heeft geen opgave gedaan van het aantal gewonde demonstranten of voorbijgangers, maar journalisten melden dat zij gezien hebben dat veel mensen zich moesten laten verzorgen wegens verwondingen die het gevolg waren van traangas. Meer dan 3.400 mensen werden aangehouden, van wie er nog 800 vastzitten.

In een ongekend massale manifestatie van verzet trokken precies om zes uur 's avonds honderdduizenden mensen de straat op, onder het zingen van het volkslied en zwaaiend met de Koreaanse vlag en met witte zakdoeken. De witte zakdoeken symboliseerden niet alleen de vredeswil maar dienden ook als nuttige maar onvolmaakte bescherming tegen de onophoudelijke wolken traangas.

De regering had 60.000 man politie op de been gebracht. Elke samenscholing werd onmiddellijk opgebroken en bespoeid met traangas. Bij alle belangrijke metro- uitgangen in de hoofdstad stonden politie- mannen die traangas- granaten over de trappen naar beneden gooiden zodra er een groepje mensen van enige omvang opdook, of het nu betogers of gewone burgers waren. In de straten werd elk groepje van 20 of 30 mensen met traangas bestookt, of ze nu bij een bushalte stonden te wachten, hun kantoren uitkwamen of gewoon wat stonden te praten. Boeddhistische monniken, priesters, bejaarden of toeristen: niemand bleef gespaard.

Dit massale traangas- bombardement verhinderde dat een grote protestmars op gang kwam maar in sommige wijken van Seoel en andere steden slaagden de betogers er toch in zich te hergroeperen en de strijd met de politie aan te binden. Voor het station in Seoel stonden politie en duizenden demonstranten anderhalf uur lang tegenover elkaar, terwijl over en weer molotov- cocktails, stenen en traangas- granaten werden gegooid. Journalisten meldden dat hier tientallen gewonden vielen en dat de politie honderden arrestaties verrichtte.

In Pusan werden een autobus en een politiejeep in brand gestoken. In Kwangju blokkeerden 20.000 mensen de straten en veroorzaakten enorme verkeersopstoppingen.

Omdat de betogingen zich overal verspreid in de stad afspeelden was het aantal deelnemers moeilijk te schatten. Uit zeker twintig steden werden grote demonstraties gemeld.

Voor het begin van de betogingen hadden de autoriteiten al twee toonaangevende oppositieleiders tot zwijgen gebracht: Kim Young Sam werd enige tijd doelloos rondgereden door de politie om te voorkomen dat hij de demonstranten toe zou spreken en Kim Dae Yong kreeg weer huisarrest.

Niet alleen studenten, maar ook arbeiders en de middenklasse gingen de straat op, zo berichtten journalisten. Daarentegen meldde het ministerie van Voorlichting dat "een opvallend verschijnsel bij deze demonstraties was dat gewone burgers niet met de betogers sympathiseerden, hoewel de oppositie beweert dat zij de steun geniet van de meerderheid van de middenklasse".

Maar een andere passage uit de officiele verklaring "de politie onthield zich van het gebruik van traangas behalve in enkele onvermijdelijke gevallen" stond ook wat haaks op de met traangas doordrenkte werkelijkheid.

Juist het optreden zonder enig onderscheid tegen iedereen die zich op straat vertoonde veroorzaakte heftige reacties onder de bevolking. Voorbijgangers jouwden de politie uit en gingen soms zelfs agenten te lijf. De betogers beschermden zich tegen de traangas- wolken met duikbrillen, gasmaskers, watten, tandpasta op de lippen en paraffine op het gezicht. Maar de minder goed uitgeruste voorbijgangers moesten zich behelpen met zakdoeken, plastic zakken en cellofaanpapier op de ogen. Het claxon- concert van automobilisten dat ook om 18.00 uur begon duurde twee uur.

Kranten in Zuid- Korea voorspelden vrijdag dat voorzitter Roh Tae Woo van de regerende Democratische Gerechtigheidspartij zich volgende week zal terugtrekken als presidents- kandidaat. Daarmee zou de weg worden vrijgemaakt voor onderhandelingen met de oppositie. In televisie- interviews spraken vertegenwoordigers van de regering hun bereidheid uit tot onderhandelingen over een nieuwe grondwet. De oppositie eist rechtstreekse verkiezingen voor het presidentschap als president Chun volgend jaar aftreedt. Kim Dae Jung heeft tot dusver geweigerd met Roh Tae Woo te praten. Kim Young Sam heeft vandaag gezegd dat de regering in moet gaan op de eisen van de politieke hervormingen. 'Wij hebben nu een punt bereikt waar de regering niet anders kan dan het verlangen van het volk in te willigen dat het zijn eigen regering kiest".

Washington betreurt het dat Kim Dae Young opnieuw onder huisarrest is geplaatst, zo verklaarde de Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken Gaston Sigur vrijdag. Tijdens zijn bezoek aan Zuid- Korea had hij duidelijk gemaakt dat de Amerikaanse regering gekant is tegen ingrijpen door het Zuidkoreaanse leger in de huidige crisis. Hij hoopte dat de regering van Chun Doo Whan zich soepel zal opstellen om een dialoog met de oppositie mogelijk te maken.

Een andere Amerikaanse regerings- functionaris meende dat de komende Olympische Spelen van 1988 zeker een belangrijke drijfveer zullen zijn voor alle betrokkenen om tot een politiek compromis te komen. De ontwikkeling van Zuid- Korea in de richting van meer democratie is volgens onderminister Edward Derwnski "onomkeerbaar".

WILLEMSTAD — De belangstelling voor de openbare hoorzitting over de kwestie van de muziek- auteursrechten, bleek gistermiddag kleiner dan door de organisatoren verwacht was. De bedoeling van de hoorzitting was de belanghebbenden in de gelegenheid te stellen hun opmerkingen over deze materie naar voren te brengen zodat de subcommissie die de opdracht heeft een ontwerp landsverordening ter wijziging van de Auteurs- verordening te maken, een beeld kon krijgen hoe de gemeenschap hierover denkt.

Op de foto-combinatie: voorzitter mr Vrieze van de subcommissie met links van hem mr Van Eps en aan zijn andere zijde mr Hollander, leden van de commissie. De andere foto geeft een beeld van een deel van het publiek waaronder op de voorgrond de heren Cijntje en Gomez van de Asosashon di Musikonan en achter hen onder andere directeur Orlando Cuales van Radio Curom.

Nica-president gaat naar top in augustus

PANAMASTAD — President Daniel Ortega van Nicaragua neemt deel aan de Middenamerikaanse top- conferentie op 6 en 7 augustus. Dit heeft hij toegezegd na een onderhoud met zijn Panamese collega Arturo Eric Delvalle.

Aanvankelijk had de Nicaraguaanse president laten weten alleen naar deze top te zullen gaan wanneer die op de oorspronkelijk afgesproken dag (vandaag en morgen, red) zou worden gehouden. Hij zag in het uitstel op verzoek van zijn Salvadoraanse collega Jose Napoleon Duarte een manoeuvre van Washington. Volgens Ortega zal de Contadora- groep een belangrijke rol gaan spelen bij het overleg over het vredesplan van de Costaricaanse president Oscar Arias Sanchez.

Colombia klopt bij banken aan voor 1,06 miljard dollar kredieten

BOGOTA — Colombia wil van buitenlandse banken in totaal 1,06 miljard dollar aan kredieten zien los te krijgen om verschillende overheidsprogramma's voor 1987 en 88 te kunnen financieren.

Dit werd meegedeeld door de directeur van het Nationale planbureau van Colombia, Maria Mercedes Cuellar. Vijftien banken, onder leiding van de Amerikaanse Chemical Bank, zullen de financiering coordineren. Bogota stelde voor de lening terug te betalen over een periode van veertien jaar waarvan de eerste zes jaar vrij zijn van aflossing. De rente is bepaald op 0,94 procent boven de prime rate. Dit is het tarief dat de Amerikaanse banken berekenen aan hun beste klanten.

Het eerste deel van de lening waarvan de omvang nog niet bekend is moet in september beschikbaar zijn. Dit geld wordt gebruikt voor electriciteits- en steenkolen- projecten en voor sociale voorzieningen. De regering van president Virgilio Barca heeft steeds gezegd dat men twee miljard dollar per jaar aan leningen wilde hebben. De buitenlandse schuld van Colombia bedraagt vijftien miljard dollar, de op vijf na grootste van Latijns Amerika. Het land heeft echter tot heden toe geen problemen op schulden- gebied gekend.

Inbreng militaire apparaat ongewijzigd

Naaste medewerker Gorbatsjov in Politburo

MOSKOU — Het centraal comite van de Sovjetunie heeft vrijdag drie partijfunctionarissen tot stemgerechtigd lid van het leidende Politburo gekozen. Onder hen bevindt zich een naaste medewerker van partijleider Michail Gorbatsjov, de 63-jarige Aleksandr Jakovlev, de verantwoordelijke man voor propaganda. Dit heeft het persbureau Tass bekendgemaakt.

Ook Nikolaj Sljoenkov en Viktor Nikonov werden tot stemgerechtigd lid gepromoveerd. De 58-jarige Sljoenkov is een economische deskundige. Hij was tot vrijdag kandidaat- lid. De eveneens 58- jarige Nikonov is direct in het leidende partijorgaan gekozen. Nikonov is tevens secretaris van het centraal comite, waar hij is belast met landbouw.

De vorige maand tot minister van Defensie benoemde Dmitri Jazov is kandidaat- lid van het Politburo geworden. Zijn voorganger, Sergej Sokolov, die wegens het incident met het Westduitse vliegtuigje op het Rode Plein met pensioen was gestuurd, heeft het kandidaat- lidmaatschap verloren. "In verband met zijn pensionering", aldus Tass.

Dinmoekjamed Koenajev, voormalig partijleider in Kazakstan, is nu ook uit het centrale comite verwijderd. Hem zijn "ernstige tekortkomingen" verweten. Koenajev verloor in januari zijn zetel in het Politburo. Zijn eigen partij- organisatie in Kazakstan verweet hem dat hij zich aan zelfverheerlijking had bezondigd.

Het Politburo omvat nu 14 stemgerechtigde en zes niet-stemgerechtigde kandidaat- leden. Zes stemgerechtigde leden van het Politburo hebben daarnaast de functie van secretaris van het centraal comite en zijn als zodanig verantwoordelijk voor de dagelijkse bestuurszaken van de partij- organisatie. Die zes zijn Gorbatsjov, Jakovlev, Sljoenkov, Nikonov, Jeger Ligatsjev en Lev Zajkov. Ligatsjev is de belangrijkste partij-ideoloog en in feite de tweede man na Gorbatsjov. Zajkov is verantwoordelijk voor de militaire industrie. Het is in het machtsapparaat van de Sovjetunie ongebruikelijk dat zoveel stemgerechtigde leden van het Politburo tevens secretaris van het centrale comite zijn.

In een eerste analyse verklaarden ingewijden dat de promotie van Jekovlev een duidelijke winst voor Gorbatsjov betekent, maar dat daarentegen kandidaat- lid Boris Jeltsin, de hervormingsgezinde leider van de Moskouse partij- afdeling, niet bevorderd is tot stemgerechtigd lid van het Politburo.

De bevordering van de nieuwe minister van Defensie, Dmitri Jazov, tot kandidaat lid van het Politburo, betekent dat de vertegenwoordiging van het militaire apparaat na het uitrangeren van Sokolov ongewijzigd is gebleven, ondanks de scherpe reprimande van het Politburo aan de militaire leiding na het vliegtuig- incident met de Westduitse Mathias Rust.

De bevordering van Sljoenkov en Nikonov, twee specialisten op economisch terrein, wijst op de grote prioriteit die Gorbatsjov geeft aan zijn streven naar modernisering van de economie. De secretaris- generaal onthulde donderdag voorstellen voor het decentraliseren van de industriele leiding en voor grotere vrijheid van het particuliere initiatief.

Sljoenkov heeft onder Gorbatsjov snel carriere gemaakt. De voormalige partijleider van de Witrussische republiek werd in maart 1986 als kandidaat- lid in het Politburo gekozen en afgelopen januari werd hij secretaris van het centrale comite.

Nikonov werd in april 1985 in dit orgaan aangesteld als secretaris voor landbouwzaken. Dat gebeurde op de eerste voltallige zitting van het Centrale comite na het aan de macht komen van Gorbatsjov, die een eind wil maken aan de afhankelijkheid van de Sovjetunie van graanimporten uit het Westen.

Westerse deskundigen zien Jakovlev als een van de leiders van het Kremlin wiens ideologische denken het dichtst bij dat van Gorbatsjov staat. Op het 27ste Partijcongres in 1986 werd Jakovlev tot secretaris gekozen, hoewel hij voordien geen stemgerechtig lid van het comite was. In januari volgde zijn benoeming tot kandidaat- lid van het Politburo.

Het centrale comite keurde voorts een wetsontwerp inzake industriele staatsbedrijven goed. Het voorstel gaat volgende week naar de Opperste Sovjet, het parlement.

In Venezuela:

Nieuwe minister van Defensie en nieuwe leger-commandanten

CARACAS — Bij gelegenheid van de Dag van de Strijdkrachten heeft president Jaime Lusinchi van Venezuela zoals te doen gebruikelijk is veranderingen aangebracht in de leiding van zijn leger. Tot nieuwe minister van Defensie werd benoemd divisie- generaal Eliodoro Guerrero Gomez die voorheen de post bekleedde van commandant van de grondstrijdkrachten. Hij is de opvolger van generaal Jose Rafael Cardozo Grimaldo die met pensioen gaat. Tot leger- commandant is benoemd generaal Italo Alliegro, tot commandant van de marine vice- admiraal Faustino Alvarado, tot commandant van de luchtmacht generaal Jesus Ramon Aveledo Penso en tot commandant van de Guardia Nacional Jose Angel Merchana Acosta. In Venezuela is het gewoonte de minister van Defensie voor slechts één jaar te benoemen. De aanstelling van commandanten van de leger- onderdelen gebeurt bij traditie op de Dag van de Strijdkrachten welke gevierd wordt op 24 juni of het gebeurt op de dag daarna.

Aantal vrijwilligers alarmerend laag

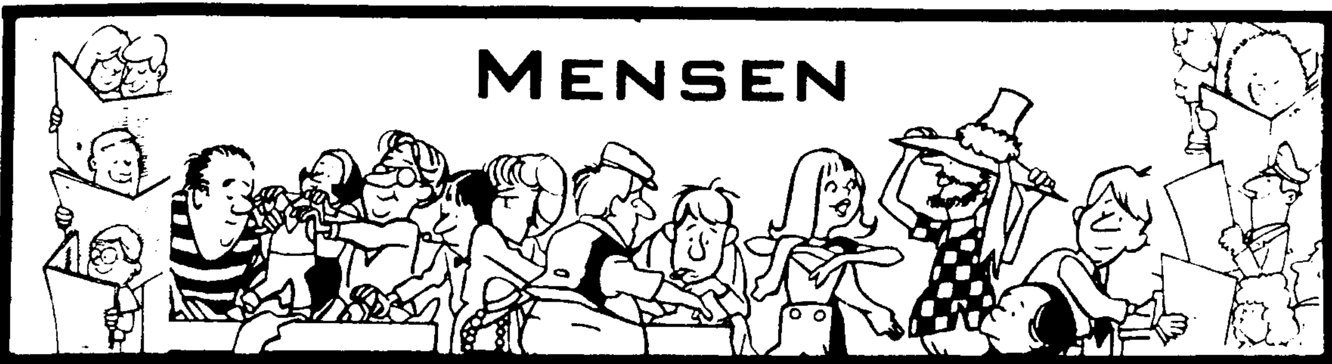
Rode Kruis heeft dringend vrijwillige bloeddonors nodig

PHILIPSBURG — Bij monde van de commandant van de Rode Kruis Brigade, dr. Albert van der Waag, is een actie aangekondigd van het Rode Kruis in samenwerking met het St. Rose Hospitaal, om de bevolking van St. Maarten aan te sporen zich te laten inschrijven als potentiële bloeddonors.

Het aantal personen waarop een beroep kan worden gedaan, is de laatste jaren danig geslonken en op het ogenblik zelfs alarmerend laag. In tegenstelling tot andere landen heft St. Maarten geen bloedbank waar het bloed bewaard wordt, maar werkt men met een «stand-by» systeem van vrijwilligers van wie geregistreerd wordt hoe zij in geval van nood zo spoedig mogelijk bereikbaar zijn, naast de gegevens over hun bloedtype en andere informatie. Een bijkomend probleem is, dat veel van deze personen, ondanks hun belofte tot medewerking toch vaak niet beschikbaar zijn. "Ik kan niet komen, want ik zit nu te kijken naar mijn favoriete tv- programma" of "Kun je niet een ander vragen, ik ben net op weg naar mijn werk".

Het is twee weken geleden voorgekomen, dat een patiënt dringend bloed nodig had, en dat men vijftien personen heeft moeten bellen voordat een donor zich bereid verklaarde te komen. Twaalf van hen hadden botweg geweigerd. Dit had tot gevolg dat een spoedoperatie moest worden uitgesteld, wat gelukkig geen fatale afloop betekende.

Volgens dr. Van der Waag speelt de vrees voor Aids ook een rol in de terughoudendheid van de donors. Hij benadrukte echter, dat men geen Aids kan krijgen van bloed geven, doch alleen van bloed ontvangen. Ook voegde hij er aan toe dat geregistreerde bloeddonors zodanig worden gekeurd en gescreend, dat zij officieel gezond verklaard zijn, en vrij van de gevreesde Aids- virus.

De droom van een groep vliegtuigfanaten in Engeland is aan gruzelementen geslagen. De enige gevechts- bommenwerper van het type Bristol Blenheim uit de Tweede Wereldoorlog die nog vliegen kon, stortte op een golfterrein neer. De ongedeerd gebleven drie leden van de bemanning van het in de voorbije 12 jaar opgekalefaterde en een paar weken geleden aan publiek voorgevlogen toestel, slaagde niet in het afronden van een "touch-and-go"- landing en opstijg- manoeuvre en verongelukte op een nabijgelegen golfterrein ten westen van Londen. Het toestel is reddeloos verloren. De Mark IV Blenheim was als wrak ontdekt op een onder sneeuw bedekt terrein in Canada en van de grond af heropgebouwd door een ploeg vrijwilligers onder leiding van Graham Warner, een ex-piloot van de RAF.

*****

Van Margo Williams en haar kinderen werd het bericht ontvangen dat RAMON LOUIS M. WILLIAMS op vrijdag 10 juli zal promoveren tot Doctor of philosphy in Music Education aan de Columbia Pacific University in Californië. Zijn thesis draagt als onderwerp "On increasing musical sensibility and coordination in children".

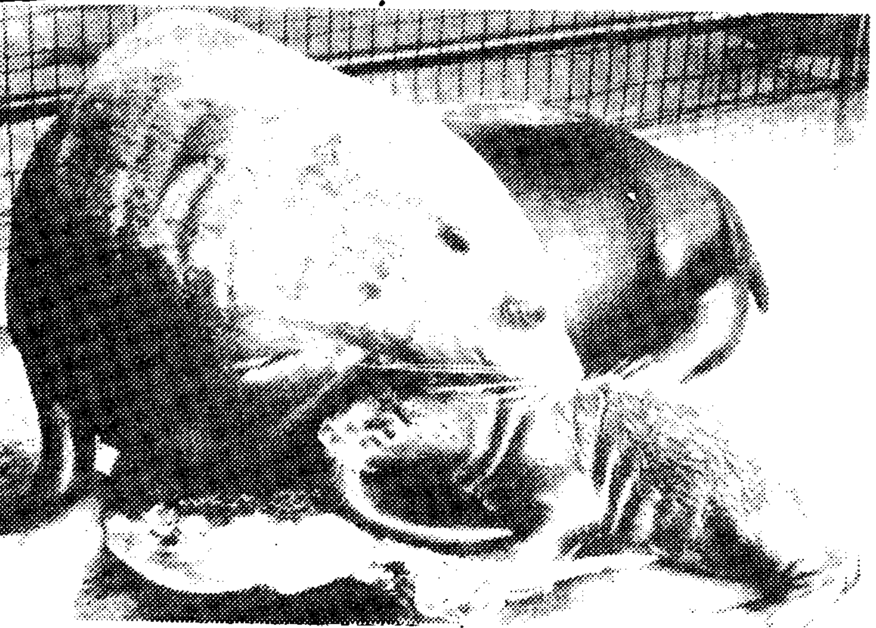
*****

Een zakenman in Philadelphia liep onlangs de hoogste klas van een middelbare school in een achterbuurt binnen en deelde 114 hoogst verbaasde eindexamen- kandidaten mee dat hij hun universitaire STUDIE zou betalen. George Weiss, eigenaar van een makelaarsfirma in Hartford verraste zelfs de leraren van de Belmont Elementary School met zijn mededeling dat hij een fonds had opgericht om de kosten, die hij op een miljoen dollar raamde, te dragen. De verbouwereerde scholieren hoorden het nieuws aan, bleven nog even sprakeloos zitten, maar stonden toen op en onthaalden Weiss op een groots applaus.

*****

Daar zit je dan als mededinger voor het politiehonden- kampioenschap van de Metropolitan Police Dog School in Keston, Engeland. En dan komt er zo'n poes nonchalant voorbij wandelen. In eerste instantie zou je zo'n beest toch de hoogste boom injagen nietwaar. Maar ja, je baas, en die punten en al die moeite van die training. Dus bijt je maar op je tanden, of kijk je kwasi ongeinteresseerd de andere kant uit. En maar hopen dat dat beest snel weg is, voor je geduld ten einde is. Zwaar beroep hoor, politiehond.

Vol moederlijke gevoelens wendt Snibbegien zich tot haar nakomeling. De foto werd gemaakt in het dolfinarium van Hardewijk, net na de geboorte van het Steller ZEELEEUWTJE. Op de foto is de placenta te zien waarmee het kersverse jong nog aan zijn moeder vastzit, die verdwijnt echter binnen een paar uur. Moeder en baby maken het uitstekend zo luidde het kraamnieuws. De Steller zeeleeuwenfamilie bestaat nu uit vader Bart, twee vrouwtjes en zes jongen.

*****

Het is al erg genoeg dat de twee PUNKERS Mark Hicks (15) en Jason Curodeau (14) op de Hamilton Junior High School in Long Beach Californië zitten, moet de schoolleiding gedacht hebben. Maar dat aan de grote klok hangen, ho maar. Gewapend met plaksel en foto's van studenten tijdens de lunchpauze toog men aan het werk. In alle exemplaren van het jaarlijks uit te geven boek, met foto's van de studenten, werden de foto's van het tweetal "vervangen" door die van vreedzaam lunchende medescholieren. Jason en Mark hebben hun in hun eigen jaarboek de schade weer hersteld door de opgeplakte foto's los te stomen. Daaronder prijkten de hanekammen van het tweetal in volle glorie.

*****

De REUZENPANDA Ling-Ling, woonachtig in de dierentuin van Washington, heeft het leven geschonken aan een nakomeling. Tot op heden maken moeder en kind het goed. De verwachtingen zijn dat Ling-Ling de zorg over het kleintje wel aankan en dat het jong een goede kans maakt te overleven. Medewerkers van de dierentuin hebben de geboorte via een gesloten televisie- circuit gevolg, maar het geslacht van het jong is nog onbekend. Daarvoor moeten ze bij het kleintje kunnen komen. Vader is Hsing-Hsing, die samen met Ling-Ling in 1972 door China aan de VS kado werd gedaan. Ling-Ling wierp in 1983 een jong, maar dat stierf drie uur na de geboorte aan een infectie. Een tweede jong werd in 1984 te vroeg geboren en overleefde dit niet. Ling-Ling (13) is de oudste in gevangenschap levende reuzenpanda. Als haar nakomeling blijft leven is dat de eerste reuzenpanda die in gevangenschap in Amerika geboren is. Er zijn nog zes andere reuzenpanda's in gevangenschap geboren en wel in China, Mexico, Tokio en Madrid.

*****

GUNTER WALLRAFF, die het verwijt naar zich toekreeg dat hij Turkse arbeiders — die hem aan materiaal geholpen hadden voor het kassucces "Ganz unten" (in het Nederlands uitgebracht onder de titel: "Ik Ali") — slecht behandeld heeft, beticht het weekblad Der Spiegel ervan een hetze tegen hem te hebben ontketend. In interviews met het weekblad verklaarde de Turk Levent Sinirlioglu dat Wallraff hem oneerlijk en ondemocratisch behandeld heeft. Diens landgenoot Taner Aday, die in Duisburg een door Wallraff opgericht adviesbureau voor buitenlanders leidde, verklaarde in hetzelfde blad dat Wallraff hem karig betaald had voor deze baan. "Onzin" en "niet gerechtvaardigd" noemt de schrijver, die tegenwoordig in Nederland woont, deze kritiek. Aan Sinirlioglu en Aday heb ik betaald wat zij wilden hebben, aldus Wallraff. Hij geeft toe dat hij in zijn boek — waarvan alleen al in West- Duitsland 2,7 miljoen exemplaren verkocht zijn — in "een of twee gevallen" situaties zodanig heeft beschreven alsof hij ze zelf heeft beleefd. Maar in feite berustten deze schetsen op ervaringen van medewerkers, onder wie de twee genoemde Turken. Maar het ging om gevallen zoals hij ze zelf heeft meegemaakt. "Ter versterking van het bewijs en bij uitzondering" acht Wallraff deze handelwijze 'volstrekt toelaatbaar'. Als zijn echte tegenspeler beschouwt de schrijver niet de twee Turken, maar het weekblad. "Der Spiegel heeft hen misbruikt", aldus Wallraff. Zijns inziens probeert Der Spiegel "van het Turkenprobleem een probleem-Wallraff te maken". Het blad wil hem als een gefortuneerd schrijver afschilderen die zijn medewerkers onderbetaalt. Het blad maakt zich volgens Wallraff schuldig aan "karaktermoord" op zijn persoon. Wallraff kondigt een nieuw 'spectaculair' boek aan, ten behoeve waarvan hij opnieuw anoniem in het arbeidsmilieu zal onderduiken en nog meer risico's zal nemen dan hij tot nu toe gedaan heeft.

*****

De Chinese overheid heeft vorig jaar januari de jacht geopend op de handel in illegale BOEKEN. Het gaat daarbij om boeken die pornografisch of "reactionair" zijn. Sinds die tijd zijn er meer dan tien miljoen illegaal geproduceerde boeken in beslag genomen, bijna 200 uitgeverijen zonder vergunning opgerold en 40 illegale drukkerijen ontmaskerd. Volgens het staatsbureau voor media en publicatie is er veel vooruitgang geboekt tegen de handel in illegale boeken maar groeit hun aantal nog steeds. De voornaamste taak van het bureau is het opsporen van boeken en tijdschriften die pornografisch werk bevatten, politiek 'ongezond' zijn of slecht worden geschreven. Maar ondanks het verbod op dit soort literatuur zijn boeken als Lady Chatterley's Lover van D.H. Lawrence en Kung Fu-, liefdes, en misdaadliteratuur nog steeds vrij gemakkelijk verkrijgbaar in particuliere kiosken in Peking en worden ze gretig door miljoen Chinezen gelezen. China heeft bijna 4.000 dagbladen en periodieken met een oplage van 320 miljoen. Verscheidene officiele uitgeverijen hebben de afgelopen jaren meer populaire en sensationele literatuur op de markt gebracht om zo de slechte verkoop van officiele boeken en tijdschriften te compenseren.

*****

MATZ SJODIN, een 29- jarige jonge man uit Zweden wil graag in het Engels corresponderen met Curaçaose jongeren van zijn leeftijd. Zijn hobbies zijn reizen, muziek, natuur, gepeperd eten en alles waarom je kunt lachten. Zijn adres is: Matz Sjödin, Fogdevägen 24, S-121 58 Johanneshov, Sweden.

*****

Tijdens een vergadering van de Rotary Club Curaçao deze week in het Penthouse van het Plaza Hotel nam HUUB BONGERS de bij het voorzitterschap behorende hamer en bel van aftredende voorzitter Gerard Smeets in ontvangst. Huub Bongers zal Smeets dit bestuursjaar opvolgen. Op de foto vlnr: mevrouw Bongers, de nieuwe voorzitter Huub Bongers, aftredende voorzitter Gerard Smeets en zijn echtgenote.

*****

Op 26 juni ontving MARIELA HARRIGAN haar bul aan de Universiteit van Groningen. Zij studeerde daar af in het Fiscaal Recht. Mariela Harrigan is een oud leerlinge van het MIL.

*****

Op 15 juni vond in de Nederlandse badplaats Zandvoort een reunie plaats van oud- leerlingen en oud- medewerkers van de Wilhelminaschool. Deze bijeenkomst werd georganiseerd ter gelegenheid van de tachtigste verjaardag van C.M. HEIDENREICH. De reunie werd voor alle aanwezigen een groot succes. Niet in het minst door de vele brieven, telegrammen, foto's en gelukwensen die door de jarige werden ontvangen.

CURACAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST

27 juni 1987 vanaf 08.00 uur t/m 28 juni 1987 om 07.00 uur.

Dokter Rauchbaar, Spreekkamer: Landhuis Rust & Vrede, tel.: 76199; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76199 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

28 juni 1987 vanaf 08.00 uur t/m 29 juni 1987 om 07.00 uur.

Dokter Lutchman, Spreekkamer: Montaña Rey, tel.: 674821; spreekuren 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 674880 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST

26 juni 1987 vanaf 17.00 uur t/m 29 juni 1987 om 07.00 uur

Dokter Whiteman, Spreekkamer: Kas Chikitu, tel.: 623500; spreekuren 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 81339 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, mevr. Croes, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Lucasius)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO

26 juni 1987 vanaf 17.00 uur t/m 29 juni 1987 om 07.00 uur.

Dokter Vonhögen, Sentro Mediko Barber, tel.: 641658/641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75761 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.

De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Van Velthoven, tel.: 76728, pageboy 027-360.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (**weekeindedienst**)

zaterdag

Otrobanda: Paradeis, tel.: 89676.

Punda: Sta. Rosa, tel.: 77679.

zondag

Otrobanda: Curaçao, tel.: 623575.

Punda: Brievengat, tel.: 79098.

*****

VERLOF BEGRAFENIS

27 juni: H.R. Andrade, Vesuviustraat 19.

28 juni: M.V. Meyer, Kaya Waya Scholtz 1.

*****

DIVERSEN

ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING

Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.

iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**

Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.

Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.

Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

*****

TENTOONSTELLING

CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 09.00-12.00/ 14.00-17.00 uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maandag gesloten.

t/m 6 juli expositie «Het Onderwater Park Curaçao».

SCHOOL-MEDIATHEEK: geopend van 08.00-12.00/14.00-16.30 uur; vrijdag tot 16.00 uur.

tot 3 juli open dag - Jeugdbibliotheek, Plasa Brion.

GRUPO BOMBA (**uit Nederland**): 19.30 uur optreden in Rust & Burgh samen met Doble R.

CONCERT: 20.30 uur van de Venezolaanse zanger/acteur Carlos Mata (met Ingrid Sanchez en Melvin Landburg e.a.) - Sportzaal Sentro Deportivo Kòrsou.

*****

ZONDAG

DIVERSEN

POMPSTATIONS (**openingstijden van 08.00-15.30 uur:**

Craz - De Ruyterkade, Isa - Saliña, Gasora - Sorsaca, Van der Dijs - Rio Canario, Cam word - Gasparito, Curoil - Colon, Galmeijer - Cerrito, Curoil - Sta. Rosa, Jansen - Sta. Maria, Mauricio - Sta. Helena.

AROWAK CLAY PRODUCTS: 09.00-18.00 uur open house - t/o Industriepark Brievengat.

MISS TEENAGE CURAÇAO: speech contest - Ballroom Curaçao Caribbean Hotel.

BELLAS FLORES: typische kledingshow (43 verschillende kledingstijlen) met muziek van Grupo Isocco en dansshow van The Red Earth Dancing Company - Centro Pro Arte.

LANDHUIS BRIEVENGAT: 10.00-15.00 uur open house; 12.00-13.00 uur optreden van Grupo Folkloriko Antillano.

OUDERCOMMISSIE TOTOLIKA: 10.00-20.00 uur bazaar - Sentro Totolika, Uteweg z/n.

*****

MAANDAG

DIVERSEN

TOERISTENSCHIP: 09.00-20.00 uur «Carla Costa» - vert. MAD.

*****

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).

BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.

BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.

BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.

CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.

GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.

JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.

HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.

JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).

KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.

MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.

OTROBANDA:

(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur

(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.

PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.

SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.

SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.

SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.00 uur.

SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.

SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.

STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.

SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.

TERA KORA: zon.: 18.00 uur.

WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.

HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.

WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.

ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH

Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)

zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.

zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.

Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)

zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

CHRISTIAN HERITAGE MINISTRIES: 10.00 uur dienst in het Curaçao Caribbean Hotel.

*****

BIOSCOPEN

GOLDEN DRIVE-IN

zaterdag

21.00 + 24.00 uur *Colt Commando 5.56* (*f*.5,- p.p.).

zondag

21.00 uur *Colt Commando 5.56* (*f*.5,- p.p.).

*****

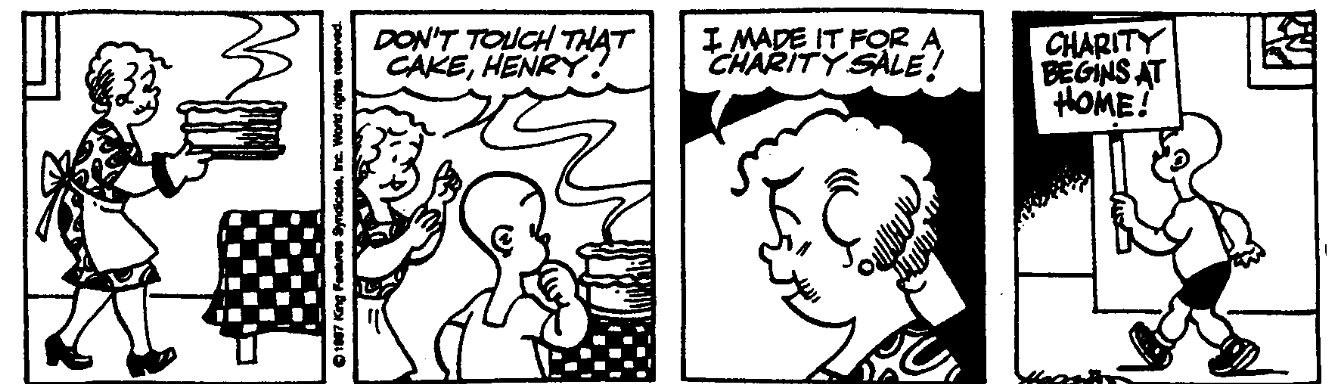
TELECURAÇAO

ZATERDAG: 16.30 Thundercats; 17.00 «Mr. «T»; 17.30 Telefiesta; 18.30 Studiosport; 19.30 Panoramiek: «Top in Venetië aan 't spelevaren» / «Twee Davids op zoek naar Goliath»; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Carrousel; 21.30 Special: «Ban Punda, ban Otrobanda»; 22.00 Wega di Number; 22.15 vervolg special; 23.30 Sluiting.

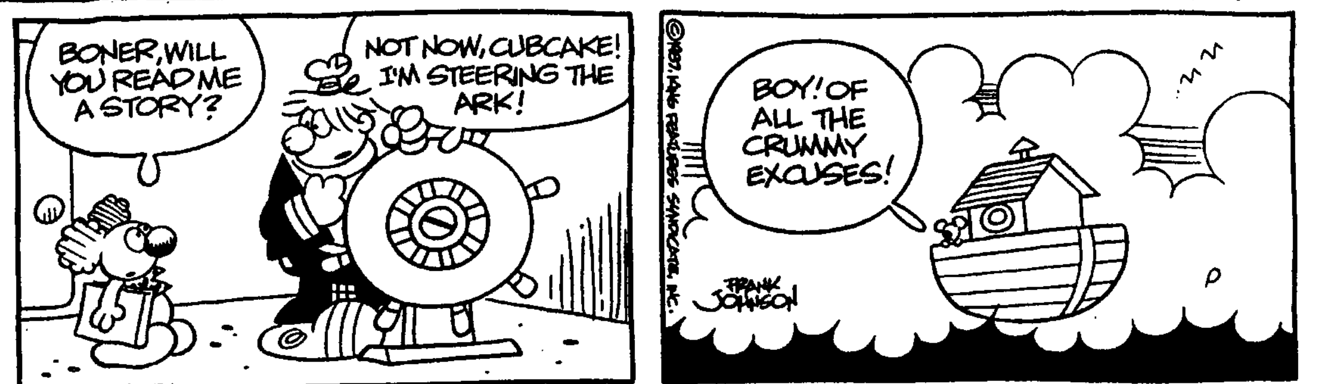
ZONDAG: 16.30 Sena di Señor 17.00 Sala di konsierto; 18.00 Telepatria; 19.00 Moda ku Mylene; 19.30 The Cosby show;; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Valerie; 21.00 Dynasty; 22.00 Solid Gold; 23.00 Last resort; 23.30 CNN Sports tonight; 24.00 Sluiting.

(wijzigingen voorbehouden)

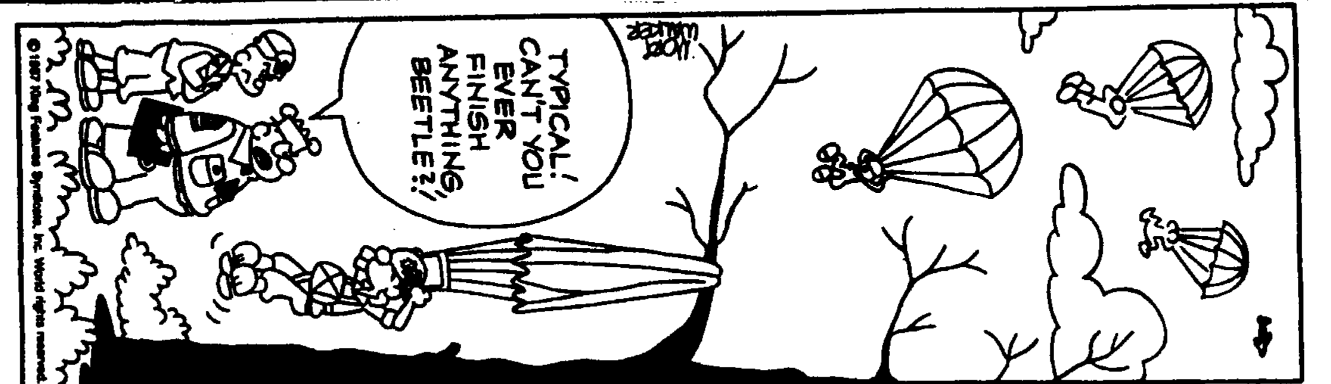
HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Gordon Bess

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Laureen Schenk (adj.)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Monique van Meerwijk, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 Southeast Bayshore Drive 306, Miami Florida 33131 (tel.: 3055798622).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NA*f*.80,15 per maand (luchtpost) of NA*f*.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

BELANGRIJKE "MUZIEKLEVERANCIERS" NIET OP ANTILLEN BESCHERMD

Anders kan bemiddelingsbureau negatief uitpakken

Antillen moeten 2de auteursrechten verdrag ondertekenen

WILLEMSTAD — Het is noodzakelijk dat de Nederlandse Antillen zich zo spoedig mogelijk aansluiten bij het tweede internationale verdrag dat de kwestie van auteursrechten tussen landen onderling regelt. Zolang dat niet het geval is, zijn componisten, arrangeurs en uitvoerende musici uit bijvoorbeeld de Verenigde Staten niet beschermd op de Antillen, terwijl de Antilliaanse musici eveneens geen rechten hebben in die landen. Dat zou tot gevolg kunnen hebben dat met name radiostations of discotheken kiezen voor het veelvuldig draaien van muziek uit de Verenigde Staten omdat zij daarover geen auteursrechten behoeven te betalen. In plaats van de lokale componisten, arrangeurs en uitvoerende musici te beschermen, kunnen de pogingen om de auteursrechten van hen beter te regelen, dan juist in negatieve richting uitwerken.

Dat bleek gistermiddag tijdens de openbare hoorzitting met als onderwerp "Moeten wij geen muziek- auteursrechten gaan betalen" waarvoor slechts geringe belangstelling bleek te bestaan van zijde van enkele musici zoals Boy Dap, Ced Ride en Farley Lourens, vertegenwoordigers van de Asosashon di Musikonan en een tweetal vertegenwoordigers van radiostations.

BEMIDDELINGSBUREAU

Momenteel is de kwestie van auteursrechten op zich al geregeld op de Nederlandse Antillen. In principe hebben componisten, arrangeurs en uitvoerende musici het recht op te treden tegen inbreuk op hun auteursrecht. In de praktijk blijkt echter moeilijk op te treden omdat het voor musici uiteraard onmogelijk is om exact in de gaten te houden door wie en waar hun muziek gedraaid wordt.

In het kader van de herziening van het Burgelijk- en Handelsrecht waarin ook de auteursrechten geregeld zijn, besloot de daarmee belastte commissie een subcommissie in het leven te roepen die de opdracht kreeg een formule te zoeken waardoor de wettelijke bepalingen omtrent de auteursrechten practisch gemaakt kunnen worden. De meest voor de hand liggende oplossing lijkt de vele voorbeelden in het buitenland te volgen waar bemiddelings- bureaus met de inning van auteursrechten- vergoedingen belast zijn. Het is daar gebleken dat het opengooien van de markt voor zoveel bemiddelings- bureaus als zich aanmelden, niet werkt. Door de onderlinge concurrentie komen de belangen van de musici wederom in het gedrang. Dat is dan ook de reden waarom in vele landen een monopolie- positie is gegeven aan één bemiddelings- bureau.

CONCEPT LANDSVERORDENING

De subcommissie besloot een dergelijk idee voor de Antillen op papier te zetten, hetgeen resulteerde in een concept landsverordening tot wijziging van de Auteursverordening die gistermiddag tijdens de openbare hoorzitting ter discussie lag. Ideeen, wensen, voorstellen, kritiek en aanbevelingen konden tijdens deze hoorzitting naar voren gebracht worden. In de Memorie van Toelichting op dit ontwerp stelt de commissie dat het in het belang is van de lokale componisten en tekstdichters op korte termijn exclusief aan een vereniging of stichting vergunning te verlenen om op de Nederlandse Antillen een bemiddelings- bureau voor auteursrechten te vestigen. Thans is iedereen wettelijk vrij om met zo'n bureau te beginnen. "Wenselijk is dat slechts aan één bureau deze vereiste toestemming verleend wordt", aldus de Memorie van Toelichting. Niet alleen omdat de markt hier meer dan één bemiddelings- bureau niet verantwoord maar ook omdat het optreden van verschillende bureaus ook lastig is voor het publiek. "Wie niet volkomen op de hoogte is moet eerst onderzoeken bij welk bureau hij eigenlijk moet zijn, een omslag die ertoe kan leiden dat men het betalen van de rechten maar op zijn beloop laat, hoewel men daartegen overigens niet het minste bezwaar heeft. Door het toelaten van meer bureaus zouden de kosten stijgen die uiteindelijk ten laste van het publiek en de auteur komen."

BUMA

Niet alleen de aanwezige musici maar eveneens de Asosashon di Musikonan pleitte gistermiddag voor het opzetten van een bemiddelings- bureau. Daarbij viel veelvuldig de naam van het Nederlandse bemiddelings- bureau Buma waarbij enkele Antilliaanse musici al aangesloten blijken te zijn. Niet alleen heeft Buma zelf meerdere malen belangstelling getoond voor het openen van een vestiging op de Antillen maar eveneens is dit een internationaal grote organisatie.

Tegen een bemiddelings- bureau op zich lijkt niet veel kritiek te bestaan, alhoewel de vertegenwoordigers van de radiostations hierover gistermiddag niet het woord voerden. Het is alleen de vraag hoe er door het publiek op gereageerd wordt als na jarenlang gratis draaien van muziek, opeens kosten betaald moeten worden. Het zijn ook niet alleen radiostations of discotheken waarvoor dit geldt maar ook winkels die muziek draaien of de radio hebben aanstaan en openbare feesten.

INTERNATIONAAL VERDRAG

Moeilijker ligt de kwestie lokale / buitenlandse musici. Alleen de musici uit die landen waarmee de Antillen een verdrag hebben afgesloten over wederzijdse erkenning van auteursrechten, kunnen zich bij het bemiddelings- bureau aansluiten en deze de lokale zorg voor het innen van de gelden geven. Er zijn echter twee internationale verdragen die tussen verschillende landen van kracht zijn. Voor de Antillen belangrijke "muziek- leveranciers" als bijvoorbeeld de Verenigde Staten en Santo Domingo zijn echter niet bij het verdrag aangesloten dat voor de Antillen van kracht is. Dat zou tot gevolg kunnen hebben dat bijvoorbeeld radiostations verkiezen muziek uit die landen veelvuldig te draaien zodat de af te dragen auteursrechten aan lokale musici en musici uit de landen waarmee wel een verdrag is gesloten, te verwaarlozen worden. Daardoor zou het bemiddelings- bureau uiteindelijk juist negatief voor lokale musici kunnen zijn, aldus bracht Percy Pinedo, onder andere bekend van Radio Hoyer, gistermiddag naar voren.

POPULARITEIT

Het is immers belangrijk voor musici dat hun muziek regelmatig ten gehore gebracht wordt. Als dat niet het geval is, kan dit negatief uitwerken voor hun populariteit. Belangrijk is dus, zo werd gistermiddag door de meerderheid van de aanwezigen geconstateerd, dat zo spoedig mogelijk stappen genomen worden om zich aan te sluiten bij het tweede internationale verdrag waarbij de Verenigde Staten eveneens is aangesloten.

Een tweede probleem lijkt te zijn dat het merendeel van het geld dat door het bemiddelingsbureau geind zou worden, naar het buitenland stroomt omdat het totaal aantal lokale musici veel kleiner is. Voorzitter Fecco Gomez van de Asosashon di Musikonan bracht in dit kader naar voren dat uit onderhandelingen met Buma is gebleken dat dit bemiddelings- bureau bereid is niet klakkeloos alle regels die in Nederland van kracht zijn, over te hevelen naar de Antillen. Volgens Gomez valt deze problematiek ook te bespreken met Buma. Hij noemde het "hoog tijd" dat er rekening wordt gehouden met de rechten van componisten, arrangeurs en uitvoerende musici wiens rechten overal ter wereld worden erkend maar niet op de Nederlandse Antillen.

Bedragen voor auteursrechten zullen wettelijk niet vastgelegd worden. Het is aan het bemiddelings- bureau om de prijzen af te stellen op de markt, aldus bleek uit de uitleg van voorzitter mr Vrieze van de subcommissie die belast is met deze problematiek. Daarmee wordt ook voorkomen dat lokale musici zichzelf de markt uit prijzen omdat de vergoedingen voor het draaien van hun muziek zo hoog zou zijn dat het publiek daar maar van afziet.

Met hetgeen gistermiddag naar voren is gebracht, zal de subcommissie het concept dat nu op tafel ligt nogmaals bekijken en waar nodig aanpassingen verrichten. Het concept ontwerp moet daarna eerst naar de grote commissie die het op haar beurt aan de minister aanbiedt. Overigens werd gistermiddag op de aanwezigen een beroep gedaan om eventuele opmerkingen alsnog schriftelijk bij de subcommissie in te dienen tot 1 september van dit jaar.

WILLEMSTAD — Gisteravond werd in het Las Palmas Hotel de KLM Inflight Catering Award '86/'87 voor de regio Canada en Noord- en Latijns Amerika overhandigd aan de Catering afdeling van de ALM. De KLM- directie heeft de ALM Catering- afdeling deze award toegekend omdat zij het afgelopen jaar "onder niet al te makkelijke omstandigheden maaltijden op niveau heeft kunnen prepareren."

De ALM heeft in het boekjaar '86/'87 ongeveer 73.000 maaltijden verzorgd voor vanaf Curaçao vertrekkende KLM vluchten. De officiele uitreiking van de award door de KLM- directie zal op een later tijdstip plaatsvinden in Amstelveen, Nederland.

Op de foto: de heren Kitland Chong, algemeen directeur van de ALM, Theo Pielage, KLM- directeur voor de Antillen en het Caribisch gebied en personeel van de Catering- afdeling van de ALM.

Krachten gebundeld

VBC noemt investering in KvK-gebouw verantwoord

WILLEMSTAD — Mocht een buitenstaander zich afvragen of de investering van drie miljoen gulden in de renovatie en uitbreiding van het kantoor van de Kamer van Koophandel waar nu ook andere organisaties als de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao gevestigd zijn, gerechtvaardigd is, moet daarop met een "volmondig ja" geantwoord worden, zo meent de VBC. "Afgezien van het practische feit dat automatisering van het Handelsregister en invulling van de Handelingsformatie- functie door ruimtegebrek niet langer haalbaar waren in het oude gebouw, moet de Kamer van Koophandel ook gezien worden als het gezicht naar buiten toe van ons lokale bedrijfsleven."

Dat stelt de Vereniging Bedrijfsleven in haar "VBC Newsletter" van deze maand. De KvK heeft volgens de VBC zowel in de geschiedenis als in het recente verleden bewezen concrete inhoud tegen aan haar functie van "visitekaart". Terwijl de Kamer van Koophandel in het verleden een belangrijke bemiddelende en vaak initierende rol speelde op verschillende economische terreinen vervult de KvK ook nu nog, misschien zelfs meer dan ooit, aldus de VBC, als vooraanstaand orgaan van het bedrijfsleven een zeer voorname rol bij alle activiteiten die op het buitenland gericht zijn, zoals het toerisme, de internationale communicatie, de internationale financiele sector en de internationale handel. "Alle reden dus om haar activiteiten te laten plaatsvinden in een zakelijke en verzorgde omgeving."

Overigens is de VBC zelf "bijzonder verheugd" over haar eigen nieuwe kantoorruimten in het gebouw van de Kamer van Koophandel. "De aanwezigheid van meerdere vertegenwoordigende organisaties van het bedrijfsleven in het Kamergebouw vergemakkelijkt de zo noodzakelijke bundeling van krachten door het bedrijfsleven om Curaçao uit de economische recessie te helpen. "Met recht kan men nu spreken van de Kurason di Komersio vanwaar het bedrijfsleven een constructieve bijdrage zal blijven leveren aan het economisch en maatschappelijk leven op Curaçao", aldus de VBC Newsletter.

Over "Curaçao Papers"

Historicus verzorgt lezing op de UNA

WILLEMSTAD — In de aula van de Universiteit van de Nederlandse Antillen zal morgenochtend om elf uur een lezing worden verzorgd over de "Curaçao Papers", documenten die een beeld geven van de zestiende eeuwse handels- relaties tussen de Nederlandse kolonie in het Caribisch gebied en Nieuw-Nederland.

De lezing wordt, evenals komende dinsdag- avond om half negen in de UNA te presenteren lezing "Trade relations between Curaçao and New Netherland", verzorgd door de Amerikaanse historicus dr Charles Gehring. Dr Gehring is samen met dr J. Schiltkamp de redacteur van de befaamde "Curaçao Papers" van Peter Stuyvesant. Deze "Curaçao Papers 1640 - 1665" zullen zeer recent in boekvorm verschijnen als deel XVII in de serie "New Netherlands Documents" uitgegeven in de Verenigde Staten.

De beide geschiedkundigen hebben de manuscripten die stammen uit het midden van de zestiende eeuw, in oud- Nederlands geschreven, vertaald en van aantekeningen voorzien. De manuscripten geven een zeer fraai beeld van de geschiedenis van de Eerste Westindische Compagnie, met name in Curaçao. Deze "papers" zijn te danken aan de dubbele rol van Peter Stuyvesant in de jaren 1642 tot 1664 in Nieuw- Nederland en Curaçao. Ze geven een idee van de handels- relaties tussen de Nederlandse kolonie in het Caribisch gebied en Nieuw Nederland en hebben vooral betrekking op de periode 1643 - 1644 waarover Stuyvesants Resolutieboek handelt en de periode 1655 - 1665 betreffende de correspondentie van de "onder- directeur" van Curaçao met Nieuw- Nederland en Amsterdam.

Sentro Mediko:

Open House voor wijkbewoners

WILLEMSTAD — Op woensdag 1 juli houdt het Sentro Mediko Montaña Abou Open House voor alle inwoners van de wijk waar het gebouw gevestigd is. Dit ter ere van het feit dat het centrum vijf jaar geleden voor het eerst haar poorten opende voor de medische hulpverlening op Bandariba.

Al eerder organiseerde het medisch centrum evenementen ter viering van dit lustrum. Zo was er begin mei een sociaal-educatieve middag voor patienten van het centrum van zestig jaar en ouder. De tweede activiteit in het kader van de viering was een borrel voor al diegenen die op een of andere manier met het medisch centrum samengewerkt hebben. Tijdens deze borrel werd het woord genomen door mevrouw Varlack, coördinatrice van het Sentro Mediko, gevolgd door dr Braakman, een dokter werkzaam op het centrum, Lucille Wout, gedeputeerde van Volksgezondheid en milieuhygiene en dr Godfried en dr Whiteman, coördinatoren van diezelfde dienst.

WILLEMSTAD — Een 34- jarige man is door de politie aangehouden. Hij had tijdens een woordenwisseling met zijn zuster een vuurwapen getrokken en gedreigd haar te zullen doodschieten. De man werd ingesloten.

Frans-Michel nav Kopak-problematiek

Financiele steun moet van tijdelijke aard zijn

WILLEMSTAD — Financiële steun van overheidszijde ten behoeve van een coöperatieve vereniging, dient altijd een tijdelijk karakter te hebben en slechts bedoeld te zijn de desbetreffende coöperatie te helpen om op eigen benen te leren staan. Dat uitgangspunt geldt al evenzo ten aanzien van de landbouwcoöperatie Kopak. Zo formuleerde deze week DP-woordvoerder Sandra Frans-Michel in het wekelijkse radio- programma van haar partij.

Inhakend op de problemen die zich momenteel tussen de Kopak en het eilands- bestuur, waarvan ook de DP deel uitmaakt, voordoen, zei Frans- Michel van oordeel te zijn dat het private karakter van een coöperatie niet mag worden aangetast door inmenging van de kant van de overheid. Daar staat volgens haar echter ook tegenover, dat het evenmin de bedoeling mag zijn dat een overheid geld in een coöperatie "pompt" maar daarvoor geen duidelijkheid en een uitgestippeld beleid mag verwachten. Met name in een periode, zoals die waarin het eiland zich op het ogenblik bevindt, aldus het DP-lid.

Frans- Michel acht het onaanvaardbaar dat het Kopak- bestuur tot dusverre geen uitleg van zaken wist te geven over het gevoerde financiële beleid, maar in de loop der tijd wel het niet geringe bedrag van ruim een miljoen gulden aan overheids- subsidie ontving. Zij vindt het daarom tijd worden dat de adviescommissie van de overheid, die geacht werd ten behoeve van het Bestuurscollege voorstellen te formuleren voor een her- structurering van de Kopak, in de gelegenheid wordt gesteld het onderzoek af te ronden, zonder daarbij door het Kopak- bestuur te worden gehinderd.

Op basisscholen

Met Nederlands droevig gesteld

WILLEMSTAD — Het is droevig gesteld met het Nederlands op de meeste basisscholen en daar moet zo spoedig mogelijk met man en macht aan worden gewerkt. Tot die conclusie kwamen twee weken geleden functionarissen van de school- adviesdienst Sedukal en vertegenwoordigers van alle bij het onderwijs betrokken instanties, tijdens een vergadering over "de mogelijkheden ter optimalisering van het Nederlands Taal- onderwijs in de basisscholen op Curaçao".

Tijdens de half juni gehouden vergadering werd door de aanwezige onderwijs- instanties over het onderwerp van het Nederlands op de basisscholen gediscussieerd, aan de hand van een rapport dat als "praatstuk" onder de deelnemers aan de vergadering werd verspreid. Het rapport omvat een oriënterende studie, die in opdracht van Sedukal en in nauwe samenwerking met het IPSO, door de neerlandici Ronald Severing en Mavios Ersilia werd opgesteld.

De aanwezigen, zo blijkt uit een verslag dat voorzitter van de vereniging van christelijke leerkrachten AMK, Jules Marchena, over de vergadering uitbracht, waren allen van oordeel dat het Nederlands op de basisscholen dringend verbetering behoeft. Het voorstel dat vanuit een bepaalde hoek werd geuit en waarin werd geopperd met de verbetering van het Nederlands te wachten, totdat het papiamentu volledig zou zijn ingevoerd in het onderwijs, vond volgens Marchena geen bijval. De zaal was het daar, vermeldde hij, duidelijk niet mee eens. Hetgeen wel werd overeengekomen, is dat elke organisatie haar standpunt met betrekking tot het praatstuk op schrift zal stellen en dit voor 1 september bij Sedukal zal inleveren.

Ingaande 1 augustus

Hof krijgt drie nieuwe rechters

WILLEMSTAD — Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie voor de Nederlandse Antillen en Aruba krijgt per 1 augustus de beschikking over drie nieuwe rechters.

De drie rechters die op de Antillen en Aruba de vacatures zullen vervullen die ontstonden als gevolg van repatriëring van een aantal rechters, zijn de 42- jarige mr R.A. Torrenga, de 38- jarige mr N.W. Huijgen en de 49- jarige mr G. Bracht. Mr Torrenga is sedert 1984 raadsheer in het Gerechtshof te Amsterdam, terwijl mr Huijgen en mr Bracht een rechters- functie vervulden bij respectievelijk de Arrondissements- rechtbanken te Dordrecht en Groningen.

Toeristische enquetes geven goed beeld wensen en klachten

WILLEMSTAD — De VBC is zich bewust van het feit dat een deel van de klachten die naar voren zijn gekomen bij een enquete onder Amerikaanse en Canadeze toeristen die Curaçao bezochten, niet van de ene dag op de andere te veranderen zijn. Toch noemt de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao het belangrijk dat dergelijke enquetes op regelmatige basis gehouden worden omdat dit zeer nuttige informatie oplevert over de punten waar aan gewerkt moet worden.

Uit een door het Toeristenbureau en Touche Ross verricht onderzoek onder Amerikaanse en Canadeze toeristen die Curaçao bezoeken is naar voren gekomen dat deze toeristen niet zo te spreken zijn over het eiland. Op de hotels werd kritiek geuit, evenals op de stranden, met uitzondering van Kenepa, die niet aan de verwachtingen van de toeristen voldeden. Een andere klacht was het feit dat de wegen zo slecht zijn aangegeven, hetgeen het voor de toeristen moeilijk maakt zelf de weg te vinden op het eiland. Als er dan gedwongen gebruik wordt gemaakt van een taxi, vallen die prijzen ook behoorlijk tegen.

Over de binnenstad waren de toeristen ook niet erg te spreken. De prijzen zouden te hoog zijn en de kwaliteit en varieteit van de artikelen die te koop worden aangeboden zouden ook niet aan de verwachtingen voldoen. Zoals bekend worden momenteel in de binnenstad pogingen ondernomen om een een beter totaal product aan de toeristen aan te bieden dat de artikelen behelst waar de toeristen om vragen. Het is echter ook gebleken dat de toeristen die naar Curaçao komen veel minder koopkrachtig zijn dan in het verleden.

De VBC is van mening dat de klachten serieus behandeld moeten worden en noemt de enquetes een goed instrument om op de hoogte te blijven van de wensen en verwachtingen van de Amerikaanse toerist. Het is dan echter wel noodzakelijk dat dergelijke enquetes op regelmatige basis gehouden moeten worden.

SAVANETA — De commandant van de Mariniers- kazerne Savaneta, de majoor der mariniers P.C. Cammaert, heeft vrijdag in tegenwoordigheid van de manschappen en genodigden, onder wie gouverneur F.B. Tromp, een vijftal officieren beëdigd. Dit waren drie officieren tot tweede luitenant van het Korps Mariniers der Koninklijke Marine- reserve, een officier tot luitenant der zee van speciale diensten der Koninklijke Marine- reserve en J.E. Roberts tot dienstplichtige officier der mariniers van Aruba. Laatstgenoemde is de eerste Arubaan, die de eed aflegde op het vaandel van het Korps Mariniers, dat speciaal voor deze beëdiging vanuit Nederland werd overgebracht.

MEP: AVP moet positie leiders eens goed bestuderen

Nelson Oduber: Eman regeert met een aller uiterste minderheid

ORANJESTAD — In een verklaring komt MEP- leider Nelson Oduber tot de conclusie, dat nu de ADN uit het kabinet- Eman is gestapt dit kabinet wel op een aller uiterste minderheid blijft regeren. Volgens zijn beweringen behaalde bij de verkiezingen van november 1985 de AVP en vier onafhankelijken een totaal van 33.4 procent van de stemmen.

De heer Oduber kan niet begrijpen dat het kabinet- Eman op een dergelijke basis toch blijft zitten. Hoe twee personen (Mansur en Bermudez — RED) als vakminister in een dergelijke kabinet kunnen blijven zitten, dat kunnen zij zelf alleen beantwoorden. Zoals bekend heeft de ADN destijds minister Mansur als vakminister voorgedragen. Volgens verklaringen van minister Kelly is de ADN opgestapt doch Mansur blijft zitten.

Met de MEP en overige "uitstappers" van de regering- Eman zou volgens de MEP- berekeningen 67 procent van de kiezers niet achter de huidige regering staan. Voor MEP- leider Oduber is dat een reden om te stellen dat hier niet meer van een democratische regering kan worden gesproken.

Tenslotte merkt de MEP- leider nog op dat hij kan begrijpen dat een persoon niet goed is en men met hem niet kan samen werken, maar drie vindt de MEP- leider wel teveel en ongewoon. Het wordt tijd dat de AVP de positie van zijn leider eens goed bestudeerd, want het schijnt de bedoeling te zijn dat hij alleen wil overblijven.

Batterijen in trek

PARADERA — Een bewoonster te Paradera deed aangifte, dat uit haar handtas een bankbiljet van duizend Nederlandse gulden was gestolen. Zij verklaarde dat tijdens het uitvallen van de stroom iemand door de keukendeur naar binnen was gekomen en het geld heeft weggenomen.

Van een auto op de Witstraat geparkeerd, werd de motorkap geforceerd en de accu meegenomen. Ook uit een auto te Rooi Afó werd de accu gestolen en uit een auto te Paradijswijk de auto- papieren. De aangifte van diefstallen uit auto's werd afgerond met de diefstal van nog een accu uit een auto, die aan de Ruysdaalstraat geparkeerd stond.

Bij de Promé Paso kleuterschool te Savaneta werden enige shutters van het limonadehok vernield en werden flessen gestolen.

De man E.M. werd aangehouden in verband met een inbraak in een woning. Hij ontkende, maar hij werd toch opgesloten omdat hij drie nieuwe overhemden, twee pronkstukken en een zilveren ketting in zijn bezit had waarvan hij niet kon verklaren hoe hij daaraan gekomen was.

Geld uit tas gehaald

SAN NICOLAS — Mevrouw W. van Noord Cura Cabai deed aangifte van diefstal van een envelop met 945 florin erin. Ze had de enveloppe in haar handtas en was met een vriendin naar het Wit Gele Kruis- gebouw aan de Congoweg gereden. Hier moest haar kind behandeld worden. Daar stapte zij even uit en liet de tas in de auto liggen. Dit gebeurde omstreeks half negen in de morgen. Om half een merkte zij — de tas had de rest van de morgen op slot in haar locker op het werk gelegen — dat het geld verdwenen was. Dit kon volgens haar niet op het werk gebeurd zijn. De collega, die met haar naar het WGK- gebouw was gereden, kon niet ondervraagd worden daar zij om elf uur naar Caracas was vertrokken voor medische behandeling.

Zakenvaria

MEVROUW ADWINA ARENDS, die laatstelijk general manager van Americana Aruba was, zal met ingang van 1 augustus de functie van vice- president marketing van «Pelican Tours and Watersports» gaan bekleden. Voorts is in Miami, Florida, de heer Richard Mitsoda, manager van Maduro Travel USA, de vertegenwoordiger van Pelican Tours and Watersports.

AD 86 moet ook verantwoordelijkheid gaan dragen in kabinet

AVP, AD 86 en PPA tekenen protocol voor uitvoering regeer-programma

ORANJESTAD — De coalitie- partijen AVP, AD '86 en PPA hebben tijdens een spoedberaad — als gevolg van het heengaan van de ADN — een protocol getekend om te garanderen, dat in de komende jaren het regeer- programma van het kabinet- Eman gerealiseerd kan worden. Dit, om de situatie van Aruba terug te brengen op een niveau dat aan eenieder weer kansen biedt. Overeengekomen werd, dat ook AD '86 verantwoordelijkheid in het kabinet zal gaan dragen.

Voorts werd overeengekomen, dat de door het vertrek van Pedro Pablo Kelly opengekomen portefeuille van Publieke Werken voorlopig zal worden bekleed door minister Don Mansur. De PPA heeft er voor gekozen, dat vakminister mr. Angel Bermudez de portefeuille, die aan de PPA toebehoort, blijft bekleden. De drie partijen zijn van de overweging uitgegaan, dat het noodzakelijk is een sterke coalitie te vormen — met respect en vertrouwen voor/in elkaar — om te geraken tot belangrijke beslissingen voor het welzijn van het Arubaanse volk.

Gezien de moeilijke periode, die Aruba meemaakt, hebben de coalitie- partijen zich verplicht om — aldus het protocol — in een versnelde en verenigde vorm het regeer- programma uit te voeren en aldus de door het volk gewenste veranderingen te realiseren. Het protocol was ondertekend door José Fernandez- Pedra (AD '86), Hedwigis (Eddy) Werleman (PPA) en mr. A.G. (Mito) Croes (AVP).

Fort Oranje op Bonaire

Het fort op de koralendijk

EVENALS DE NEDERLANDERS dit op Curaçao in 1634 hadden gedaan, toen zij dit eiland in bezit namen, begonnen zij in 1636 bij de inbezettingneming van Bonaire terstond met de strategische beveiliging van het eiland, omdat zij hiermede wilden voorkomen dat de Spanjaarden die op de overwal in de provincie Venezuela woonden, via Bonaire een poging zouden doen om Curaçao te heroveren. De bezetting van Bonaire, evenals die van Aruba, was zuiver strategisch. De economische betekenis is pas in 1639 aan de orde gekomen.

Nog in 1636 hebben de Nederlanders daarom bij Pos di Baca (= de Koeput), dus meer naar het zuiden dan het tegenwoordige Fort Oranje, een verschansing, palissadering of bolwerk gebouwd, groot genoeg overigens om er zestig man te kunnen legeren. Deze verschansing beschikte trouwens over vier stukken geschut. In hun spionnagerapporten spreken de Spanjaarden van *baluarte* dus bolwerk, in de betekenis van een verschansing of verdedigingswerk (A.H. Mohr, Vesting bouwkundige Termen, Uitgave Menno van Coehoorn).

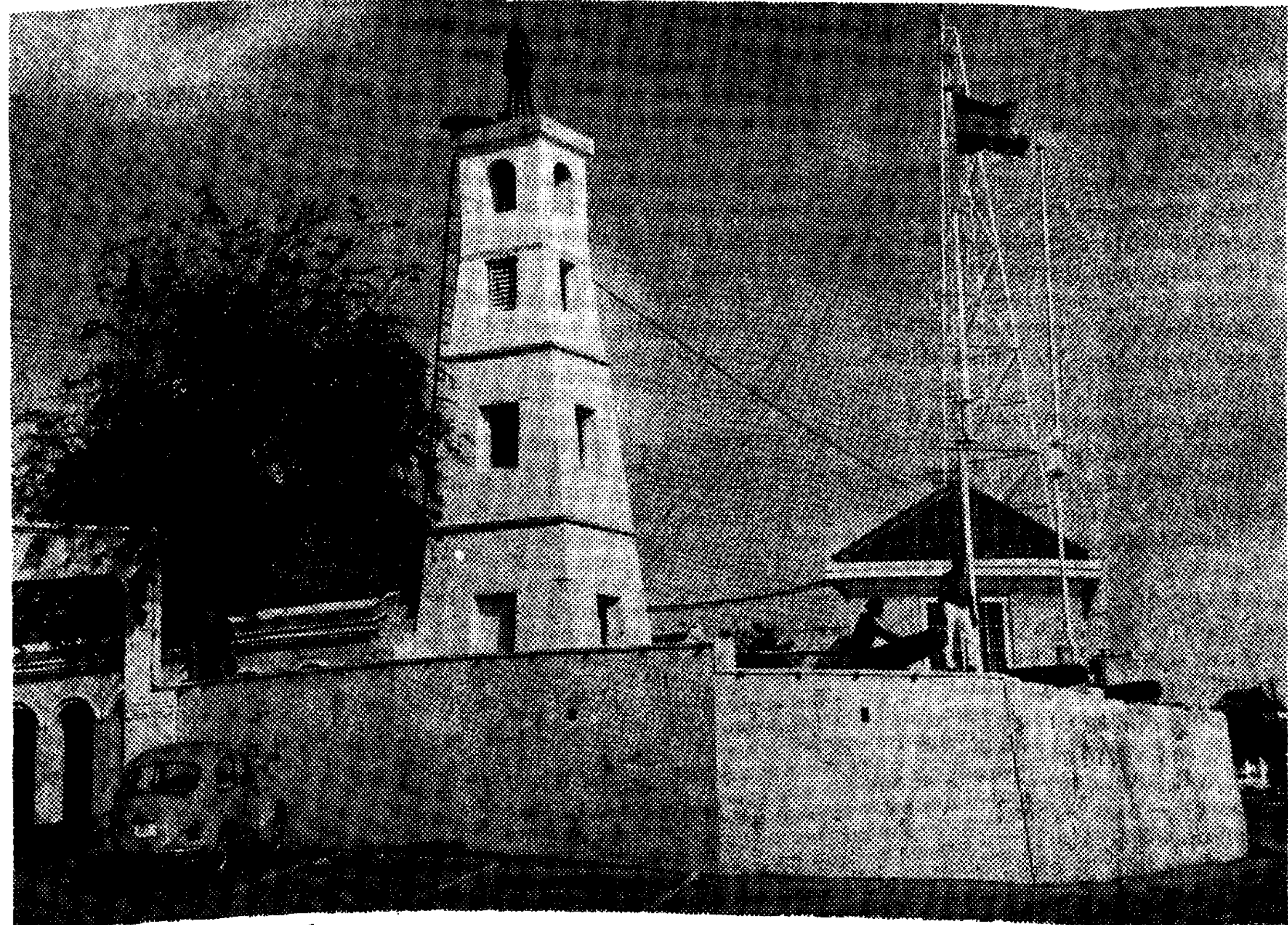
Ons verhaal vangt aan met een gebeurtenis, die zowel voor de Spanjaarden als de Nederlanders een klucht is geworden.

Zes jaren na de bouw van het bolwerk bij Pos di Baca hebben de Spanjaarden van de overwal inderdaad een poging gedaan via Bonaire een aanval op Curaçao te doen. Driehonderd Spanjaarden voeren heimelijk van de Venezolaanse kust naar Bonaire, waar zij vanwege de pikdonkere nacht, zwaar weer en hoge zeeën kletsnat bij Sedeshoek (het uiterste hoekje aan de zuidkust van het eiland, niet op topografische kaart genoemd) aan wal kwamen, een landing waarbij hun aanvoerder zelfs bijna verdronken was. Eenmaal aan wal zagen ze in de duistere verte iets glinsteren: het fort, dachten zij.

Over stenen, puntige klippen en door plassen stevenden zij er nat en moeizaam op af, — een tippel van, gezien het moeilijke terrein van een dikke 5 uur; het is plm. 20 km! — om, toen zij wat naderbij kwamen, te zien dat wat zij voor het fort hadden aangezien, alleen een enorme hoop zout was. De Nederlanders waren de exploitatie van zoutwinning door middel van verdamping van zeewater al begonnen.

Het fort moest verderop liggen. Ook al was het inmiddels zo licht geworden dat er van een verrassings- overval geen sprake meer zou kunnen zijn, de Spanjaarden zetten hun opmars voort in de richting van Pos di Baca. De Nederlandse uitkijk op het bolwerk zag hen natuurlijk aankomen: 300 man op het hier kale gedeelte van het eiland vallen nu eenmaal op. Hij sloeg dus alarm.

Nu hadden de Spanjaarden, teneinde de Nederlanders op Bonaire te beletten naar Curaçao te ontkomen en daar de legerleiding te waarschuwen voor een dreigende Spaanse overval, ook enkele schepen in de richting van Bonaire gedirigeerd. Kort nadat de fortbezetting was opgeschrikt door de opmars van wat er uit zag als een vrij grote troep Spanjaarden, kwamen nu ook de Spaanse schepen bij Punt Vierkant opdagen. Volkomen in de war staken de Nederlanders het bolwerk in brand en maakten dat ze weg kwamen. Naar Curaçao konden zij niet, maar ze zullen zich ergens in de mondi — woest terrein — hebben schuil gehouden.

...in 1932 is de oude houten vuurtoren uit 1868 afgebroken en vervangen door de nog bestaande van steen...

De Spanjaarden zijn maar enkele dagen op Bonaire gebleven, roofden en plunderden er naar hartelust, maar wel begrijpend dat de directeur van Curaçao, in dit geval de immer militante Peter Stuyvesant, het er niet bij zou laten zitten, zijn ze, ook al vanwege de vele zieken die ze hadden als gevolg van hun letterlijk in het water gevallen lading, na een week teruggegaan met hun buit. Het valt buiten ons verhaal, maar voor de lezer die zich natuurlijk afvraagt hoe het is afgelopen, Stuyvesant heeft het er inderdaad niet bij laten zitten en heeft een revanche-plundertocht op de kust van Venezuela gehouden om Bonaire te wreken.

Het bolwerk bij Pos di Baca schijnt niet hersteld te zijn, want wij horen er niet meer van. De Engelse zeerover William Dampier, die "op een reystogt rondom den aardkloot" in 1681 Bonaire bezocht, stelde toen vast dat er geen enkel verdedigingswerk op het eiland was. Na Dampiers bezoek, maar wanneer is niet bekend, zijn er toch enkele verschansingen of versterkte posten aangelegd, toen de economie vanwege rondzwervende piraten zulks nodig maakte. Ter bescherming van de zoutpannen heeft men bij Cabajé (Awa di suid, Witte Pan) een verschansing gelegd, en ter bescherming van de vleestransporten (het zg. "jorki", gedroogd en gezouten geitenvlees) van Slachtbaai naar Curaçao is bij Carpata een versterkte post gebouwd. Deze laatste heeft zelfs in 1799 — na de bouw dus van Fort Oranje — een Engelse piraat, die een Curaçaos schip met "jorki" probeerde te vermeesteren, verjaagd.

FORT AAN DE REDE

Telde men in de Compagniestijd op Curaçao allerlei forten, fortjes en versterkte punten, — telde men op Aruba in die tijd niets, — Bonaire is in de jaren van de Westindische Compagnie dus in elk geval enigszins verdedigd geweest.

Gedurende de Compagniestijd en feitelijk nog tot even na het midden van de 19e eeuw was het aan blanken niet vergund zich op Bonaire te vestigen. Het hele eiland was een grote Compagnies- en later gouvernements- plantage. Toen evenwel tegen het eind van de 18e eeuw het toezicht op dit verbod verslapte, ontwikkelde zich geleidelijk aan een kleine blanke bevolkingsgroep, bestaande uit afgezwaaide ambtenaren en opzichters, die er de voorkeur aan gaven op het stille, maar mooie eiland waar zij gewerkt hadden, te blijven wonen, aangevuld met enkele anderen, die zich al dan niet clandestien op Bonaire wisten te vestigen. Zo vormde zich in de tweede helft van de 18e eeuw een klein plaatsje aan de rede, waar geschikte ankergrond werd gevonden, het latere Kralendijk.

Ter verdediging nu van deze rede en de daar wonende mensen besloot het Comité Militaire een fortje te bouwen. Eenzelfde gedragslijn dus als op Aruba, waar men bij de Paardenbaai, die als haven meer in gebruik kwam dan de Commandeursbaai en waar zich ook de bevolking concentreerde, het Fort Zoutman bouwde. Van de bouw van het fort op Bonaire is niets bekend. De oudste gedocumenteerde vermelding is van 1810, toen het er dus al een dikke tien jaren was.

ONEFFEN TERREIN

Anders dan op Aruba, waar men het ontworpen fort op een aflopend terrein moest bouwen en door opvulling van de helling een egaal terrein kreeg, heeft men op Bonaire het fort gebouwd op het terrein, zoals het er lag. Door evenwel de muren op de lager gelegen plaatsen hoger op te trekken, kreeg men een muur die van boven min of meer gelijk van hoogte was. De variatie van de hoogte van de muur is derhalve heel groot, zij loopt van 4 tot 15 meter. Op de totale lengte van de muur — 95 meter — komen niet minder dan tien verschillende hoogten voor. Voegt men hierbij, dat het fort aan de landzijde geheel open ligt — het omgekeerde van Fort Zoutman, waar aan de zeezijde geen muur is — en wel wat van een boog heeft, maar geen bepaalde vorm vertoont, dan is het duidelijk dat men op Bonaire wel wat amateuristisch te werk is gegaan. Meer dan op Aruba, waar Fort Zoutman weliswaar ook naar eigen inzichten werd ontworpen en inderdaad een voor een fort wat merkwaardige plattegrond heeft, maar toch allerminst willekeurig is gebouwd. Fort Zoutman ziet er, met zijn muren, bastions en schietgaten, uit als een fort, Fort Oranje doet dit minder.

...luchtfoto van Kralendijk. De pijl wijst naar Fort Oranje en de vuurtoren...

Binnen de muren werd de grond van Fort Oranje natuurlijk zoveel mogelijk gelijk gemaakt, zodat een vlakke parade, of eigenlijk in dit geval meer een fortplein ontstond, waarop enkele gebouwen verrezen. Of Fort Oranje inderdaad van den aanvang af aan de landzijde helemaal open is geweest, valt bij afwezigheid van documentatie niet meer na te gaan. Enkele gebouwen vormen nu de afsluiting naar buiten. Achter de muur legde men de fundamenten waarop het geschut kon worden opgesteld, en in de muur maakte men verlagingen, zonder dat men eigenlijk van echte embrasures kan spreken.

HET FORT ONTBLOOT

Merkwaardig genoeg heeft gouverneur Johan Rudolf Lauffer, die als voorzitter van het Comité Militaire het initiatief tot de bouw van Fort Oranje had genomen, in augustus 1800 toen Curaçao zelf groot gevaar liep van een Engelse invasie (die in september ook inderdaad is gekomen en uitliep op het Eerste Engelse Tussenbestuur tot 1803), alle op Bonaire gelegerde militairen teruggehaald naar Curaçao. Bonaire was dus volkomen ontbloot van verdediging en het Fort, gebouwd immers voor de gevaren van deze tijd, stond leeg op order van de man, die het liet bouwen.

Maar juist deze op zichzelf vreemde omstandigheid heeft ertoe geleid, dat de Engelsen het eiland links lieten liggen. Het Eerste Engelse Tussenbestuur is praktisch aan Bonaire voorbij gegaan. Veel contact is er in deze dikke twee jaren niet geweest tussen Bonaire en Curaçao.

Uit de algemene geschiedenis van onze eilanden is bekend dat in januari 1803 het Nederlandse gezag werd hersteld. Maar desniet- tegenstaande bleven de Engelsen ook na hun vertrek onze Benedenwindse eilanden bedreigen. Clandestien landden zij op Aruba, Bonaire en Curaçao voor het innemen van provisièn, zonder dat de drie forten, Zoutman, Nassau en (het later zo genoemde) Oranje, gebouwd om zulke landingen te voorkomen, iets deden of zelfs maar konden doen. Er waren te weinig manschappen en de kanonnen in die tijd droegen niet ver, zodat een vijand gemakkelijk spel had buiten het schootsveld aan wal te gaan.

Lieten ze ons eiland links liggen, toen zij het bestuur in handen hadden, ná de bezetting van december 1804 tot september 1805, een tien maanden dus, hebben de Engelsen Bonaire bezet. Het Fort stond leeg en op Curaçao had men zelf zoveel zorgen, dat men geen oog had voor de perikelen waarin Aruba en Bonaire verkeerden. Voor Bonaire is het een zware tijd geweest, omdat de normale voedselvoorziening werd afgebroken. Voor Aruba mogen wij naar ons essay in het Jaarboek 1984/85 verwijzen.

...nog een foto uit het begin van onze eeuw, links het Bestuurskantoor (vroeger gezaghebbers- woning uit 1837) en links de vroegere houten vuurtoren met fort...

TWEEDE ENGELSE TUSSENBESTUUR

Aan deze verwarde tijd kwam een einde, toen de Engelsen op 1 januari 1807 Curaçao bezetten en kort daarna ook Bonaire. De Engelsen hebben het Fort, dat onderkomen was omdat het enige jaren had leeg gestaan, terstond in staat van paraatheid gebracht. Er werden soldaten in het Fort gelegerd — hoeveel, zeggen de bronnen niet — en de oorspronkelijke door de Westindische Compagnie gestuurde kanonnen werden vervangen door de vier kanonnen, die er thans nog staan, kanonnen van het zogenaamde carronnade type, een licht kanon, genoemd naar het dorpje Carron bij Glasgow in Schotland, waar ze werden gemaakt. Op de kanonnen kan men de jaartallen nog zien: er is er een uit 1808, twee uit 1811 en een uit 1812.

De oude Compagnieskanonnen uit de 17e eeuw werden hier en daar in de grond gezet om er — zoals Teenstra bij zijn bezoek in 1828 zag — schepen aan te meren. Drie staan er nog, al hebben wij niet kunnen nagaan of dit de oorspronkelijke kanonnen uit de 17e eeuw zijn. De grond bestaat hier tot op bepaalde diepte uit graafbaar zand en dan komt er rots; voor de kanonnen heeft men in latere tijd betonnen verankeringen gemaakt. Voor het vastleggen van schepen worden deze kanonnen evenwel momenteel niet meer gebruikt.

...een van de oude carronnade-kanonnen uit de Engelse tijd voor een verlaging in de muur...

Waar de Nederlandse commandeur vóór de bouw van het Fort woonde en werkte, is niet bekend, maar uit de Engelse archivalia, die in Londen worden bewaard, weten wij dat de *commander* in 1810 in een woning van stro binnen het Fort woonde. Het is de oudste vermelding van het toen overigens nog naamloze Fort op Bonaire. Ambtelijke kantoren waren er nog niet en wat er aan administratie was zal wel bij de Commandeur in zijn woning of een ander gebouw in het Fort gehuisvest zijn geweest.

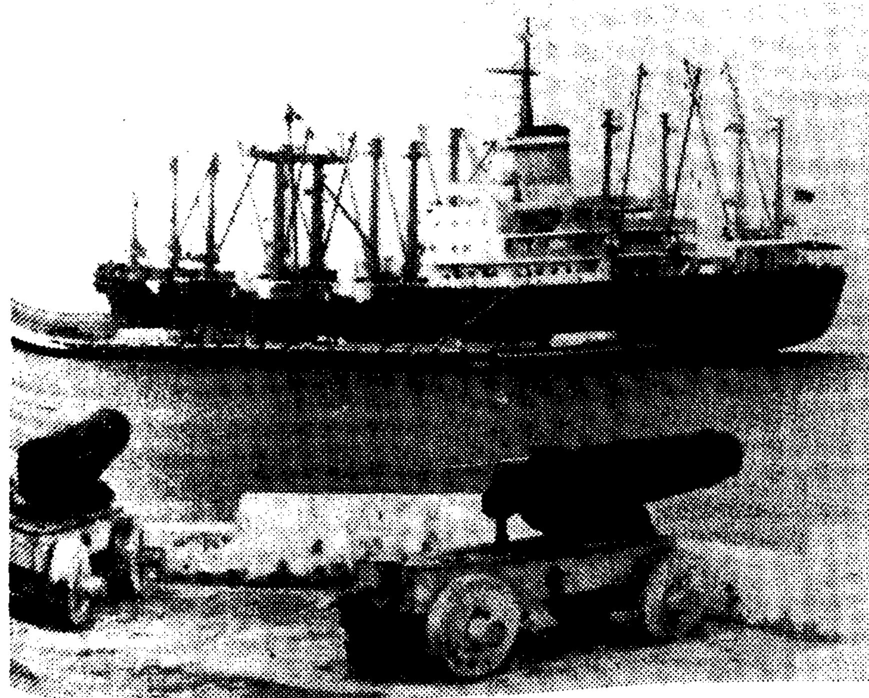
Voor Bonaire eindigde het Tweede Engelse Tussenbestuur op 7 mei 1816. De Engelse vlag op het Fort werd gestreken en de Nederlandse ging omhoog. Hun vier kanonnen lieten de Engelsen bij hun vertrek achter. Wij hebben het al gezegd: ze staan er nog. De Nederlanders legden terstond een klein detachement in het Fort.

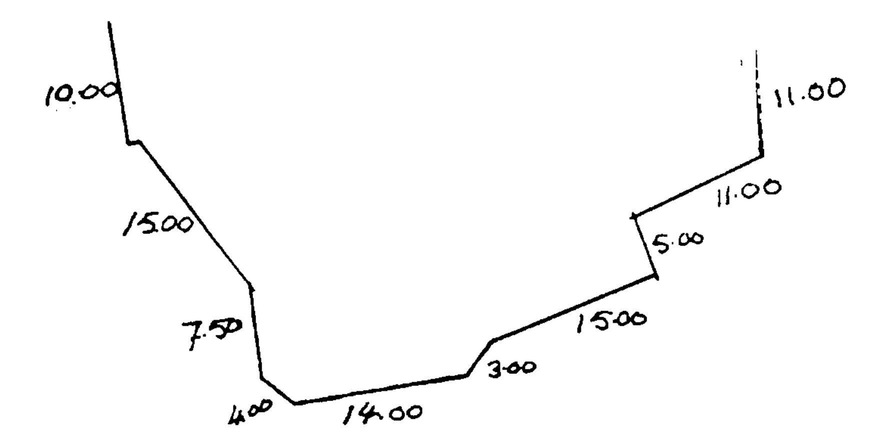
BEZOEKERS

Na het herstel van het Nederlandse gezag hebben in verloop van enige jaren drie mensen het eiland bezocht, die in door hen geschreven boeken of mémoires hun indrukken hebben vastgelegd. Door hen zijn wij van de situatie in het Fort goed op de hoogte. In 1820 bezocht de marine-officier G. van Lennep Coster het eiland. Jaren later, in 1837, is hij er nogmaals geweest. Uit zijn nagelaten en gepubliceerde aantekeningen kunnen wij ons een beeld vormen van de veranderingen in die tijd. Ds. Gerard B. Bosch, die in 1816 predikant van de Fortkerk op Curaçao was geworden, is na 1822 enkele malen naar Bonaire gekomen voor de geestelijke verzorging van de protestanten. En in 1828 bracht de landbouwkundige Maarten D. Teenstra, die met een regerings- opdracht hier rondreisde, een uitvoerig bezoek aan Bonaire.

Van hen weten wij, dat er in deze tijd nog geen pier of steiger was (de eerste, een houten pier is trouwens pas in 1922 gebouwd) en dat bezoekende schepen, zoals gezegd, dichtbij het Fort werden vastgelegd aan in de grond gezette kanonlopen. Passagiers werden in roeiboten aan wal gebracht.

Het eerste wat aankomende passagiers zagen, aldus ds. Bosch, was de Nederlandse vlag, die aan een hoge mast op het Fort wapperde. Nadat hij aan wal was gekomen, vond de begroeting plaats door Commandeur Issaac Debrot, die de predikant in 1822 ontving en hem — de dominee was al de avond tevoren van Curaçao vertrokken — op het ontbijt vroeg. Het commandeurshuis binnen het Fort beschrijft ds. Bosch als "koel en aangenaam". Zes jaar later kwam Teenstra, die bij Debrots opvolger Claas Schotborgh aan tafel zat. Teenstra beschrijft dat de commandeur het in zijn huis "niet erg ruim had" en dat zal ongetwijfeld zo zijn geweest, want Schotborgh had zeven dochters in huis! Maar afgezien van deze omstandigheid moet men hebben ingezien dat de woning van

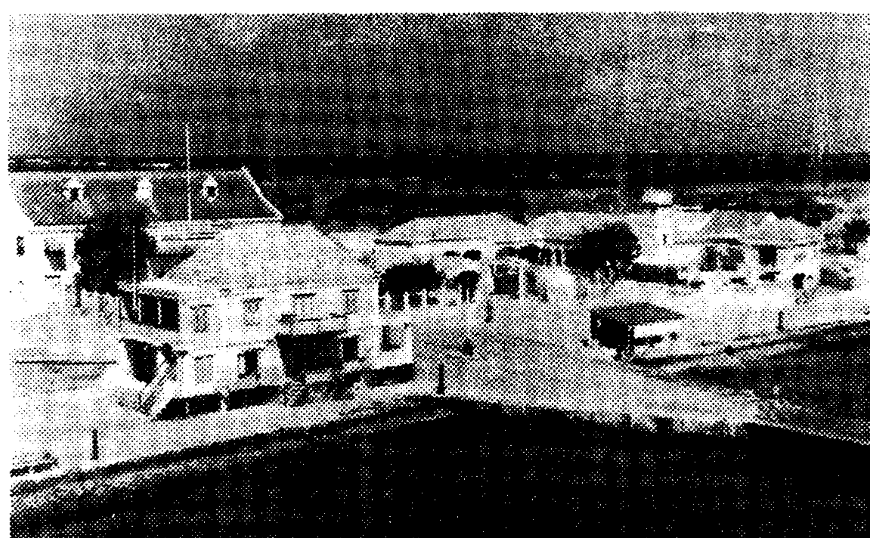

...oude Engelse kanonnen op het platform van Fort Oranje...

1 A 1000

10.00 m
15.00 "
7.50 "
4.00 "
14.00 "
3.00 "
15.00 "
5.00 "
11.00 "
11.00 "
95.50 m

...verloop van de muur van Fort Oranje...

...eigenlijk valt Fort Oranje tussen de andere gebouwen weinig op (Foto Mayer, Bonaire)...

stro geen behoorlijke huisvesting was voor een commandeur, want toen Van Lennep Coster in 1837 voor de tweede keer op het eiland was, zegt hij wel dat er sinds zijn eerste bezoek in 1820 binnen het Fort niets was veranderd, maar dat men *buiten* de fortmuur doende was het terrein schoon te maken voor de bouw van een nieuwe commandeurswoning. Dit gebouw staat er nog: het is de fraaie voormalige gezaghebbers- woning — met dat van Saba wel het mooiste van de Nederlandse Antillen — die in 1838 in gebruik is genomen. In 1959 verhuisde de gezaghebber naar een moderne woning en na restauratie is het vroegere gezaghebbers- huis in 1973 als Bestuurskantoor in gebruik genomen.

De weinige ambtenaren, die Bonaire in de vorige eeuw telde, hadden hun kantoor in het Fort. Bij de zoutindustrie op Awa di Suid en bij de vleesexport op Slachtbaai werkten opzichters, die van tijd tot tijd hun bazen in het Fort rapport uitbrachten.

Binnen het Fort lag natuurlijk ook het onderkomen voor de soldaten, er was een wapenkamer en er waren uiteraard sanitaire voorzieningen.

Verdween het garnizoen op Aruba tussen de jaren 1830 en '34, op Bonaire zijn de soldaten, die in 1816 in het Fort werden gelegerd, al voor 1822 vertrokken, want bij zijn bezoek in 1822 vond ds. Bosch er geen meer. Binnen het Fort, aldus de predikant, lag het zogenaamde Landsmagazijn, wat wel zo iets als thans de Dienst van Openbare Werken zal zijn geweest, en er waren allerhande bergplaatsen, "afdakken", zoals ze werden genoemd. Alles zag er witgekalkt goed onderhouden uit.

RUITERS

Na het vertrek van het kleine garnizoen had het Fort zijn defensieve betekenis uiteraard verloren. De vier kanonnen dienden alleen nog voor het afvuren van saluutschoten, niet zo dikwijls, want behalve voor gouverneurs en bezoekende oorlogsschepen gebeurde dit niet: na een gouverneurs- bezoek in 1821, volgden er nog twee, in 1836 en 1839, daarna duurde het bijvoorbeeld tot 1901! Maar in elk geval beschikte de commandeur van Bonaire voor de bediening van de kanonnen over "twee batterijwachters, ruiters genaamd, omdat zij zo oud en afgeleefd waren, dat ze niet goed meer konden lopen", zo beschrijft ds. Bosch de situatie heel duidelijk. Beide ruiters waren tussen de 70 en 80 jaar oud; ze verdienden 50 cents per dag, niet veel natuurlijk, maar voor die tijd toch ook niet buitensporig weinig.

Uit 1834 kwam ons een brief onder ogen, waarin commandeur Schotborgh een nieuwe batterijwachter aanvraagt, "omdat de tegenwoordige al jaren lang blind is".

Teenstra die, zoals wij al hoorden, in 1828 het eiland bezocht, is ook eens in de wapenkamer van het vroegere garnizoen gaan kijken. Veel lag er niet: 16 oude vuursteengeweren en 10 sabels. Blijkbaar hebben de soldaten die bij hun vertrek gewoon laten liggen.

SCHELDPARTIJ

Gold er vanwege een epidemie in de omgeving quarantaine — iets wat herhaaldelijk voorkwam — dan schoot een batterijwachter bij de komst van een schip een vuursteengeweer in de lucht af. Er werd dus geen schade aangericht, maar de argeloze bemanning op het binnenvarende schip begreep natuurlijk niet altijd terstond wat er aan de hand was, wat dan blijkens de Gezaghebbers-journalen dikwijls een scheldpartij over en weer tot gevolg had.

Een eigenlijke gevangenis was er niet op het eiland, evenmin trouwens als er iets in de zin van rechterlijke macht bestond. Vergrijpen werden zogenaamd huishoudelijk afgedaan, dat wil zeggen, de boosdoener kreeg een pak slaag of werd opgesloten in de provoost van de slaven, die in het Fort lag. Vijf landsslaven deden wat men nu de politiedienst zou noemen. Ze waren tegelijkertijd pikeurs, dat zijn paardenknechts! uiteraard konden in die tijd deze slaven niet tegen blanken optreden. Op de 829 inwoners die Bonaire in 1816 telde, waren niet meer dan 137 blanken, ambtenaren en kooplieden, voor wie geen politie werd nodig geacht. Zij zorgden zelf wel voor orde, althans dat dacht men. Zaken tussen blanken onderling moesten door de commandeur, later de gezaghebber worden geklaard. De blanken stonden maatschappelijk zo ver van de slaven en trouwens ook van de vrije kleurlingen af, dat zij lieden die hun onwelgevallig waren, eenvoudig enige dagen in de provoost zetten. Dit euvel nam zelfs zulke proporties aan, dat in 1845 commandeur Jan Schotborgh (een zoon van de eerdergenoemde Claas) dit per circulaire aan de ambtenaren verbood.

Anders dan op Aruba, waar het zgn. Vredesgerecht en later het Kantongerecht in Fort Zoutman zijn zittingen hield, vergaderde het in 1863 voor Bonaire ingestelde Kantongerecht niet binnen Fort Oranje. Voor zover valt na te gaan, werd hiervoor een achter het vroegere gezaghebbers- huis gelegen gebouw, de zgn. oude kazerne, gebruikt: na de restauratie van de voormalige pasanggraham werd hier een rechtszaal ingericht.

Geen van de drie door ons aangehaalde auteurs noemt een naam van het Fort. In het Rapport van Overgave van 1816 heet het "het Fort van de Rheede". Op een kaart van 1825 staat het Fort zonder naam ingetekend. "Forti" was zowel de aanduiding van het eigenlijke fort als van de hoofdplaats, want wie daar wat te doen had, moest voor 1838 altijd in het Fort zijn. Voor de hoofdplaats zelf was naast de aanduiding "Forti" evenwel ook "Playa" in gebruik, in Nederlandse geschriften meestal vertaald met "de rheede".

Omstreeks 1837 heeft de hoofdplaats de naam Kralendijk gekregen, een naam die wij al hebben verklaard. Mogelijk is men omstreeks deze tijd ook de naam Fort Oranje gaan gebruiken, maar een document betreffende de naamgeving van Kralendijk of Fort Oranje hebben wij niet gevonden. Men kan alleen vaststellen dat Van Lennep Coster in 1837 het bestaan van deze namen bevestigt. In de praktijk bleef het overigens Playa en Forti.

Nadat het garnizoen vertrokken was, dus al in de jaren twintig van de vorige eeuw, is Fort Oranje steeds meer bestuurscentrum geworden. Tot 1838 woonde de commandeur er, de ambtenaren werkten er, en alles wat bewaard moest worden en niet tot de zoutindustrie behoorde — deze beschikte over eigen opslagplaatsen — lag in het Landsmagazijn en allerlei kleine schuurtjes en "afdakken".

VUURTOREN

In 1868/69 is op het plateau van Fort Oranje een houten vuurtoren gebouwd, waardoor ook het uitwendig karakter van verdedigingswerk werd weggenomen. In hetzelfde jaar overigens waarin door de bouw van de Vuurtoren Willem III op Aruba Fort Zoutman ophield naar het uiterlijk een verdedigings- werk te zijn. Beide forten, Fort Oranje en Fort Zoutman, werden door deze toevoeging blikvangers voor bezoekers, toeristen.

In 1932 is de houten vuurtoren door een van steen vervangen, 10.25 m hoog.

De commandeur verliet dus in 1838 het Fort en trok in zijn nieuwe commandeurs- later gezaghebbers- woning, waar hij ook kantoor hield. Met de commandeur verhuisde dus feitelijk de hele bestuurs- administratie naar het nieuwe gebouw. De vrijkomende ruimten kregen uiteraard nieuwe bestemmingen, al is niet meer na te gaan welke, omdat de primitieve, veelal van stro opgetrokken gebouwtjes verdwenen en geleidelijk aan door andere, van steen, werden vervangen. Globaal kan men echter zeggen dat behalve de bestuursadministratie zelf welke de commandeur/gezaghebber aan huis hield, alle takken, of moet men zeggen: takjes van overheidsdienst tot 1925 binnen Fort Oranje waren gehuisvest. Toen als gevolg van de economische opbloei van de Nederlandse Antillen door de komst van Shell naar Curaçao in 1915 en Lago naar Aruba in 1924, zich ook op Bonaire het ambtelijk apparaat steeds bleef uitbreiden, begon men binnen het Fort gebrek aan ruimte te krijgen. Ook vergde de moderner wordende dienst- verlening beter geoutilleerde gebouwen. Zo verlieten in 1925 de post en de ontvanger het Fort; in hetzelfde jaar werd buiten het Fort een nieuw douane- entrepot in gebruik genomen.

Wij hebben dus al gezien dat er feitelijk geen politie op Bonaire bestond. Met het oog op de vrijverklaring van de slaven, die in 1863 zou plaatsvinden, maar natuurlijk al lang daarvoor werd voorzien, werden in 1859 enige marechaussees met het politiële werk belast. Hun kwartier kwam in Fort Oranje, waar van de oude provoost nu een gevangenis werd gemaakt. De vijf landsslaven, die voordien de politiedienst hadden gedaan, bleven aan en kregen zelfs de titel van veldwachter. De marechaussees, evenals later de politie, waren belast met de brandweer, waartoe emmers in het Fort stonden. Pas in 1896 heeft Bonaire zijn eerste brandspuit gekregen, overigens met handbediening. Deze spuit heeft tot 1948 in Fort Oranje gestaan; zij werd toen vervangen door een motorbrandspuit. Tot 1974 waren politie en brandweer in Fort Oranje gehuisvest. Hier was ook de sirene gemonteerd, die bij het uitbreken van brand loeide.

In 1929 werden op Aruba en Curaçao, als nasleep van de overval door de Venezolaan Urbina op het Waterfort, Curaçao, de politie gemilitairiseerd. Op Bonaire bleef alles voorlopig bij het oude. In de politiewacht binnen het Fort lagen allerlei oude geweren en patronen, zo beschrijft een oud-politieman de situatie, die nooit gebruikt werden en bovendien onbruikbaar waren geworden.

OORLOG

Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog veranderde de situatie radicaal, omdat het internerings- kamp voor NSB-ers en vijandelijke onderdanen op Bonaire kwam. Bonaire telde in 1939 tien veldwachters, waarvan een opzichter. Deze zijn toen aangevuld met leden van de[...] litaire Politie van Curaçao[...] mariniers, ook van Curaçao.

Na de Tweede Wereldoor[...] kreeg Bonaire bij de in 1[...] doorgevoerde algemene poli[...] reorganisatie burgerpolitie[...] 1958 kregen politie [...] brandweer zelfs een nieuw[...] bouw binnen het Fort. Ook de[...] vangenis was in het Fort.

Op den duur werd de ruimt[...] klein en in 1974 is elders [...] nieuw, modern politiebureau[...] bouwd. Van 1859 tot 1974 [...] Fort Oranje de politiewacht [...] Bonaire.

Fort Oranje was in het be[...] van de landsregering van de[...] derlandse Antillen, werd e[...] wel na het vertrek van de pol[...] in 1974 in het bezit van het [...]landgebied Bonaire overge[...]gen. Na een helaas op niets [...] gelopen poging in deze his[...] rische omgeving een muse[...] onder te brengen — alle[...] waardevolle zaken waren al [...] zameld en liggen nu in het [...] reau Cultuur en Opvoeding[...] wachten op betere tijden — [...] in Fort Oranje momenteel al[...] lei diensten van het Eiland[...] bied ondergebracht, te weten[...] haven- en loodsdienst, de cen[...] le bewakingsdienst, de schil[...] rafdeling van de Dienst v[...] Openbare Werken — n.b. in[...] vroegere gevangenis! —, de st[...] cilafdeling van het bestuursk[...] toor, en een deel van de rei[...] gingsdienst.

Jammer, maar zo is het.

J. HART[...]

...uit deze foto, die een blik ui[...] geeft op Kralendijk blijkt du[...] lijk de wat nietig aandoende[...] druk van Fort Oranje...

Henry Habibe over de Papiamentse beweging

Papiamentstalige proza vanaf jaren twintig

IN APRIL JL. verzorgde dr. Henry Habibe een college- cyclus aan de UNA onder de titel «Het oudere Papiamentstalige proza; een verkenning». Hij presenteerde een samenvatting daarvan in het weekeinde van 22 en 23 mei in de Biblioteca Nacional van Aruba. Een gesprek op Aruba naar aanleiding van deze colleges. Ik wijs de lezer op het uitstekende artikel van Aart Broek: «Educando un pueblo; literaire tegenstellingen op Curaçao in de jaren '20 en '30» in het Nederlandse tijdschrijft *Bzzlletin*, no. 143, Den Haag, februari 1987, p.49-58, dat een heldere analyse geeft van deze periode als aanvulling op Habibes lezingen- cyclus. De lezer mag dit artikel zeker niet ongelezen laten, terwijl ik ook aanraad Broeks artikelen- serie «Vergeten bladzijden uit de Antilliaanse literatuur» in Ñapa verschenen, te herlezen. Omdat het genoemde tijdschrift nog niet op Curaçao te krijgen was, zag Henry Habibe het artikel van Broek eerst toen hij op Aruba was.

Waarom gaf u de lezingencyclus aan de UNA en op Aruba?

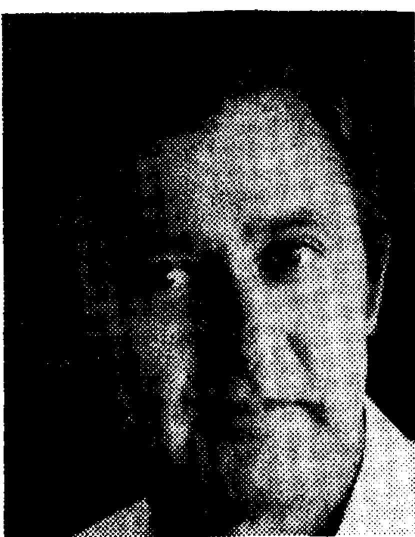
"Sinds 1983 werk ik op het Instituto Lingwistiko Antiano op Curaçao, waardoor ik sedert die tijd nauwer in aanraking kwam met onze Papiamentstalige romans, waarover ik natuurlijk al veel eerder gelezen had vanaf de jaren zestig. Het viel me toen al op dat Colá Debrot in zijn essays over onze literatuur in de **Antilliaanse Cahiers** van 1955 alléén **Giambo biew a bolbe na wea** van W.E. Kroon noemde en niet zijn overige romans. Hij noemde wel diverse namen van auteurs, die vaak slechts enkele gedichten publiceerden, maar een auteur als Manuel Fraai vermeldde hij weer niet. Deze omissies intrigeerden me omdat ik vond dat Debrot er zich een beetje makkelijk afmaakte, tot en met zijn uitvoerige bijdrage in **Cultureel Mozaïek van de Nederlandse Antillen** van 1978: «Verworvenheden en leemten van de Antilliaanse literatuur». In 1964 noemde Colá Debrot de auteur Guillermo Rosario niet eens in zijn **Literature of the Netherlands Antilles**, terwijl die toen toch ook al heel wat geschreven had".

Met mijn opmerking dat Debrot wèl de eerste geweest is die de Papiamentse literatuur als gelijkwaardig naast de Spaanse en de Nederlandstalige plaatste, is Habibe het eens, maar hij vindt toch dat Colá Debrot in gebreke bleef om de Papiamentstalige literatuur behoorlijk te behandelen, zoals deze literatuur verdiende.

"In 1964 hield Luis Daal een belangrijke lezing voor de Antilliaanse studenten- vereniging «Canoa» in Nijmegen, waar hij veel namen van auteurs noemde en titels van romans, waarvan toen niemand wist dat ze bestonden. Bij die groep noemde Daal bijvoorbeeld ook de naam Ernesto Petronia. Vanaf die tijd heeft dit onderwerp me niet meer losgelaten. Ik begon te lezen, ik vroeg me af of deze werken nog te krijgen waren. Maar het bleef bij incidentele pogingen; sinds 1984 ben ik me echt in het onderwerp gaan verdiepen. Debrot sprak in 1955 van de "Papiamentse beweging" — ik wilde onderzoeken in hoeverre daarvan inderdaad sprake is. Ik ben in **La Union** gedoken, het Papiamentstalige RK weekblad, dat sinds 1922 verschenen is. Daarin zijn een twaalftal romans in feuilletonvorm verschenen in de jaren tussen 1924 en 1933. Ik wilde weten hoe ik een completer programma kon maken. Toen de UNA in samenwerking met CCC en ILA de lezingencyclus «De Antilliaanse literatuur in wijder perspectief» startte met de college- reeksen van J.J. Oversteegen en Ineke Phaf was dat voor mij de directe aanleiding om voor de dag te komen met een serie besprekingen van Papiamentstalige romans, om daarmee Debrots overzicht te completeren".

Hoe bent u te werk gegaan?

"Ik heb me beperkt tot een keuze van een aantal romans (novela's) waarvan ik een historisch overzicht hebt gegeven, waarbij ik me vooral weer heb gericht op een thematische analyse. Het eerste werk van W.E. Kroon (1886-1949): **Giambo bieuw a bolbe na wea** van 1924, en enkele andere werken van hem. In totaal zijn er ± zeven romans van hem! Voor de jaren twintig had pater Stephanus van de Pavert zijn **Trenza litteraria** 1916) al wel geschreven, maar dat was geen roman; J.S. Corsen schreef alleen poëzie. In 1925 verscheen M. Fraai's (1897-1967) **Un sacrificio** in feuilleton- vorm in **La Union**; daarna kwamen er nog diverse andere romans van hem. Het lezen van deze romans in het weekblad was een moeilijke zaak wegens de bijzonder slechte staat waarin **La Union** verkeert. Vele stukken van het exemplaar in het Centraal Historisch Archief waren gewoon niet meer te ontcijferen. Wij verwaarlozen onze eigen cultuur; een heruitgave van deze werken zou wel op zijn plaats zijn! Naast Fraai las ik ook M. Suriel's (1890-1963) **Muher culpable**, dat in 1932/1933 in **La Union** verscheen en in 1935 werd uitgegeven in boekvorm. In de Openbare Bibliotheek zijn twee novela's van Fraai aanwezig. Daarvan heb ik **Un huerfano** (een wees) gelezen

voor mijn bespreking, maar ik heb ander werk als **Un yiu di pueblo** gebruikt ter vergelijking, omdat daarin vooral een sociaal aspect naar voren komt. Ook **Malaguëro** van 1959 had ik in de jaren zestig al eens gelezen. In 1970 las ik Guillermo Rosario **E rais ku no ke muri** (1969), dat door Pedro Velasquez en door mij in ons tijdschrift **Watapana** besproken werd. Al eerder las ik van Rosario de roman **Dos bida** (1954). Wegens het historische element nam ik enkele verhalen in mijn studie op: **Carmen Molina,** het debuut van Pierre Lauffer van 1942 dat hij onder het pseudoniem José Antonio Martes uitgaf; **Marianita** (1943) van Amador Nita, en Guillermo Rosario's debuut **Su rival?** van 1944. Ik heb ze met het overige werk vergeleken, omdat ook hierin het thema man/vrouw behandeld wordt. Vrouwen spelen een heel belangrijke rol in al deze werken. Ik heb mijn onderzoek afgesloten met de roman van Edward de Jongh **Morto di Enid La Cruz** (1969), dat ik een zeer geslaagd werk vind".

Kunt u op grond van dit materiaal spreken van een Papiamentse beweging?

"Dat was de centrale vraag van mijn cyclus. Ik heb geprobeerd aan te tonen dat die er inderdaad is. Debrots aanduiding van 1955 was gerechtvaardigd; hij had gelijk, maar werkte ze te summier uit. Wel moet ik zeggen, dat deze beweging niet continu is; er waren ook perioden zonder productie".

Heeft u een ontwikkeling geconstateerd?

Er was een grote productie in de jaren van 1924 tot 1933, dus direct na de oprichting van **La Union** in 1922. Ik heb niet kunnen nagaan in hoeverre deze beweging voortduurde. Dadelijk na de oprichting van het Nederlandstalige tijdschrift **De Stoep** door Luc Tournier (dokter Chris Engels) in 1940, zien we een aantal korte verhalen verschijnen. Ik vermoed dat **De Stoep** als catalysator heeft gewerkt. Onze eigen auteurs zijn toen in hun eigen taal gaan schrijven, want **De Stoep** was bedoeld voor de Nederlandstalige auteurs".

Wat is de verklaring voor de beweging in de jaren twintig en dertig?

"Hier wil ik de verklaring zoeken in de stellingname van de Katholieke Volksbond tegenover de opkomst van het materialisme en kapitalisme, dat binnengehaald werd met de vestiging van de Shell. Ik baseer me hierbij op de in de bestudeerde romans behandelde thema's. **La Union** was bestemd voor de lokale bevolking, ook via de weg van de literatuur. De visie in de door mij bestudeerde werken is sterk Rooms- katholiek: God grijpt in bij moeilijkheden. Fraai is bijvoorbeeld vol lof over mgr. Niewindt en mgr. Verriet; hij prijst de Katholieke Volksbond in zijn romans".

Wat zijn uw verdere interpretaties?

"Vóór ik dit Papiamentstalige werk las, heb ik me vooral beziggehouden met het socio- raciale engagement in de poëzie van Cuba en Puerto Rico, waaruit mijn dissertatie voortkwam. In de werken van onze auteurs vind ik dat engagement bij Kroon en Suriel nauwelijks. Willem Kroon houdt zich vooral bezig met huwelijks- kwesties. Hij probeert namelijk te waarschuwen tegen mannelijke huwelijks- partners, die een huwelijk aangaan om er economisch beter van te worden. Dat blijkt uit diverse werken. Miguel Suriel geeft een waarschuwing tegen negatieve beïnvloeding van zogenaamde "vriendinnen". Getrouwde vrouwen laten zich overhalen om plezier te gaan zoeken buitenshuis, wanneer de echtgenoot weg is. Dat is dus erg moraliserend, maar dan wel vanuit een dubbele moraal: de mannen mogen op stap; vrouwen blijven thuis! Manuel Fraai vormt een uitzondering. Hij komt wel op voor een sociale groepering, die economisch uitgebuit wordt, bijvoorbeeld havenarbeider. In **Un huerfano** heeft hij het letterlijk over uitbuiting, en wel doelend op de grote maatschappijen op Curaçao".

En de jongere auteurs?

"Guillermo Rosario is later enigszins te werk gegaan volgens het model van Manuel Fraai. Hij heeft ongeveer dezelfde tendens gevolgd. Nieuw bij Rosario zijn de raciale aspecten, bijvoorbeeld in **E angel pretu** (1974) en **E rais ku no ke muri. E angel pretu** was al in 1959 verschenen onder de titel **(Pa motibu di mi color**. Edward de Jongh staat in **Morto di Enid La Cruz** in zoverre apart als schrijver, dat hij niet zozeer een sociale dimensie van het leven beschrijft, maar de individuele gemoedsstemming van de mens — de wanhoop van de hoofdfiguur Mirto. De Jongh slaagt er ook in het verhaal- gebeuren te centraliseren vanuit het karakter van de hoofdfiguur, die een echt levend mens en geen marionet is. Bovendien schrijft De Jongh een zuivere stijl".

Is uw interpretatie nieuw?

"Colá Debrot deelde Kroon en Suriel in bij het "romantisme" in zijn laatste overzichts- artikel van 1977. Dat is volgens mij n[...] correct, want zij beantwoord[...] niet aan de karakteristieken, d[...] algemeen als kenmerkend v[...] die stroming beschouwd word[...] Ik vind "realisme" een betere k[...] rakteristiek. Kroon en Sur[...] moraliseren sterk; ze waarsch[...] wen de lezer, dat het huwelij[...] heilig is en dat het geloof in G[...] bescherming biedt. De socia[...] bewogenheid van Fraai is o[...] niet romantisch te noemen".

Elke studie geeft (gelukkig) antwoorden, maar roept oo[...] nieuwe vragen op. Welke?

"Ik heb nu een begin gemaa[...] met de studie van het Papi[...] mentstalige proza volgens e[...] andere benadering dan de filo[...] fisch- historische van Colá D[...] brot. Ik moet rekening houde[...] met het feit, dat we op Curaç[...] concreet een heel andere lite[...] re traditie hebben dan elders h[...] geval is. Dat heeft vooral te m[...] ken met de taal: ons Papiame[...] tu, dat steeds gediscriminee[...] werd door de kolonisator. In 18[...] schreef Jesurun, dat Papiame[...] tu goed was voor dagelijks g[...] bruik, maar geen taal om er lit[...] ratuur in te schrijven. In 19[...] vond Luc Tournier in **De Sto[...]** het nog "het bedrijf van de o[...] nut" dat Pierre Lauffer zijn **P[...] tria**, dat in dat jaar verscheen, i[...] het Papiamentu schreef. Het g[...] volg van dit soort houding w[...] dat de eigen taal en cultuur ni[...] tot hun recht kwamen. Er zij[...] werken geproduceerd van ee[...] zeker niveau, maar stilistis[...] verantwoord werk maken va[...] niet mee als je geen onderwi[...] krijgt in je eigen taal. De gep[...] bliceerde romans kunnen daa[...] om onmogelijk voldoen aan in[...] ternationale literaire eisen, a[...] criteria die in Europa voorg[...] schreven worden. We moeten n[...] zonder vooroordeel met een e[...] gen nieuwe literatuur- studie be[...] ginnen; we kunnen Colá Debro[...] niet steeds blijven napraten".

WIM RUTGE[...]

Onderhandelen over onderhandelingen

Pretoria vraagt UDF om ideeën

DE ZUIDAFRIKAANSE regering is een politiek offensief begonnen om radicale zwarten er toe te brengen met haar te onderhandelen — tot dusver echter zonder resultaat. Bekend werd dat de regering haar wellicht meest verbitterde tegenstander, het Verenigd Democratisch Front (UDF) verzocht heeft ideeën voor te leggen over de opneming van zwarten in de presidentsraad, een prestige-advieslichaam van de regering.

Dries Oosthuysen, voorzitter van het Grondwet- comite van de Presidentsraad, vertelde dat leden van zijn comite een gesprek hadden met Archie Gumede, één van de presidenten van het UDF. Volgens Oosthuysen was het 'een interessante discussie'.

Het UDF stelde wel enkele voorwaarden voor gesprekken met de regering:
— het opheffen van de noodtoestand;
— de legalisering van het ANC;
— vrijlating van alle politieke gevangenen;
— het terugtrekken van soldaten en politie uit de zwarte woonwijken;
— een waarborg dat bannelingen zonder vrees voor hun veiligheid naar Zuid- Afrika terug kunnen komen.

De pas aangestelde staatssecretaris van staatkundige planning, die de onderhandelingen met de zwarten moet gaan leiden, zei dat de regering graag met de radicale zwarten wil onderhandelen. Zij moeten dan wel van geweld als politiek middel afzien. De staatssecretaris had ook begrip voor reacties zoals die van Chief Mangosuthu Buthelezi, die zei dat hij alleen wil onderhandelen als hij wist dat hij daardoor iets concreets kon bereiken.

NATIONALE RAAD

De plannen van de regering zien er min of meer als volgt uit. Eerst moet er een nationale raad tot stand komen waarin vertegenwoordigers van de regering, gekozen vertegenwoordigers van de zwarten en andere erkende zwarte leiders die geweld hebben afgezworen, zitting zullen hebben. Die raad moet dan over een nieuwe grondwet onderhandelen, zodat de zwarten ook zeggenschap in de regering krijgen. In die raad moeten alle zaken van algemeen belang behandeld worden, terwijl het huidige parlement en kabinet de zaken van respectievelijk de blanken, kleurlingen en Indiers zal blijven behartigen, net zoals nu het geval is.

BEZWAREN

Uiteraard zijn de radicalen gekant tegen alles wat van de regering komt. Maar ook de gematigden hebben drie grote bezwaren. In de eerste plaats wil de regering om onbegrijpelijke redenen — zij moeten immers aan hun achterban denken — geen afstand doen van het concept van etnische- of groeps- politiek als fundamenteel uitgangspunt waarop het nieuwe politieke stelsel gebaseerd moet worden. In principe willen de zwarten dat niet omdat dit naar hun mening teveel ruikt naar apartheid. Er zijn echter aanduidingen dat zij in een overgangs- stadium nog wel willen gedogen.

Het tweede bezwaar is dat de regering niet echt vrije onderhandelingen wil omdat zij leiders als Nelson Mandela en Walter Sisulu gevangen houdt. Ook dit bezwaar, zo bleek de afgelopen weken, zou wel eens weg kunnen vallen.

MACHTELOOS

Het derde punt is echter onoverkomelijken dat is het feit dat de nieuw te vormen raad vooralsnog slechts adviserende bevoegdheden zal hebben. Net als de regering moeten ook de zwarte leiders aan hun eigen achterban denken. En om nu nog, na alle bloed dat heeft gevloeid, gevoon in een machteloos raadgevend lichaam te gaan zitten zou voor hen politieke zelfmoord betekenen.

Op z'n minst zal de regering wetgevende en / of uitvoerende macht aan die raad geven wil men de onderhandelingen überhaupt nog op gang krijgen. Zelfs dan is het nog niet zeker of men iemand als chief Buthelezi zal kunnen strikken. Buthelezi weigert steeds om zonder de vrijlating van Mandela te onderhandelen maar hij zegt nu wel 'over onderhandelingen te willen onderhandelen'.

(Uit de Haagsche Courant)

Ondanks zege van Thatcher

Verdeelde natie grote twistpunt

DE VERDEELDE NATIE is ook vandaag het grote discussie- punt voor de Britten. Ondanks de sensationele verkiezings- triomf van mevrouw Thatcher, die in het nieuwe parlement weer kan steunen op een eclatante meerderheid; groter dan honderd zetels. Op een dergelijk succes hadden de Conservatieven tevoren wel gehoopt, maar durfden zij niet te rekenen.

Zeker, de nationale opiniepeilingen bleven tot het laatst toe aangeven dat zij aan het bewind zouden blijven. Maar toen op de sombere regenachtige dag van de stembusslag al gauw bleek dat er sprake was van een grote opkomst van de kiezers, groeide er ook bij de meest optimistische Tories een onbehaaglijk gevoel van onzekerheid. Met name over de zogenaamde marginale kiesdistricten, waar de onderlinge verschillen tussen de Conservatieven, Labour en de Alliantie van Liberalen en Sociaal- Democraten uiterst gering was en al een kleine verschuiving voldoende zou zijn om de Tories toch nog in grote moeilijkheden te brengen.

MIDLANDS

Het oog werd daarom vooral gericht op de Midlands in het hart van Engeland, waar volgens de kenners de beslissende slag van deze verkiezingen gestreden zou worden. Het was vooral hierop dat Labour, onder aanvoering van Neil Kinnock. zijn grote hoop had gevestigd en een belangrijk deel van zijn door vriend en vijand zo hoog geprezen verkiezings- campagne had geconcentreerd. Het was juist in de Midlands waar Labour jammerlijk faalde om de grote doorbraak te forceren, nodig om Neil Kinnock tegen alle verwachtingen in alsnog op nummer 10 Downing Street te krijgen.

Niet alleen bleven de Tories in de Midlands krachtig overeind. zij veroverden er ook notoire Labour- bolwerken. Gekoppeld aan hun grote succes in vooral het zuidoosten en in Londen en omgeving, waar Labour massaal werd teruggedrongen, ontstond al gauw het beeld dat deze verkiezingsstrijd heeft beheerst: geen belangrijke teruggang onder de Conservatieven kiezers een beperkte groei voor Labour dat na acht jaar oppositie slechts met zo'n twintig zetels meer in het Lagerhuis terugkeert en een pijnlijke afgang van de Alliantie, die ondanks zeven miljoen stemmen terrein heeft moeten prijsgeven.

KIESHERVORMING

Duidelijk is gebleken dat het vurige pleidooi van de Alliantie om het oude twee- partijen- stelsel van Groot- Brittannie te doorbreken met evenredige vertegenwoordiging, bij de meerderheid van de Britse kiezers niet aansloeg.

Zoals ook sterk naar buiten is gekomen dat de Alliantie van in wezen twee verschillende partijen met bovendien twee in hun politieke denkbeelden verschillende leiders, onvoldoende aanspreekt.

Dr. David Owen van de Sociaal- Democraten en de Liberale leider David Steel zijn dan ook de grote verliezers van deze verkiezingen en zij waren na al hun formidabele inspanningen tijdens de campagne, twee uiterst beklagenswaardige figuren toen het grote drama van de Alliantie zich ontvouwde. Met name wat betreft de Sociaal- Democraten, die niet alleen hun partij- oprichter en geestelijke vader Roy Jenkins z'n parlements- zetel in Glasgow zagen verliezen, maar ook gevoelige nederlagen incasseerden van Shirley Williams en oud- Labour- minister Rodgers, die mede aan de wieg van de SDP hebben gestaan en als duidelijke coryfeeën van de Alliantie golden.

(Uit de Haagsche Courant)

Olympische Spelen verblinden Zuidkoreaanse president

Chun Doo Whan lijkt eigen graf te graven

DE ERNSTIGE ONLUSTEN in Zuid- Korea maken eens te meer duidelijk dat president Chun Doo Whan boven op een vulkaan zit. Hij slaagt er niet in de roep om democratie te smoren, hoeveel blikken oproerpolitie hij ook opentrekt. Graag zou Chun de geschiedenis in gaan als de man die van Zuid- Korea een economisch welvarend land maakte. Maar politiek gesproken staat hij aan het hoofd van een onderontwikkeld land op het niveau van een door een dictatuur geleide 'bananen- republiek'.

De weerstand tegen Chun, die in 1980 via een staatsgreep aan de macht kwam en de autoritaire Park opvolgde, is groot. Het feit dat hij Zuid- Korea omhoog stuwde in de vaart der rijkste geindustraliseerde landen, pleit hem niet vrij van zijn grootste gebrek: dat hij een militair is gebleven en dat er uit hem geen politicus is gegroeid. De democratie meent Chun blijkbaar al voldoende te hebben gediend door zijn uniform af te leggen, en te verwisselen voor zijn carrierepak.

Chun's 'president's men' zijn in hun ziel militairen, die in de politieke oppositie hun voornaamste vijand zien. Het zijn oude bekenden die over het algemeen in hetzelfde klasje van de Koreaanse Militaire Academie zaten. Toen Chun in 1980 zijn coup pleegde, werd hij in de hoofdstad Seoel gesteund door het garnizoen van genenraal Roh Tae Woo, een oud maatje van de academie, die tot zijn opvolger werd gebombardeerd.

UITBARSTING

Deze Roh Tae Woo heeft zich weliswaar, onder meer als minister van Binnenlandse zaken en tegenwoordig als voorzitter van Chun's Democratische Gerechtigheidspartij (DJP), nog enigszins ontpopt als politicus. Maar zijn benoeming tot opvolger van Chun, ontketende de woede van duizenden Zuidkoreanen, die vrije presidents- verkiezingen eisen. Deze wijdverbreide woede- uitbarsting had de hevigste onlusten tot gevolg sinds de opstand tegen de staat van beleg in Kwangju in 1980, die letterlijk door de militairen in bloed werd gesmoord ten koste van tweehonderd mensenlevens.

Het naar voren schuiven van generaal Roh als zijn gedoodverfde opvolger en het opschorten van de hervorming van de grondwet in april, tot na de Olympische Spelen, bevestigt Chun's politiek zwak ontwikkelde instinct. De kunst van het onderhandelen, het tegemoet komen aan de verlangens van de oppositie, waarmee hij zijn eigen positie zou kunnen versterken, beheerst hij niet. Oppositie tegen de regering wordt in de militaire verbeelding van Chun en consorten beschouwd als 'verraad aan de goede zaak' waar zij voor staan. Anders- denkenden zijn daarmee impliciet de vijand van de regering en van de natie.

De grote angst voor het laten vieren van de teugels heeft alles te maken met de dreiging die er van het communistische Noord-Korea uitgaat. Een afwijkende mening heeft in dit paranoïde vijands- denken al gauw 'communisme', en een tegen de regering gerichte samenscholing 'subversie', waartegen met ijzeren vuist moet worden opgetreden.

Door haar onverzettelijke optreden heeft de regering intussen niet alleen studenten tegen zich in het harnas gejaagd, maar ook conservatieven groeperingen als Boeddhistische monniken, de Rooms- katholieke en protestante kerken, hooglераren, onderwijzers en journalisten. Analoog aan Argentinie is ook hier een groep 'verontruste moeders' opgestaan, die demonstreren met de portretten van hun gearresteerde kinderen in de hand. Het aan het licht gekomen geval van de doodgemartelde student Park Chong Chol ligt hen nog vers in het heugen.

Verblind door zijn bezetenheid om de Olympische Spelen in welhaast serene rust te laten verlopen, lijkt Chun bezig zijn eigen politieke graf te graven. Dat hij in zijn hunkering naar internationaal prestige in feite het scenario schrijft voor zijn eigen ondergang in een in traangas- wolken gehuld stadion, lijkt alleen hij zelf nog niet te beseffen.

(Uit de Haagsche Courant)

Oppositie: vereeuwiging van huidig dictatoriaal bewind

Nieuwe president in Zuid Korea zal weinig veranderen

SEOEL — President Chun Doo-Hwan van Zuid-Korea heeft zijn naaste medewerking Roh Tae-Woo aangewezen als kandidaat voor zijn opvolging in februari van volgend jaar.

Chun verklaarde voor de vroegere generaal te hebben gekozen om de continuïteit in de regering en de veiligheid van het land te waarborgen.

De Zuidkoreaanse regering noemde Chun's beslissing om vrijwillig op te stappen in een eerste reactie "het einde van en vicieuze cirkel van geweld en staatsgrepen, die het land heeft gedomineerd". Maar de keuze van Roh als presidents- kandidaat van de regerende Democratische Gerechtigheids- partij (DJP) kan evengoed betekenen dat de politieke vrede Zuid-Korea blijvend aan de neus voorbij zal gaan. De oppositie blijft immers hameren op volledig herstel van de democratie en een einde aan de militaire invloed in de regering.

Van de oppositie zal Roh bij zijn benoeming echter weinig problemen ondervinden. Naar verwachting zal de Zuidkoreaanse regering geen enkel probleem hebben om Roh aan het eind van het jaar gekozen te krijgen via het in Zuid-Korea geldende systeem van kiescolleges.

ZET

In het licht van de Noord-koreaanse dreiging is het niet verwonderlijk dat Chun een geestverwant als Roh Tae Woo tot zijn opvolger heeft benoemd. Deze zet kan niet anders worden uitgelegd dan een poging tot voortzetting van het beleid van Chun, die na de Olympische Spelen van volgend jaar zomer in Seoel, in februari opstapt.

Met deze zet, gevoegd bij het uitstel van de herziening van de grondwet, die onder meer een democratisch gekozen president mogelijk moet maken, lijkt Chun zijn krediet in hoog tempo te vergokken. Te meer daar elke garantie dat die lang verwachte herziening van de grondwet er ook daadwerkelijk komt, vooralsnog ontbreekt.

De oppositie ziet in de kandidatuur van Roh Tae Woo eerder een gevaarlijk signaal dat er van democratische presidents- verkiezingen in 1988 niets terecht zal komen en dat de regerende Democratische Gerechtigheids Partij op deze manier aan de macht poogt te blijven.

ANTI-COMMUNISTISCH

Chun en Roh kennen elkaar al van de militaire academie, waar beiden werden opgeleid met een fel anti- communistische leer, die Nationale veiligheid boven alle andere overwegingen stelt. Bovendien liet Roh in de politieke chaos, die volgde na de moord op president Park Chung-Hee — in 1979 gepleegd door het hoofd van de Koreaanse inlichtingendienst — zich kennen als een belangrijk medestander van Chun. De president haalde hem dan ook in de regering, waar hij diverse belangrijke posten bekleedde alvorens hij door Chun tot voorzitter van de DJP en politiek erfgenaam werd gebombardeerd.

Roh heeft geprobeerd vriendelijker en toegankelijker over te komen dan de gereserveerde en strenge Chun, en zijn stijl heeft een enkeling hoop gegeven dat met hem gemakkelijk compromissen kunnen worden gesloten. De generaal is echter uit hetzelfde hout gesneden als Chun en de andere aanvoerders van het autoritaire kabinet. Wezenlijke veranderingen worden door de meeste waarnemens dan ook uitgesloten. Bovendien vraagt de Koreaanse politie traditie om sterke, weerbarstige leiders, die weinig geduld hebben met enigerlei vorm van oppositie en heeft Roh de steun nodig van dezelfde militaire en andere groepen, die achter de huidige president staan.

DICTATORIAAL

De Democratische Herenigings- partij (RDP), de grootste oppositiepartij in Zuid-Korea, heeft in een verklaring de keuze van Roh de "vereeuwiging van het huidige dictatoriale regime" genoemd. De RDP en de pas opgerichte oppositiepartij Nationale Coalitie voor een Democratische Grondwet hebben opgeroepen tot landelijke protestacties.

Sinds Chun op 13 april aankondigde het debat met de oppositie over politieke hervormingen op te schorten tot na de Olympische Spelen van 1988 in Seoel is het in Zuid-Korea onrustig geweest. Chun heeft gezegd met de maatregelen de Spelen en de nationale stabiliteit te willen beschermen. De oppositie eist echter directe presidents- verkiezingen in plaats van het huidige systeem met het kiescollege, dat volgens haar de regering bevoordeelt. Een eis, die zowel Chun als Roh hebben afgewezen.

(uit de Haagsche Courant)

...Roh Tae-Woo in zijn werkkamer met aan de wand een portret van de huidige president Chun Door-Hwan...

De Volckerstandaard

DE VOORZITTER VAN de Federal Reserve Board, het stelsel van Amerikaanse centrale banken, wordt vaak de één na machtigste man in de Verenigde Staten genoemd. De «Fed» geniet een grote onafhankelijkheid van het Congres en van het Witte Huis, en de Centrale Bank heeft zich bij de vaststelling van het monetaire beleid niets aan te trekken van de politieke waan van de dag. Dat heeft de scheidende Fed- voorzitter, Paul Volcker, in de afgelopen jaren geregeld in conflict gebracht met presidenten of Congresleden, die om verkiezings redenen meer economische grei, lagere rente of een groter begrotingstekort wensten dan de Fed- voorzitter verantwoord achtte. Volcker heeft die politieke druk steeds weerstaan en de Verenigde Staten voor grote economische roekeloosheid behoed.

De verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de Amerikaanse munt geeft de Fed een invloed, die veel verder dan de Verenigde Staten reikt. Zolang de dollar internationaal de belangrijkste munt blijft, is de hele wereld in zekere zin afhankelijk van het beleid dat wordt uitgestippeld in het marmeren gebouw van de Fed in Washington.

De opvolging van Paul Volcker door Alan Greenspan als voorzitter van de Fed is daarom van internationale betekenis, zeker nu de onzekerheid in de wereldeconomie zo groot als op dit moment en veel deskundigen een wereldwijde recessie vrezen. De voortdurende tekorten van de Verenigde Staten, de stijging van de Amerikaanse rente en de zwakke dollar, die slechts dankzij internationale ondersteuning zijn koers behoudt, vormen alle aanleiding voor ongerustheid. Volcker heeft herhaaldelijk en met kracht voor de gevaren van deze ontwikkelingen gewaarschuwd. Zijn enorme persoonlijke gezag, niet alleen op Wallstreet, maar ook in het kleine groepje van monetaire autoriteiten in de wereld, garandeerde stabiliteit. Volcker stond als het ware garant voor een betrouwbaar Amerikaans monetair beleid, ongeacht de grillen van het Witte Huis en opeenvolgende ministers van Financiën. De bekendmaking van zijn vertrek kwam de dollar dan ook op een koersval van één procent te staan. Die koers- fluctuatie toont aan hoe groot de menselijke factor in de internationale financiële markten is.

was zo groot dat hij afwisselend als een "halfgod" en als een "gigant" werd omschreven. Met een lengte van ruim twee meter was dat laatste zeker waar, maar Volckers autoriteit was niet alleen op fysieke kenmerken gebaseerd. Hij heeft eigenhandig de inflatie in de Verenigde Staten vanaf 1979 uitgebannen en hij verdient ruim krediet voor de beheersing van de schuldencrisis van ontwikkelingslanden vanaf 1982. Met een wonderlijke mengeling van onverstoorbaarheid en eigenzinnigheid heeft hij de Fed geleid door één van de meest turbulente financiële periodes sinds de jaren dertig.

Alan Greenspan zal naar verwachting het beleid van zijn voorganger in grote lijnen voortzetten. Greenspan is een zeer gerespecteerd en deskundig econoom, die om zijn sombere voorspellingen in de VS wel bekend staat als «Doctor Gloom». Hij deelt de zorgen van Volcker over de dollarkoers, de Amerikaanse economische groei, het begrotings- tekort en de rente- ontwikkeling en hij zal Volckers anti- inflatiebeleid ongetwijfeld handhaven. Maar vooralsnog mist hij in de Amerikaanse financiële markten, in de politieke arena van Washington en in de internationale fora nog het gezag van Volcker. Die ervaring van de scheidende Fed- voorzitter is onver[illegible] Volcker heeft met [illegible] standaard voor de VS gezet.

(uit het NCR Handelsblad)

Districten bepalend

BIJ DE BRITSE verkiezingen voor alle 650 Lagerhuis- zetels hebben 43,4 miljoen stemgerechtigden hun politieke voorkeur kenbaar kunnen maken.

Voor de 650 zetels meldden zich 2.397 kandidaten aan, onder wie 397 vrouwen. Het Verenigd Koninkrijk hanteert het districten- stelsel, waarbij de kandidaten met de meerderheid van de stemmen in het district een zetel in het parlement verovert. De uitkomst in de districten is dus bepalend voor het eindresultaat, waardoor het mogelijk is dat een partij in het hele land meer stemmen behaalt dan een andere, maar toch minder zetels in de wacht sleept.

Hoewel in wezen slechts vier partijen de strijd beheersten, de Conservatieven, Labour en de Alliantie van Liberalen en Sociaal- Democraten, hebben 94 partijen en bewegingen aan deze verkiezingen meegedaan. Onder hen hadden in het verleden vooral de nationalistische partijen in Schotland en Wales en de religieus- bepaalde Noordierse partijen een constant aantal stemmen.

In het Britse systeem zijn de uitgaven van een kandidaat binnen zijn district wettelijk beperkt tot zo'n 5.000 pond (afhankelijk van de grootte van het district). Niet beperkt zijn de uitgaven van de partijen aan de landelijke campagne: wanneer een prominent politicus buiten zijn eigen district campagne voert, mag zijn partij daar zoveel geld insteken als zij wil. Overigens moet elke kandidaat 500 pond betalen voor zijn deelname aan de verkiezingen. Bij het niet behalen van ten minste 10 procent van de stemmen krijgt de kandidaat dit bedrag niet terug. Deze regeling beoogt [illegible] kandidaten te beperken.

...de 18- jarige Showgle Enous werd gisteren door zijn moeder naar de Pollsmoor- gevangenis bij Kaapstad gebracht. Hij en zes andere kleurling- teenagers moeten straffen uitzitten wegens het gooien van stenen. Vrijlating van alle politieke gevangenen is een van de eisen die het UDF stelt aan onderhandelingen met de regering...

Honduras: ministers bijeenkomst uitgesteld

TEGUCIGALPA — Honduras heeft voor onbepaalde tijd de bijeenkomst uitgesteld van de ministers [illegible] van Midden Amerika. Hiertoe werd besloten omdat Guatemala en Nicaragua zich daartegen verzet hebben.

De ministers[illegible] van de Middenamerikaanse presidenten moeten voorbereiden.

Zeurpiet de schildpad

-door Nel Basilio-

JE KENT ZEURPIET de schildpad nog wel, he? Eigenlijk heet hij Jacobus, maar dat weet niemand meer. Jacobus was als heel klein schildpadje al een echte zeurpiet. Eentje, die nooit iets goed vond en overal wat op te zeggen had. Zijn mama zei elke dag tegen hem: "Wat ben je toch een zeurpiet, Jacobusje!" En het duurde niet lang, of iedereen noemde hem Zeurpiet.

Op een dag wandelde Zeurpiet de Schildpad door de mondi en zeurde weer tegen alles en iedereen. "Bah", zuchtte hij, wat is de zon weer heet. En wat is mijn schild zwaar. Ik kan nooit eens lekker dóór lopen. "Blijf dan thuis", zei een cactus, die hem hoorde, kattig, dan kan je lekker in de schaduw blijven slapen". "Maar ik moet toch ook eten", zei Zeurpiet. "Er is niemand, die aan me denkt en me iets te eten komt brengen". "Stel je voor", lachte een andere cactus. "Dat beetje lopen kan helemaal geen kwaad, hoor. Daar blijf je jong bij". "Ja, jij hebt gemakkelijk praten", zeurde Zeurpiet verder. "Jij hebt genoeg aan een beetje regen en die valt vanzelf op je". En kwaad liep hij verder, terwijl de cactussen hem hartelijk uitlachten.

Dag Zeurpiet, kom je met ons spelen?, vroegen een paar konijntjes. Ze buitelden over elkaar en hadden de grootste pret. "Jaja, houd me maar voor de gek", bromde de schildpad. "Hoe kan ik nou springen met dat schild op mijn rug". Trek het dan uit", plaagden de konijntjes hem. En ze maakten dat ze weg kwamen.

Kijk, daar kwamen de drie kaboutertjes aan. "Dag Zeurpiet", groetten ze. En Pinkie vroeg: "Mag ik een ritje op je schild maken?" "Wel ja, wel ja, zeurde Zeurpiet. "Alsof dat schild al niet zwaar genoeg is. Zie je niet, hoe warm ik het heb? En hoe moeilijk het voor me is, om vooruit te komen? Jullie kaboutertjes rennen maar door de mondi en denken er heel niet aan, hoe moeilijk wij, schildpadden, het hebben". "Oh, neem me niet kwalijk", zei Pinkie verlegen. Zo [illegible] niet bedoeld. "Trek je er maar niets van aan, hoor", zei Moene Muis, die er ook net langs kwam. "Zeurpiet de schildpad heeft altijd wel wat te zeuren. Kom mee, dan gaan we ergens anders spelen". En weg renden ze.

"Zie je nu wel, dat niemand iets om me geeft", zuchtte Zeurpiet tegen kabouter Brr en Poetsje. "Als ze me zien lopen ze allemaal weg. Wat een zwaar leven heb ik toch". Met hangend hoofd sjokte hij weer verder. En had hij dat nu maar niet gedaan, want nu zag hij de grote steen niet, die op het pad lag. Boem! Zeurpiet de schildpad botste er pardoes tegen op. En voordat [illegible] met alle vier zijn pootjes in de lucht. "Help help!" schreeuwde hij. Want als een schildpad ondersteboven rolt, kan hij niet meer zelf overeind komen. Een ander moet hem dan een duwtje geven.

De konijntjes die hem geplaagd hadden, Moene Muis en Pinkie, kabouter Brr en Poetsje, een paar hagedisjes en een paar parkietjes kwamen verschrikt aanlopen en vliegen. "Wat is er gebeurd?" vroegen ze. Maar toen ze de schildpad met alle vier zijn pootjes in de lucht zagen, begonnen alle dieren te lachen. "Hahaha?" schaterden ze, "kijk die malle Zeurpiet eens!" Ja, alle dieren lachten, maar de kaboutertjes niet. "Wacht maar even", zei kabouter Brr vol medelijden, " we zullen je wel weer overeind helpen". Hij begon te duwen en te duwen, zo hard hij kon.

Toen de dieren dat zagen, hielden ze gauw op met lachen en hielpen allemaal mee "Een, twee, drie.... hoepla!" schreeuwden ze. En daar stond Zeurpiet de schildpad al weer overeind. Wat was hij blij! Zo blij, dat hij voor h[et] eerst van zijn leven een h[ele] dag lang vergat te ze[uren]. En Pinkie mocht e[en] ritje op zijn rug make[n]. "Want, zei Zeurpiet, "w[at] had ik zonder de kabou[] tertjes moeten beginnen!

Puzzel van de week

Horizontaal is gelijk aan vertikaal:
.1. arbeid;
2. wild zwijn;
3. toespraken;
4. gebouw in Moskou;
5. slee;
6. plan, gedachte;
7. eitje van een luis.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing vóór 6 mei 1986 naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Nassaustraat 100; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122, Bonaire) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van de week is:

Stephen Reiziger
Bernardstraat 202
San Nicolas
Aruba

Hij ontvangt een waardebon van *f*.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING vorige keer:
HORIZONTAAL: 1. peper; 5. dag; 6. vat; 8. lade; 9. eten; 11. pek; 12. lor; 14. lijn; 16. op; 17. va; 18. rem; 20. dra; 22. let; 23. lava; 25. daar; 27. lam; 28. erf; 29. keert.

VERTICAAL: 1. pad; 2. egel; 3. Ever; 4. rat; 5. dak; 7. tel; 8. lepel; 10. nijver; 11. por; 13. oor; 15. nat; 19. mal; 20. dame; 21. ader; 22. laf; 24. vak; 26. Art.

Wist je dat

65 Miljoen jaar geleden leefde de laatste dinosauriër. Maar toch zijn er nog mensen, die geloven, dat ze nu nog bestaan. De Pygmeeën, een stam van dwergachtige mensen, die ver weg in de oerwouden van Afrika wonen, weten waarschijnlijk niets van dinosauriërs af. Maar volgens hen leeft er in de grote rivieren en moerassen in hun woongebied een soort reuzenhagedis, zo groot als een nijlpaard. Hij is roodachtig van kleur, heeft een lange staart, een slangachtige kop en vier korte, dikke poten. Het beest gooit met zijn staart hun kano's om en doodt de inzittenden, zonder hen op te eten. Als hij in een vriendelijk bui is, staat hij rustig aan de kant van de rivier vruchten te eten. Toch nog een dinosauriër?

****

Geleerden zijn tot de entdekking gekomen dat kinderen, die veel mager vlees, eieren en [illegible] eten, nog beter ([illegible] meer) kunnen leren dan ze al konden. Er zit namelijk lecithine in, waardoor je beter kunt denken en onthouden.

****

Suiker geneest zwerende wonden. Franse artsen in Parijs gebruikten zelfs suikercompressen bij geopereerde patiënten met ontstoken wonden. En het hielp prima!

****

Was een hond niet te vaak. [illegible] helemaal niet! Als je hond dan toch [illegible] moet worden, gebruik dan een hond[illegible] goed na en laat hem uit de wind [illegible]. Kijk hem wel na op karpatten of vlooien. Karpat[illegible] is heel gevaarlijk voor een hond, dus zorg ervoor, dat je hond vrij van karpatten blijft.

****

Boter, Kaas en Eieren

NOG EVEN en het is alweer vakantie. Last van verveling? Hier is een leuk spelletje voor je: Boter, kaas en eieren. Je kent het vast wel. Waarom het zo heet, weet ik niet.

Je kunt dit spel met z'n tweeën spelen. Teken op papier of in het zand negen vakjes. (zie voorbeeld). Eén kind tekent rondjes en de ander kruisjes. Je mag om de beurt je rondje of je kruisje in een van de hokjes tekenen. En wie het eerst drie rondjes of kruisjes in een rechte of schuine lijn heeft, roept Boter, kaas en eieren en heeft gewonnen!

Om te kleuren

Toeristje spelen

WAT KOMEN toeristen hier op Curaçao doen? Zwemmen en zonnen, maar ook het eiland bekijken. Laten wij nu ook eens toeristje spelen. Vraag je ouders met je door Punda te lopen. Heb je de barkjes wel eens goed bekeken? En kijk ook vooral omhoog naar alle mooie gevels. Daar let je anders nooit op, hé? Zit eens rustig op een bank bij de haven en kijk, hoe een boot binnen loopt.

Je kunt ook naar Otrobanda gaan en kriskras door alle smalle straatjes lopen en oude huisjes bekijken. Of een landhuizentocht maken. Of smalle zandpaadjes in Bandabou inslaan en dan uit de auto stappen. Zo zie je de natuur eens van dichtbij.

Je hoeft echt niet naar het buitenland om je een toerist te voelen.

Het landhuis Santa Cruz. Op de achtergrond de Sint Christoffel.

Woordenketting

DIT IS een spelletje, dat je overal kunt doen, want je hebt er alleen je mond voor nodig. Een van de kinderen zegt een woord, dat uit twee delen bestaat. Lampekap bijvoorbeeld. De volgende moet een woord zeggen, dat weer uit twee delen bestaat, maar met "kap" begint. Kaptafel, en zo ga je door: tafelkleed, kleedkamer, kamerdeur. Wie na tien tellen geen woord meer weet, is af. Wie het het langst volhoudt, is de winnaar.

WAT BETEKENT dit verkeersbord?

1. gevaarlijke bocht
2. doodlopende weg
3. wegversmalling

Oplossing Verkeersbord

wegversmalling

DE ZEILBOOT

IS DE mast van deze zeilboot langer dan de boot zelf? Eerst [illegible] na meten.

Wie is hij?

WIL JE wat meer over [] vrienden te weten kome[n]? Bestudeer dan de kantl[ij]nen van de brieven, die [] aan je geschreven hebb[en] (niet getikt, maar met [de] hand). Let maar eens op:

BREED
Deze schrijver is een he[el] bescheiden iemand.

SMAL
Deze doet vaak iets zond[er] eerst goed na te denken.

BREED
Houd zich op een afstan[d] maar is heel vrijgevig [en] behulpzaam.

SMAL
Vlotte jongen, wil gra[ag] goede vriendjes met ie[de]reen zijn.

STEEDS BREDER
Uitbundig en enthousias[t]

STEEDS SMALLER
Een zeer verstandig [en] voorzichtig iemand.

Moppen

Rechter: "Eerst schold[] die man uit en daar[] gaf u hem ook nog e[en] klap in zijn gezicht!" Beklaagde: "Ja, [] dacht er niet gauw a[] dat hij doof is".

Onderwijzer: "Alcoh[ol] is vergif. Neem bijvo[or]beeld een glas alcoh[ol] en een glas water. D[] een worm in elk glas, [] worm in het water b[] leven, die in de alcoh[ol] gaat dood. Dus..." Martin: "Je moet ge[en] alcohol drinken o[m] wormen te doden".

De directeur komt P[] het zoontje van z[ijn] chauffeur tegen. De j[on]gen zegt hem geen g[o]edag. Directeur: "Zo Paul[tje] ken jij me niet?" Paultje: "Jawel, jij b[ent] die man, die altijd in [] [illegible]

[illegible]

[illegible] dorpshotelletje ove[r] nacht. "Meneer", zegt de w[] ter. "We hebben vor[ig] jaar een toerist moet[en] vergiftigen om het ni[eu]we kerkhof eindelijk [in] gebruik te kunne[n] nemen.

Na ministerieel verwijt over subversieve houding priesters en zusters

Venezolaanse kerkelijke leiding op bres voor protesterende clerus

CARACAS — Het Venezolaanse episcopaat heeft een groep priesters en zusters verdedigd voor wat betreft hun recht het politie- optreden te veroordelen tegen verdachten, die men als subversief beschouwt. Volgens de Venezolaanse autoriteiten begaven deze leden van de katholieke clerus zich daarmee op subversief gebied.

De priesters en vrouwelijke religieuzen vervullen ongetwijfeld hun taak als zij een onjuist optreden van de politie aanklagen. Zo meent de kardinaal- primaat van Venezuela, José Alí Lebrun, die daarbij doelde op een verklaring welke was ondertekend door 49 priesters en zusters. Daarin wordt geprotesteerd tegen het optreden van de politie in verband met een recent incident in een der drukbevolkte armoebuurten van Caracas. Bij die gelegenheid werd een groep jongelui door de politie hard aangepakt en ook werd toen een priester "mishandeld en meters aan zijn haren meegesleept". De minister van Binnenlandse Zaken, José Angel Ciliberto, noemde deze verklaring kort en krachtig "subversief". Hij maakte van de kans ook gebruik om kritiek te leveren op een verklaring door een aantal priesters in verband met de ongeregeldheden in maart in Mérida. Deze deden zich voor toen een student, die in de tuin van een advocaat een plasje had gepleegd, uiteindelijk doodgeslagen werd door de verdediger van het recht.

Kardinaal Lebrun wijst er in zijn reactie op de ministeriële uitbrander op dat zij (de priesters en zusters) met de beste bedoelingen hebben gehandeld en in geen enkel inzicht subversief zijn. Deze verklaring aldus de kardinaal- aartsbisschop van Caracas, "is een document dat een ondersteuning is voor de leer van de kerk". Hij zei ook dat men van kerkelijke zijde de excuses heeft aanvaard van de regering voor wat betreft de uitlating van de minister, die niet de bedoeling had gehad te beledigen.

De verklaring van de kardinaal ging vergezeld van een brief, mede ondertekend door de hulpbisschop, mgr. Baltazar Porras van Mérida en een verklaring van de aartsbisschop van Mérida, mgr. Miguel Antonio Salas. Mgr. Salas wijst er in dit verband op, dat er sprake is van overgevoeligheid bij de overheid als men iets subversief noemt, dat in feite van het volk is. Die priesters en zusters, die het document ondertekenden, staan zeer dichtbij deze mensen en kennen hun problemen. Daarom kunnen zij in hun naam spreken. De priesters moeten namelijk de stem zijn van hen die geen stem hebben, aldus mgr. Salas.

Mgr. Porras reageerde op een uitlating van de AD- parlementariër Benedicto Monsalve, die het had gehad over "onverantwoordelijk optreden", omdat de bisschop had gezegd, dat de dood van de student uiteindelijk toegeschreven kan worden van de onvrede over de gestegen kosten van levensonderhoud en de schaarste aan goederen. Is het soms een misdaad een eigen mening er op na te houden? zo vroeg mgr. Porras zich nog af.

Aspiraties Japanse jeugd en de media

TOKIO — De aspiranties van de Japanse jeugd blijven voornamelijk beperkt tot het zuiver menselijke en staan sterk onder invloed van wat de sociale massamedia voorschotelen als belangrijk.

Dit werd duidelijk bij een onderzoek dat van regeringswege werd ingesteld onder de jongeren van negentien tot 25 jaar en dat om de vijf jaar wordt gehouden. Eén der vragen was welke stijl van leven men wenselijk achtte. Wat dit punt betreft kreeg men het volgende beeld: voor iets meer dan de helft, 51,4 procent, omvat dit een manier van leven in overeenstemming met zijn interesses en hobbies. Voor 18,1 procent is het een vrijetijdsleven, voor 13,6 procent staat het geluk aan rijk worden, 8,4 procent koestert de wens een moreel correct leven te leiden, 4,7 procent droomt ervan te kunnen studeren en beroemd te worden en 2,7 procent wil zichzelf inzetten voor verbetering van zichzelf en van de gemeenschap.

De jongeren werd ook gevraagd naar wat zij beschouwden als de zaak, welke hun manier van doen en denken het meest heeft beïnvloed. Voor 43,5 procent is dit de tv en de radio, voor 15,5 procent gaat het om de kranten en de tijdschriften, vier procent zegt het meest beïnvloed te zijn door boeken, 5,7 procent noemt in dit verband hun leraren, 17,5 procent wijst daarbij naar hun vrienden en 11,7 procent zegt dat hun ouders de meeste invloed hebben uitgeoefend.

Kard. Tomco naar LA-missie-congres in Colombia

ROME — Kardinaal Jozef Tomco is door paus Johannes Paulus II benoemd als zijn speciale delegaat bij het derde Latijnsamerikaanse missiecongres, dat van 5 tot 10 juli in Colombia wordt gehouden. Kardinaal Tomco is het hoofd van de Vaticaanse congregatie voor de Evangelisatie van de volkeren. Het missionaire congres gaat zich bezig houden met het algemene thema: "Amerika, het uur is aangebroken om evangelist te worden.

Dominicaanse aartsbisschop: corruptie moet bestraft worden

SANTO DOMINGO — Degenen, die schuldig bevonden waren aan corruptie moeten gevangenisstraf krijgen. Dit verklaarde aartsbisschop mgr. Nicolas de Jesus Lopez van Santo Domingo naar aanleiding van het gerechtelijke onderzoek in verband met daden van corruptie welke gepleegd zouden zijn door functionarissen van de regering van Salvador Jorge Blanco, welke in 1986 ruim baan maakte voor president Joaquin Balaguer en zijn regerings- ploeg.

De Dominicaanse aartsbisschop formuleerde zijn mening voorzichtig en wees er op dat als er corruptie gepleegd is, in welke regering dan ook, dit wordt veroordeeld door de katholieke kerk als iets dat niet correct is. De daden van corruptie zijn niet te accepteren en zonder enige twijfel moeten de beklaagden daarna ingesloten worden als er bewijzen zijn voor hun schuldigheid. Wat dit betreft zijn wij duidelijk, aldus de aartsbisschop. Toen hem op de man af werd gevraagd wat hij dacht van de kwestie met oud- president Jorge Blanco, zei hij "dat we in afwachting zijn van wat de rechters beslissen. Hij was van mening dat de rechters "niet om precies politieke redenen" bezig zijn met deze zaak.

Hij had lof voor het optreden van president Balaguer, die wekelijks naar de campesinos en de armen gaat om zich op de hoogte te stellen van hun behoeften. We hebben begrepen dat hij grote belangstelling toont voor hen en zijn oor te luisteren legt voor hun behoeften, hun problemen, voor de erkentelijkheid. Aldus mgr. Jesus López.

Vaticaan stuurt diplomaat naar Noord Korea

ROME — Het Vaticaan zal voor het eerst in zijn geschiedenis in juni een vertegenwoordiger naar Noord Korea sturen. Dit is dan het eerste officiele contact tussen beide staten. Noord Korea heeft sedert het begin van zijn ontstaan een vijandige houding aangenomen ten opzichte van de godsdienst. Wenken vanuit het Vaticaan dat men tot een dialoog wilde komen werden steeds genegeerd. Het Vaticaan is nu door Noord Korea uitgenodigd om waarnemers te sturen naar de bijeenkomst op ministers- niveau van de niet- gebonden landen. De Vaticaanse diplomaat die als waarnemer naar deze vergadering gaat is mgr Giuseppe Bertello, die deel uitmaakt van de Vaticaanse missie bij de instellingen van de Verenigde Naties in Geneve.

Cubaanse Baptisten:

King helpt voor zinvol kerkelijk leken in godsdienst-vijandig Cuba

HAVANA — De Cubaanse protestanten zoeken inspiratie in de geschriften van Martin Luther King Jr. om te kunnen begrijpen hoe men zinvol kan leven in een gemeenschap welke vijandig staat tegenover de godsdienst.

Via een heel degelijk leer van zijn werken komt men geleidelijk tot een beter contact met de communistische regering waaraan het eerder schortte. Deze lezing helpt ons ons meer bewust te worden van onze sociale verantwoordelijkheden, aldus Elmer Labastida, pastoor van de tweede Baptisten kerk van Santiago, de tweede stad van Cuba. Hij bracht onlangs met een groep van vierhonderd gelovigen een bezoek aan de kerk in Atlanta waar Luther King indertijd pastoor is geweest en waar recent een naar Martin Luther King genoemd centrum van twee verdiepingen in gebruik werd genomen. Dit gaat dienst doen voor seminars, conferenties catechese etc.

Colombiaans Drecha Cas van zuster Dominicanes

In kwart eeuw voor duizend minder draagkrachtige gezinnen eigen woning

MANIZALES — Op initiatief van de zuster Dominicanes Francesca del Sagrado Corazón in het Colombiaanse Manizales zijn in de voorbij kwart eeuw duizenden woningen gebouwd voor dakloze gezinnen. Ondertussen is de procedure al begonnen voor de bouw van nog eens zeshonderd woningen.

Bij het 25-jarig bestaan van de stichting Betanía voor sociaal werk, door zuster Francisca indertijd opgericht, werd duidelijk dat via haar stichting duizend gezinnen aan een woning waren geholpen. De herdenking van het zilveren jubileum gebeurde in Manizales.

In 1961 was zij tot de conclusie gekomen dat haar huisbezoeken aan de armen en behoeftigen, dat er iets moest gebeuren aan het verlangen van deze mensen om over een eigen woning te kunnen beschikken. Begonnen werd met het repareren van sommige woningen (Drecha Kas op de Antillen — RED). Later werd zij in staat gesteld om stukjes grond te kopen, waarna begonnen werd met het zogenaamde zelfbouw-project. Beetje bij beetje werd zo bereikt, dat in de loop der jaren duizend woningen klaar kwamen voor deze mensen met geringe inkomens.

Bij de viering van het jubileum waren er 38 woningen nagenoeg klaar voor overdracht. Ondertussen had men de beschikking gekregen over genoeg grond om de bouw te kunnen beginnen van nog eens zeshonderd woningen. De gelden daarvoor echter waren er nog niet volledig.

Zuster Francesca blijkt een echte bouwgave te hebben. Zij heeft ook kans gezien twee scholen gebouwd te krijgen in ditzelfde zelfbouw- project. Op deze scholen was plaats voor meer dan duizend leerlingen. Daarnaast wordt aan twaalfhonderd kinderen uit behoeftige gezinnen, een warme maaltijd geserveerd, waarvoor slechts een kleine vergoeding wordt gevraagd.

Met medewerking van deskundige krachten is ook een goed lopend medisch centrum opgericht, annex een apotheek. Elders werd een centrum opgezet om moeders te leren hoe men voor weinig geld voedzame maaltijden kan klaar maken voor hun kroost.

Nog andere activiteiten zijn op initiatief van zuster Francesca ondernomen. Maar wat het meeste in haar wordt gewaardeerd, is wel dat zij haar mensen een vorming geeft, welke uitgaat van hun eigen verantwoordelijkheid en de noodzaak tot solidariteit. Het Betañia- werk is alleen mogelijk juist door de inzet van talrijke vrijwillige krachten, die zich inzetten op sociaal, maar ook op administratief gebied.

Veel kostbare landbouw- grond verloren gegaan

Kerk voorop bij hulpverlening getroffenen aardbeving Ecuador

QUITO — De katholieke kerk in de Ecuadoraanse provincie Napo heeft grote verliezen geleden bij de aardschok, welke in maart dit jaar van Ecuador trof. Daarbij zijn toen een paar duizend mensen omgekomen, terwijl de aangerichte schade zeer aanzienlijk was. De Ecuadoraanse overheid is indertijd niet scheutig geweest met gegevens over de schade hoewel er wel veel aandacht werd besteed aan de economische schade als gevolg van het uitvallen van de olie-export, omdat de olie- pijpleiding over een grote afstand werd vernield.

Volgens de apostolische vicaris van Napo, mgr. Julio Parise, zijn toen hele stadjes en dorpen van de aardbodem weggeveegd, zoals San Carlos, Las Pampas enz. Langs de Baeza Reventadorstroom zijn honderden woningen vernield over een afstand van honderd kilometers en ook ging daarbij veel landbouwgrond verloren, doordat het overspoeld werd door een laag modder. Aan scholen, colleges en studentenbehuizing is grote schade aangericht evenals aan kerken en aan het ziekenhuis van Baeza. Het aantal doden bij de ernstige overstromingen en de modderramp langs een dertig km lange weg in het Pampas del Salado- gebied loop in de paar duizend.

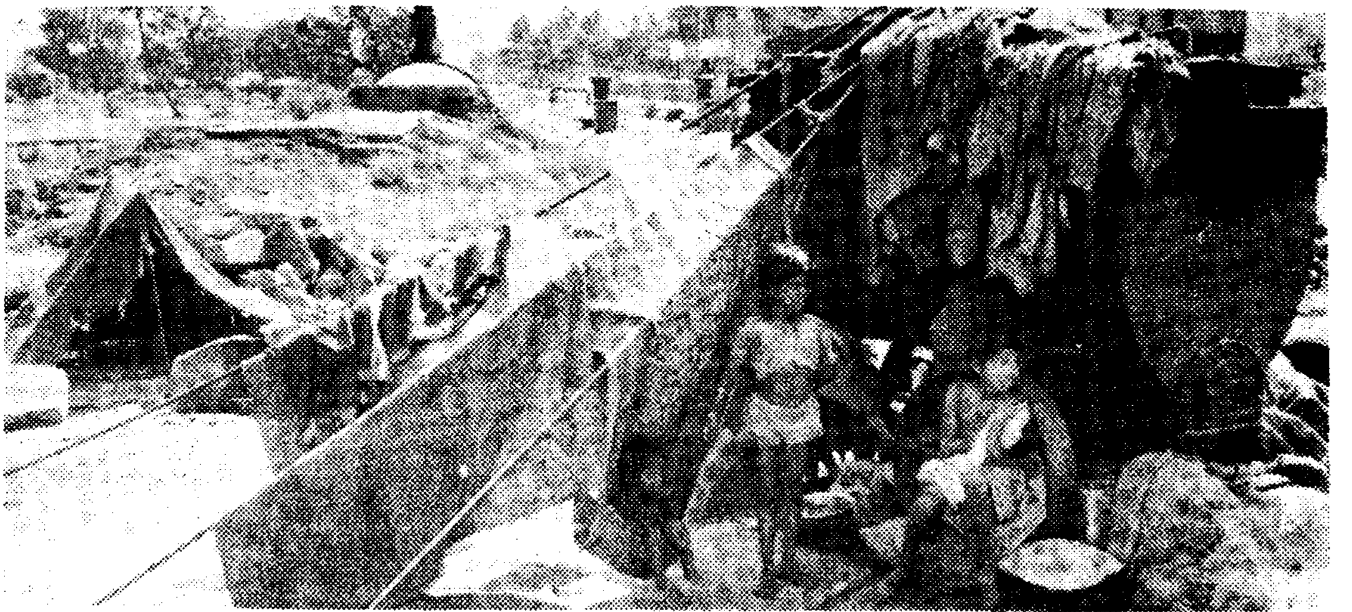
De apostolisch vicaris van San Miguel de Sucumbios zei dat nagenoeg alle huizen van Reventador vernield zijn en talrijke andere onderkomens waar de Coca- rivier buiten zijn oevers trad. Ook in zijn gebied ging veel kostbare landbouwgrond verloren.

Meteen na de ramp heeft de katholieke kerk zich in het rampgebied aan de kolonies van de indianen waarbij men hen trachtte te overreden naar hun land terug te keren, omdat bij hun afwezigheid op den duur hun socio- economische problemen nog ernstiger zouden worden. Ook hielp men door eenvoudig landbouw- en herstel- materiaal ter beschikking te stellen. Ook in de vorm van het beschikbaar stellen van nieuw zaaigoed of andere hulp op landbouwgebied en voor de werkgelegenheid in het algemeen. Eveneens probeerde men de veeboeren nieuw vee ter beschikking te stellen om opnieuw te beginnen. Daarnaast begon men meteen aan het herstelwerk aan de kerken en andere gemeenschaps- centra, inclusief de huisvesting der missionarissen. Tenslotte zorgde men voor herverdeling van medicijnen onder de getroffenen.

Amnesty: Chileens besluit stopzetting vervolging wreed

LONDEN — Amnesty International heeft zijn veroordeling uitgesproken over de stopzetting van het onderzoek in Chili naar het verdwijnen van communistische tegenstanders van het bewind in de jaren 70. Al acht dit een wreed besluit voor de familieleden van de verdwenenen.

Onlangs heeft het hof van beroep een vonnis van een lager hof bevestigd waarbij tot stopzetting van het onderzoek werd besloten als gevolg waarvan veertig verdachten vrijuit gaan, van wie 38 militairen zijn onder wie generaals van luchtmacht en politie evenals een ex-lid van de militaire junta, generaal buiten dienst Gustavo Leigh. Het onderzoek werd ingesteld door rechter Carlos Cerda die belangrijke gegevens had ontdekt over de rol van politie en leger in deze affaire. Hij werd volledig tegengewerkt zodat het onderzoek stagneerde. Dit leverde de formele reden op om er nu maar een punt achter te zetten. Belangrijkste argument voor de vervolgings- gezinde rechters was de omstreden amnestiewet welke soldaten en politiemannen een rechts- vervolging ontslaat voor misdaden welke bedreven zijn tijdens de strijd tegen de subversie

Met oog op gevaar voor indianen

Braziliaanse kerk is bezorgd over volledig militarisering grensgebied

SAO PAOLO — Afgevaardigden van de Braziliaanse bisschoppen- conferentie (CNBB) en de kerkelijke Indianenraad (CIMI) zijn na een vijf uur durende bespreking met regerings- vertegenwoordigers niet tot een accoord gekomen over het onder militair toezicht brengen van de Braziliaanse noordgrens.

Van kerkelijke zijde werd de onmiddellijke afbakening geëist van reservaten voor dertig bedreigde indianen- stammen, maar de regering wilde niet verder gaan dan de vorming van een gezamenlijk studie- commissie. Volgens de Braziliaanse pers hebben de algemeen secretaris van de CNBB, mgr. Luciano Mendes, en de CIMI- voorzitter, mgr. Erwin Krautler, ingestemd met het standpunt van de regering, dat Braziliaanse militaire aanwezigheid langs 6.500 kilometer grens met Colombia, Venezuela, Guyana, Suriname en Frans- Guyana noodzakelijk is. De kerkelijke vertegenwoordigers zouden de bezorgdheid delen van de regering over de toenemende drugshandel en wapensmokkel in dat gebied.

De Braziliaanse RK kerk is het evenwel niet eens met het volledige defensieplan van de militairen en de regering, dat voorziet in militaire en economische bezetting van een strook van 150 kilometer breed langs deze grens. Vooral het oprichten van agrarische kolonies aldaar stuit op hevig verzet van de geestelijken, die vrezen dat door regelmatige en ongecontroleerde contacten tussen blanken en indianen opnieuw enkele (van de laatste) indianenstammen in Brazilië zullen worden uitgeroeid. Dat zou voornamelijk het gevolg zijn van verspreiding van ziekten en gewoonten (alcoholgebruik), waartegen indianen niet bestand zijn. In Brazilië is in nog geen vijfhonderd jaar de populatie van het aantal indianen teruggelopen van vijf miljoen tot amper 200.000.

De plannen van de Braziliaanse regering, opgesteld door minister- generaal Rubem Bayma Denys, om het noordelijk gedeelte van het Amazone- gebied economisch-militair te bezetten, heeft de laatste tijd de relatie tussen de Braziliaanse kerk en de regering zeer verkoeld. Daarbij komt, dat de afgelopen drie maanden de toegang van missionarissen tot indianenstammen in dat gebied door regerings- functionarissen wordt belemmerd en in enkele gevallen zelfs is verboden. De regering wil zijn plannen voor het noordelijk deel van het Amazonegebied binnen drie à vier jaar hebben uitgevoerd.

Bisschoppelijke commissie Vrede en ontwapening

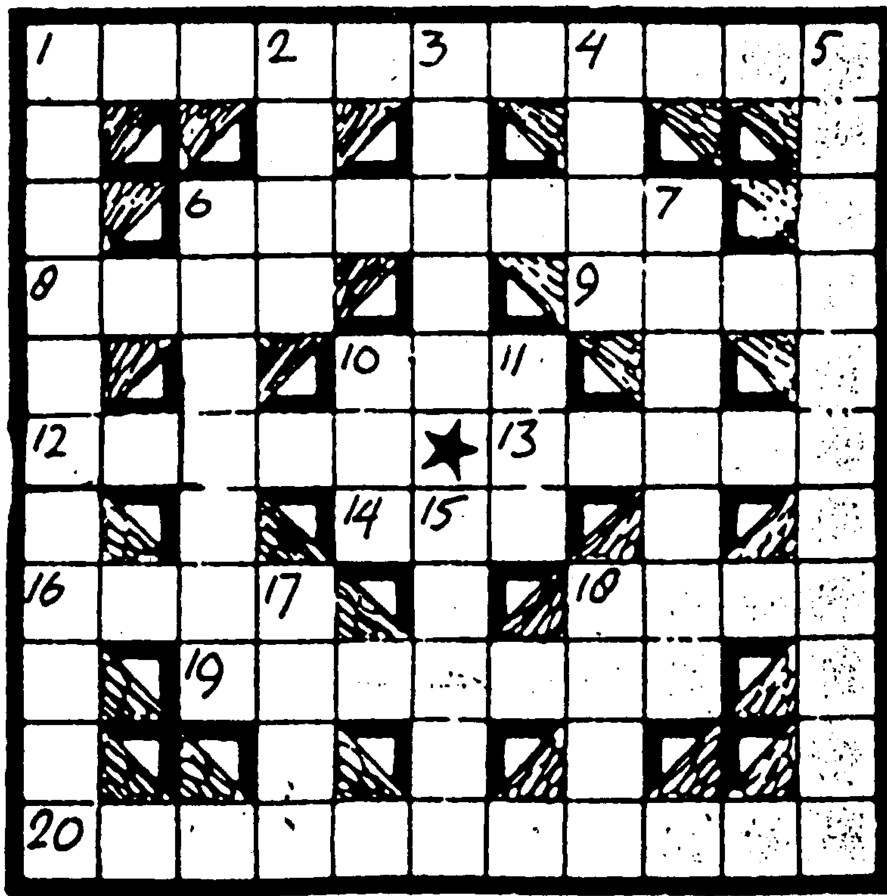
Chili heeft voor leger veel meer over dan voor studenten

SANTIAGO — Het maandelijkse pensioen van een militair in Chili is gelijk aan 230 dollar per maand en dat van een burger bedraagt 25 dollar per maand. De personeelsbezetting van het leger is in de afgelopen tien jaar met 45.000 man toegenomen.

Zo meldt het kritische dagblad La Epoca, waarbij men zegt gegevens te citeren welke ontleend zijn aan een rapport over de bewapenings- wedloop, zoals dit is opgesteld door de commissie Vrede en Ontwapening van de pastoraal- sociale afdeling van de Chileense bisschoppen- conferentie. Deze Vrede en Ontwapenings- commissie bestaat uit priesters en leken, die gespecialiseerd zijn op economisch, sociologisch en politiek gebied.

Volgens deze commissie besteedt de militaire overheid van Chili vijfmaal meer aan één geüniformeerde dan aan enige universitaire student. In het rapport wordt verder felle kritiek geuit op de ideologie van de Nationale veiligheid op bestuursgebied en ook op de onrechtvaardige verdeling van de verschillende hulpbronnen. In feite is er sprake van een voortdurende aantasting van de mensenrechten, zo stelt men vast.

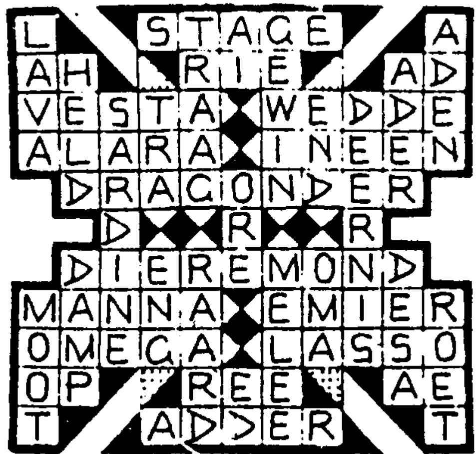
Kruiswoordpuzzel

Oplossingen moeten ingediend zijn vóóR vrijdag 3 juli 1987 tien uur 's morgens en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

HORIZONTAAL: 1. eruptie; 6. draagbanden; 8. stuk hout; 9. aanwijzend voornaamwoord; 10. Europeaan; 12. plaats in Drente; 13. herfstbloem; 14. grote bijl; 16. vis; 18. bijwoord; 19. schuifbout; 20. gekwetst.

VERTICAAL: 1. het uitspatten; 2. boom; 3. water bij Rotterdam; 4. nakomeling; 5. uitgebreide kennis; 6. schok; 7. muziekteken; 10. meisjesnaam; 11. soort; 15. vissersmandje; 17. nuk; 18. plaats in Brazilië.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnares van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Signaida de Jong
Puerto Ricoweg 16
Curaçao

De winnares kan haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

-di Bunchi Römer-

Pa: 4 persona

Mester di:

mas of menos 10 guiambo
salu, na smak i poko suku
¾ kup di hariña di pan
⅔ kup di lechi
1 kucharita di baking powder
1 kuchara di zeta
zeta dushi pa hasa e guiambonan

Recept:
TEMPURA DI GUIAMBO

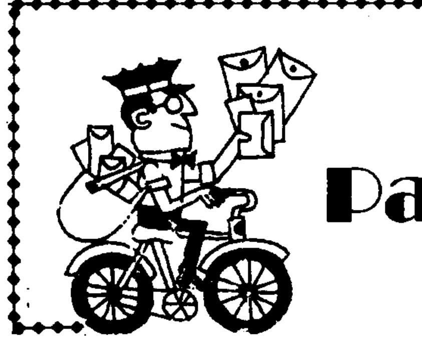
Moda di prepará

1. Laba e guiambonan, kòrta e ariba i freganan pa kita e spiña.
2. Meskla e hariña ku salu, suku i baking powder
3. Buta e kuchara di zeta den e lechi i basha e meskla akí, poko poko den e hariña. Drei e i traha un mansa lisu, no muchu awa ni muchu diki.
4. Kòrta e guiambonan na pida pida di mas o ménos un dede
5. Dòp e pida guiambonan den e mansa i hasa nan den e zeta kayente. Laga nan skore i sirbi nan kayente.

Drie van de elf

WASHINGTON — Drie van de elf Kuweitse tankers waaraan president Ronald Reagan van de Verenigde Staten militaire bescherming wil verlenen blijken ondertussen in de voorbije jaren al eens te zijn aangevallen in de Perzische Golf en wel door Iran. Zo had het Democratische congreslid Les Aspin achterhaald. Hij is een der tegenstanders van Reagans plan.

Pakkerdjes

Lieve P.
Ik zal nooit meer twijfelen. Niet aan jou, noch aan mezelf.
je meisje.

To Friends and Lovers (L.A.T.O.).
Niet aan afstand
en tijd gebonden,
Noch daardoor
verbroken,
Zijn Vriendschap en Liefde
Grenzeloos en
Tijdeloos.....
A Friend of Both.

Hé slome,
Wat dacht je van een dansje vanavond? Daar heb ik nou echt zin in.
Duikelaar.

Voor Fedde (Charley)
Van harte gefeliciteerd met je goede prestatie!
Ik ben apetrots op je!
En nu volhouden, hè!
Papa

Bugs,
Van uitstel komt nu hopelijk wel een rookloos afstel. Knabbel ze!
Bunny.

Lieve zusjes,
zijn
jullie er
al?
Tjeempie!

Lover
I can't help it. I'm still madly, passionately, indiscriminately and wickedly in love with you. You could even say I like you.
Dreamer.

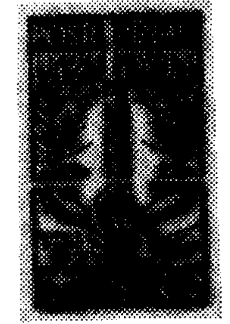
Herte-ogen
vergeet
ik
nooit
meer!!
De Boswachter

Het opgeven van "Pakkerdjes", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigoe. De Amigoe behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdje" op basis van zijn inhoud te weigeren.

POSTZEGELS

DE VORIGE WEEK zagen we in deze rubriek Jason, de zoon van Aeson, driftig bezig met het aanwerven van een aantal bemannings- leden voor de Argo, het schip met de sprekende kiel, waarmee Jason in opdracht van Pelias naar Colchis hoopte te varen. In die stad zou hij proberen zich meester te maken van het Gulden Vlies, de gouden ramsvacht, die door Prixus indertijd ter ere van Zeus in de tempel van Ares was opgehangen. Tot bewaker van het kleinood was een nooit slapende draak aangesteld

Naast de Boreaden, de leden van de windenfamilie, monsterde Jason voor zijn tocht ook de Dioscuren aan. De Dioscuren bestonden uit de tweelings- broers Castor en Pollux, over wie ik u in het verleden al het een en ander verteld heb. Het vervelende aan deze tweeling was het feit, dat Pollux de gave van de onsterfelijkheid bezat en Castor deze geheel ontbeerde.

Wanneer Castor dan ook op een gegeven moment door toedoen van een zekere Synceus dit aardse tranendal moet verlaten, staat Pollux in de kortste keren bij hun beider vader Zeus op het matje en bidt en smeekt hem Castor alsnog de onsterfelijkheid te verlenen. Helaas ontbreekt Zeus de goddelijke eigenschap van de almachtigheid, maar hij weet het toch zo ver te schoppen, dat zijn beide spruiten beurtelings sterfelijk en onsterfelijk worden.

Deze Deus- exmachina- politiek heeft dan wel tot gevolg, dat de tweelingen, na eenmaal uitgeraasd te zijn in dit ondermaanse en als sterrebeeld schitterend aan het firmament, nooit gelijktijdig zichtbaar blijken voor het menselijk oog. Het spijt me, dat mijn sterrenkundige kennis nog minder dan pover is. Daarom: mocht het fraaie verhaal over Castor en Pollux niet kloppen met de werkelijkheid, dan heb ik slechts in commissie de waarheid de das omgedaan. Hiervoor dan, zo nodig, bij voorbaat mijn excuses.

Castor en Pollux hebben niet alleen een plaats in de Griekse mythologie veroverd, maar ook in de Romeinse reeks van deze "Missions Impossible" komt men beide jongelieden tegen. Zo'n 500 jaren vóór onze christelijke jaartelling vochten de Romeinen en de Latijnen bij het Meer van Regillus weer eens een te hoog opgelopen vete op het blanke metaal uit. Men zegt, dat in die slag de Dioscuren in de gedaanten van een paar gevleugelde paarden de Romeinen te hulp snelden. Na het behalen van de zege stormden Castor en Pollux, weer tot normale wezens getransformeerd, door de lucht naar Rome om aan de bevolking van deze stad van de overwinning kond te doen.

Dit karwei eenmaal geklaard, drenkten zij hun paarden aan de bron van Juturna. Uit dankbaarheid bouwden de Romeinen in de onmiddellijke nabijheid van genoemde bron een tempel ter ere van de beide helden. In latere tijden is dit heiligdom verdwenen, maar de in overdadige barokstijl opgetrokken Dioscuren- fontein in de Italiaanse hoofdstad herinnert tot op de dag van vandaag aan het roemruchte verleden van Castor en Pollux.

Ook in de Wereld van de Postzegels vond deze tweeling reeds vroeg een plaatsje. Het is echter bar moeilijk uit te maken wie op deze zegels nu Castor en wie Pollux is. In 1911 viert Italie het vijftigjarig bestaan van de éénwording onder de kroon van het Huis van Savoye. De Italiaanse Posterijen duiken onvervaard de geschiedenis in om voor dit jubileum een paar geschikte symbolen te ontdekken. Voor de bruine zegel van 2 centesimi neemt men een Romeins zwaard, dat aan de uiteinden van het gevest gesierd wordt door een paar wolvenkoppen. Waarom het juist deze beestjes behoren te zijn, hoop ik u in een volgende aflevering te vertellen.

Op de groene zegel van 5 centesimi ziet u of Castor of Pollux met zijn paard bij de Juturnabron. Hij is op het punt met getrokken zwaard zijn ros te bestijgen om zich opnieuw naar het strijdtoneel te begeven. Op de karmijnrode zegel van 10 centesimi voert de andere helft van de tweeling een koppel paarden naar de drenkplaats. De herdenkingsserie besluit met een grijszwarte zegel van 15 centesimi, waarop volgens de Scottcataloog de overwinning van het Eeuwige Rome wordt verzinnebeeld. Met de beste wil van de wereld kan ik er echter niet meer van maken dan een worstelpartijtje tussen een paar leden van de mannelijke kunnen in feestelijk adamskostuum.

M.ARVIS

(wordt vervolgd)

KIES - KEURIG

Laborant

HET HOGER EN Middelbaar Laboratorium- onderwijs leidt op tot het beroep van laboratorium-medewerker waarmee je functies kunt gaan bekleden binnen chemische, medische en biologische laboratoria. Wil je de studie met succes kunnen volgen, dan zul je belangstelling en aanleg moeten hebben voor de exacte vakken.

Zowel voor de studie als voor het uitoefenen van het vak van analist moet je gevoel voor orde en netheid hebben, moet je handig zijn en over een goede lichamelijke conditie beschikken omdat veel van het werk staande wordt uitgevoerd.

Tot de taak van de analist behoren onder andere het uitvoeren van analyses aan materialen, zoals bloed of urine van patiënten, levensmiddelen en geneesmiddelen, drinkwater, afvalwater enz. De opleidingen, zowel op Middelbaar als op hoger niveau duren ongeveer vier jaar en kennen beide een basisjaar. Na het basis of propadeutisch jaar kies je voor een specialisatie in de chemische, de medische of de biologische richting. Bij het Middelbaar Laboratorium Onderwijs kun je ook nog kiezen voor de laboratorium- technische variant.

Bij het HLO kun je binnen de medische en biologische specialisatie kiezen voor respectievelijk de klinisch chemische, de medisch microbiologische en de cyto- histologische variant of de botanische en zoölogische variant.

Ditmaal zal ingegaan worden op de medische specialisatie bij het HLO. Bij de medische variant gaat het erom op een snelle en accurate wijze informatie te verkrijgen over zieke mensen, aan de hand waarvan de arts of specialist, die opdracht heeft gegeven tot het onderzoek, de diagnose stelt. Naast samenwerking met artsen en specialisten, moet een medisch analist kunnen omgaan met patiënten en verplegend personeel. Vaak wordt er in teamverband gewerkt.

Bij de klinische chemie gaat het erom wat er zich in een bepaald product (bloed, urine of speeksel) bevindt. De medische microbiologie houdt zich vooral bezig met het onderzoeken naar het voorkomen van micro- organismen, zoals virussen, schimmels en bacteriën, die de oorzaak zouden kunnen zijn van infectieziekten. Het opsporen van deze oorzaken gebeurt bijvoorbeeld met behulp van microscopen en onderzoek van anti-stoffen.

Bij cyto- histologisch onderzoek ben je bezig weefsel, organen en cellen te onderzoeken met behulp van (electronen) microscopie. Bij dit onderdeel hoort ook het onderzoek met uitstrijk- preparaten.

In de eerste twee jaren van de opleiding krijg je vakken als biologie, fysiologische chemie, klinische chemie, micro- biologie, natuurkunde, scheikunde en wiskunde, naast de meer algemeen vormende vakken als maatschappijleer en Engels. De stage- periode breng je door in een ziekenhuis. In het laatste en vierde jaar volgt dan het examen.

Naast de bovengenoemde opleidingen op HLO en MLO-niveau bestaat ook de mogelijkheid van het Kort Middelbaar Laboratorium Onderwijs. Deze, vooral praktisch gerichte opleiding, duurt tweeëneenhalf jaar, inclusief een stage- periode. De KMLO- opleiding is vooral bedoeld voor diegenen, die op grond van hun vooropleiding niet toelaatbaar zijn tot het MLO, maar die zich toch wel willen bekwamen in de algemene praktische taken in een laboratorium. Je wordt tijdens de opleiding vertrouwd gemaakt met de meeste laboratorium- apparatuur en je leert de analyse- voorschriften correct uit te voeren.

Na voltooiing van je studie zul je vooral werk kunnen vinden in ziekenhuizen, medische instituten en gezondheidscentra. De studie medische biologie is een universitaire studie, die sinds 1984 bestaat. De studie leidt op tot wetenschappelijke onderzoeker in de medische biologie. Een andere mogelijkheid biedt de studie chemie, met verschillende afstudeerrichtingen. In beide gevallen zijn natuurkunde en scheikunde verplicht, terwijl wiskunde en biologie aan te bevelen vakken zijn.

Voor wie meer informatie wil over de opleidingen op HBO en MBO kan terecht bij: Bureau Voorlichting van de VSVL (Vereniging van Scholen Voor Laboratorium- medewerkers), Celebeslaan 4, 5641 AG Eindhoven, Nederland.

PEDRO CASIMIRI

IN DEZE RUBRIEK kun je informatie verwachten over mogelijke opleidingen, de eisen die daarbij gesteld worden, adressen waar je terecht kunt voor meer gedetailleerde informatie, de beroepsmogelijkheden, enz.

Alfonsin gaat vóór Triathlon

SAN DIEGO — De 34- jarige Wally Buckingham die aan de internationale Triathlon deelnam van San Diego gaat naar de rechter. Hij voelt zich "mishandeld" in die zin dat hij benadeeld werd in zijn sportieve kansen als gevolg van het bezoek van president Raul Alfonsin van Argentinie aan deze Amerikaanse stad.

Hij zegt niets tegen Alfonsin te hebben maar wel voelt hij zich gedupeerd door diens bezoek. In verband met een snelle doorgang van de stoet auto's met onder meer Alfonsin werd de wedstrijd korte tijd onderbroken. Buckingham die gezien zijn naam beter had kunnen weten vertelde dat hij eigenlijk niet wist wat er aan de hand was en dat hij zich niet had kunnen voorstellen dat voor zoiets een sport- wedstrijd wordt onderbroken.

Hij dacht dat die politiemannen er waren voor de goede orde bij de sport- beoefening. Het pakte echter anders uit: zij bleken er in het belang van meneer Alfonsin te zijn. Hij werd al gauw uit zijn sportieve droom gehaald doordat de agenten hem in zijn nekvel grepen toen hij opgewekt over het parcours liep dat op dat ogenblik alleen maar open stond voor de Argentijnse president. Met een verve welke karate- beoefenaren deugd zou doen werkten de politieagenten hem tegen de grond en hielden hem in die voor een Triathlon- deelnemer wat ongebruikelijke positie. "Ik zag toen sterretjes", zo kan Buckingham zich nog herinneren.

Bij de politie was men kort en krachtig: meneer Buckingham evenals andere deelnemers aan de Triathlon werkten onvoldoende mee zodat men hen wel enige minuten moest ophouden. Buckingham maakt er zich dagen later nog boos over. Hij vroeg zich onder meer af hoe men in hem een terrorist had kunnen zien. "Ik liep daar in sportieve kleding, met een groot rugnummer. Ook het schoeisel was niet dat van iemand die bezig is met het uitvoeren van een aanslag. En toch die gezamenlijke aanval van politiezijde.

KARIKARI

1685 — "Een van mijn tweelings- kinderen stierf toen ze vier was. Ik heb meteen in alle deuropeningen «yerba bueno» opgehangen en het andere kind gebaad".

1686 — Plantennamen: «Mahubari», een boompje, heet ook «mustisamber»; «mamelochi» heet ook «kanochi» of «toktok»; «mora» ook «pegapega»; «benbom» ook «orenga» of «selaster»; «stengow» ook «kiviti»

1687 — 'In de begintijd zijn op Nieuwpoort veel Engelsen omgekomen door vallend gesteente".

1688 — Een bruavrouw: "Jouw als politicus zal het interesseren, dat ik in het koffiedik heb gezien, dat een donkere politie figuur binnenkort sterft". Drie dagen later stierf Nita.

1689 — "Een kind van 16 oogsten, «kortá di maishi», is zoveel als een meisje van 16 lentes.

1690 — "Ze hebben mij op Haïti gepantserd", zegt een jong meisje. "Ik moest een zilveren bontje inslikken en dat wandelt rond in mijn lichaam".

1691 — Nog een restje van het oude gèné is: wan rosa siá, te vertalen als: het gaat regenen.

1692 — Moedermelk met wat zout erin is een onschuldig laxeermiddel voor kleine kinderen.

1693 — "Toen ik me nog niet van mijn gaven bewust was, leefde er een vrouw in mijn huis, die kaarten legde en daarmee steeds betere successen oogstte. Maar dat kwam door mijn krachten".

1694 — "Om mijn geld, dat ik op de bank heb staan, te krijgen, hebben ze mij in een petroleumblik verbrand; mijn naam geschreven op een stuk papier hadden ze erin gestopt".

1695 — Knoekmensen beweren, dat een leguaan, die uit een boom valt, zich niet bezeert omdat hij zich meteen opblaast en dan zacht terecht komt.

1696 — De brede rooi, rechts van de weg naar de Shut, bij Seru Rondó, heet Roi Mansaliña.

1697 — "Als je goed gepantserd bent, «bon furá», doet zelfs een kogel uit een pistool je niets, maar mijn vriend gelooft dat niet". In te denken.

1698 — Valt een ster, dan mag je er wel naar kijken, maar je moet niet praten, want dan komen er ongelukken.

Paul Brenneker

ARUBA
AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-849.

Bankrek. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Brighton Beach Memoirs* (14 jr.).
II: 20.45 uur *My chauffeur* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 uur *Big Chill* (18 jr.).
*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)
*****

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Color of Money* (18 jr.).
II: 20.45+24.00 uur *Dead of Winter* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur *Colt Commando* (18 jr.).
*****

BOTICA'S **(nachtdienst)**
Pabao brug: del Pueblo, tel.: 22154.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.
*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter E. de Cuba, Sta. Cruz 56, tel.: 25666.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter K. Vieira, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)
*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 /18.30-19.30 uur.

INSTITUTO DI CULTURA: **tot 10 juli** fototentoonstelling «Foto '87»; geopend tijdens werkuren van het Instituto en iedere avond van 18.00-20.00 uur.

APADES **(afd. Santa Cruz)**: 20.00 uur «Fruit Punch Party» met o.m. een tentoonsteling van zelfgemaakte kledingstukken van de leerlingen - St. Martinusclub.

SEPA: 19.00-23.00 uur viering Dag van de Overheidsdienaren - SEPA Ranch, Brazil.

«HOT AND SEXY SHOW»: 19.00 uur gegeven door de Venezolaanse tv-atrice/zangeres Herminia Martínez - Club Scaramouche.

DOMINO: 20.00 uur toernooi om de «Copa Wein» - Trappersclub.
*****

Risico's bij winning afwentelen op derden

Regering: zo snel mogelijk regels voor de petroleum exploratie vaststellen

ORANJESTAD — Bij aanbieding van de ontwerp landsverordening houdende regelen ten aanzien van het onderzoek naar en de winning van petroleum in de wateren rond Aruba alsmede in de ondergrond daarvan, wijst de regering erop dat het van groot belang is, dat hiervoor — mede gezien de economische situatie — zo spoedig mogelijk regels komen. Vooral ook omdat er de nodige belangstelling hiervoor bestaat.

De regering is van mening dat de exploratie en exploitatie van aardolie en aardgas zeker een van die activiteiten kan zijn, die een belangrijke opleving in de economie teweeg kunnen brengen. De regering acht het wel gewenst, dat deze activiteiten uitsluitend worden ondernomen op basis van wettelijke voorschriften, die het onderzoek naar en winning van genoemde stoffen regelen.

Gezien dat reeds jaren van diverse olie- maatschappijen hiervoor belangstelling werd getoond in de wateren rond Aruba deed de regering besluiten deze landsverordening in te dienen. Een zorgvuldige analyse van de situatie in diverse olielanden heeft ons doen besluiten een eigen overheidsolie- maatschappij op te richten, die opsporing en winning van petroleum in het betreffende gebied verzorgt. Voorzover de regering daartoe zelf niet in staat blijkt te zijn zal deze overheids- onderneming ter zake overeenkomsten met derden moeten aangaan. Met name de eerstkomende jaren zal het als een feitelijk gegeven moeten worden beschouwd, dat gebruik zal moeten worden gemaakt van de diensten van derden.

De aan petroleum- exploratie en -exploitatie werkzaamheden verbonden risico's dienen zoveel mogelijk te worden afgewenteld op olie- maatschappijen, die naar hun aard daartoe beter in staat zijn, doordat zij hun activiteiten mede over andere gebieden in de wereld kunnen spreiden. De eigen Arubaanse overheids- onderneming mist de voor een rationeel economisch beleid noodzakelijke spreiding van risico's. Verder beschikt zij niet over de benodigde kennis en ervaring, elementen die bij exploratie en exploitatie van petroleum pas na jaren van intensief en kostbaar werk kunnen worden verkregen. Het opbouwen van een eigen apparaat zou zeer kostbaar zijn en een snelle en efficiënte opsporing en winning van petroleum — inhoudende mogelijkheid spoedige opleving economie — niet ten goede komen.

Met betrekking tot het petroleum- beleid, thans en voor de komende jaren, is het kernprobleem derhalve, hoe de opsporings- en winnings- activiteiten te bevorderen en tegelijk te bewerkstelligen dat de Arubaanse gemeenschap met zo weinig mogelijk risico in zo groot mogelijke mate zal delen in de opbrengst.

In de door de Staten te behandelen ontwerpen van de regering — zoals bekend heeft ook de MEP-fractie een ontwerp "houdende regelen ten aanzien van onderzoek en winning" ingediend — worden in afwijzing van de landsverordening Winstbelasting enige specifieke regels gegeven met betrekking tot de Winstbelasting waaraan derde maatschappijen, waarmede een overeenkomst tot winning van petroleum is aangegaan, zullen worden onderworpen. Zo wordt onder meer voorgesteld het tarief van de Winstbelasting te bepalen op een vast percentage en een garantie te geven tegen verhoging van dit tarief.

Hoofdprijs Sportlotto naar 25 mille

ORANJESTAD — Niemand bleek gisteren de vier getrokken lottonummers — 8-15-7-24 — goed te hebben, zodat de hoofdprijs van f.18.607,05 in de pot achterbleef. Voor de tweede prijs waren er 59 goede inzendingen. Ieder van hen krijgt een bedrag van f.65,90 van het totale bedrag van f.3.887,95. Verwacht wordt dat volgende week de hoofdprijs tegen de f.25.000,- zal liggen.

Prentbriefkaarten gevraagd

ORANJESTAD — De achtjarige Schotse jongen Buddy, die aan kanker lijdt, wenst uit alle landen van de wereld — ook Aruba — prentbriefkaarten te ontvangen. Buddy's ideaal is, dat hij de persoon wordt, die de meeste prentbriefkaarten heeft verzameld en zijn naam hierdoor in het Guinness Book of Records zal verschijnen. Personen op Aruba, die Buddy willen helpen zijn ideaal te bereiken, moeten hun prentbriefkaarten als volgt adresseren: Buddy, P.O. Box 76, Paisley, Renfrewshire, Scotland, United Kingdom.

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Style with Elsa Klensch (CNN); 18.20 Science and Technology (CNN); 18.40 Countdown; 19.30 Big story (CNN); 20.00 Telenoticias; 20.30 Leu fo'i kas; 21.20 Estreno» «The Wickerman; 23.00 CNN international news; 23.30 CNN Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Studiosport; 18.00 Highway to heaven: «Hotel of dreams»; 18.50 This week in review (CNN); 19.30 Showtime; 20.30 Telenoticias; 21.00 Quo Vadis; 22.15 CNN international news; 23.30 Santo Domingo invita; 23.30 CNN Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 12.00-14.00 Sonia live in L.A.; 18.00 Mr. «T»; 18.30 CNN International news; 19.30 The world tomorrow: «What next for Europe?»; 20.00 Telenoticias; 20.30 ARSCA- teleton (directe uitzending Plasa Betico Croes); 24.00 Sluiting.
*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 18.00 uur *The sword in the stone* (alle leeft.); 20.15 uur *Color of Money* (18 jr.).
II: 20.45 uur *Dead of Winter* (18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Colt Commando* (18 jr.).
*****

DIVERSEN
CENTRO DI BARRIO PLAYA PABAO: 09.00-14.00 uur rondtrip voor volw. en bejaarden vanaf het St. Franciscus College (na afloop kah'i orgel- muziek op speelplaats).

SPORT
ANNUAL INTERNATIONAL ARUBA CONCORDE TRIATHLON: 06.30 uur over de afstanden: 1 km zwemmen, 37.5 km fietsen en 10 km loopwedstrijd.

SPORTDAG **(Bionic Korfbalclub)**: 09.00 uur finales - Blue Starsveld.

BASEBALL **(selectiewedstrijden)**: 12.00 uur (little league) Central League vs win. zat.; 16.00 uur (senior league) South League vs win. zat. - Little League Ballpark.

VOETBAL
(eredivisie)
16.30 uur RCA vs Bubali - Wilhelminastadion.
(FC Roma)
10.00-17.00 uur toernooi Mini-WK '87.

ARUBA TABLE TENNIS ASSOCIATION **(ATTA)**
10.00 ranking- wedstrijden in groep A - Sporthal.
(Esso Petrolera Open Team Tournament)
16.00 uur voortzetting wedstrijden - banen Essoclub, Seroe Colorado.

SOFTBALL: 09.30 uur toernooi om de «Copa Amstelito» - Astros Ballpark te Pavilla.
*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 18.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.
*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds K. den Hartog (crèche and zondagsschool).
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool in het Jeugdcentrum; 19.00 uur avonddienst (koffiedrinken na afloop v.d. dienst).
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.
*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Schubertstraat 12): 09.30 uur kerkdienst.
*****

ORANJESTAD — Onder grote belangstelling had vrijdagmiddag in Oranjestad, vanuit de protestantse kerk, de begrafenis plaats van de op 74-jarige leeftijd overleden majoor Eddy Fowler. Onder de velen, die de overledene de laatste eer bewezen — de begrafenis vond met militaire eer plaats (zie foto) — bevonden zich gouverneur F.B. Tromp, premier mr. Henny Eman en andere ministers, leden van de Staten, vertegenwoordigers van de Koninklijke marine, Lago en vele lagen van de Arubaanse en Antilliaanse gemeenschap. Dominee K. den Hartog ging voor in de begrafenisdienst, welke eindigde op de protestantse begraafplaats aan de Boerhavestraat.

Buit bestond onder meer uit electronica

Voor braak, diefstal en heling straffen van 50 dagen tot 1 jaar

ORANJESTAD — Zeven personen werden vrijdag veroordeeld tot gevangenisstraffen — variërend van vijftig dagen tot een jaar — voor heling en diefstal van goederen uit het perceel Nassaustraat 231. De buit bestond uit televisie- en video- apparaten, fototoestel, Amerikaans geld en kleinere spullen.

De spullen werden uit het perceel gehaald door de mannen H.K. en I.B. en in de auto van K.C. vervoerd en opgeslagen in de woning van laatstgenoemde K.C. K. en B. ontkenden te hebben ingebroken. Dat hoefde niet omdat — aldus B. — een der ramen van de woning wagenwijd open stond. H.K., die een bekend gezicht voor de groene tafel is, kreeg een straf opgelegd van een jaar. I.B. kreeg tien maanden, waarvan vijf maanden voorwaardelijk met proeftijd van twee jaar, terwijl K.C. voor medeplichtigheid acht maanden moet gaan zitten.

Wat de helers betreft werd H.O., die 500 gram base voor de televisie- toestel had geruild met K.C., een straf opgelegd van één maand voorwaardelijk met aftrek, een proeftijd van twee jaar en een geldboete van f.500,- subsidiair twintig dagen. De man R.C., die het video- apparaat had gekocht, kreeg een maand voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. Tegen heler R.W. luidde de straf: twee maanden voorwaardelijk, een proeftijd van twee jaar en een geldboete van duizend florin subsidiair veertig dagen. Laatstgenoemde beklaagde had het van diefstal afkomstige tv- toestel voor beklaagde R.Z. in bewaring genomen. De zaak tegen laatstgenoemde R.Z. werd op vrijdag aangehouden en naar een latere datum verschoven.

Zakenvaria

DE DIRECTIE VAN het Aruba Palmbeach Hotel en Casino ontving uit de Verenigde Staten bericht dat de heer Artie Samurin, eigenaar van het reisbureau Little Palm Tours, plotseling is overleden. De afgelopen jaren heeft hij veel bezoekers naar Aruba gebracht. Hij laat op Aruba en in het bijzonder in het Aruba Palmbeach Hotel vele vrienden achter.

Meer spanningen rond aftreden van minister

ADN ontstemd over ontnemen van departementen aan Kelly

ORANJESTAD — In kringen van de ADN is men zeer ontstemd over het feit dat de Ministerraad besloten heeft minister Charro Kelly alle departementen te ontnemen, die hij onder zijn beheer had, terwijl de gouverneur nog niet over het ontslag van Kelly heeft beslist. Zoals bekend kan de gouverneur pas beslissen wanneer hij in deze de Staten heeft gehoord.

In ADN- kringen beschouwt men dit besluit van de Ministerraad als een nieuwe motie van wantrouwen tegen minister Kelly. Desgevraagd vertelde minister- president mr. Henny Eman — die dat gisteren ook aan de ADN- voorzitter Booi uiteenzette — dat inderdaad formeel in principe de Ministerraad dit besluit heeft genomen. Dit besluit is echter nog niet uitgevoerd en zal pas uitgevoerd worden indien dit nodig mocht blijken.

In een gesprek met pers- vertegenwoordigers wees Staten- voorzitter Pedro Bislip (ADN) erop, dat hij gezien dit besluit van de Ministerraad zijn uitspraken, gedaan op de ADN- persconferentie, terugtrekt. Staten- voorzitter Bislip liet tijdens de ADN- persconferentie horen, dat aangezien zijn partij uit de regering trad hij bereid was het Staten- voorzitterschap ter beschikking te stellen en loyale medewerking te verlenen zodat het Statenwerk gewoon doorgang kan vinden.

De Staten- voorzitter noemde dit besluit geheel in strijd met de uitlatingen van de minister- president tijdens de AVP- persconferentie, dat ondanks de huidige problemen de verhouding en samenwerking met de ADN altijd goed zijn geweest. Door nu een dergelijk besluit te nemen, aldus de Staten- voorzitter, weet ik niet wat dit voor consequenties voor de regering kan hebben.

In ieder geval de mooie woorden van de premier en de AVP over de verhouding met de ADN reflecteren niet in dit genomen besluit om minister Kelly zijn portefeuille te ontnemen, terwijl de gouverneur nog niet eens over het ontslag beslist heeft.

Ook minister Kelly was verbaasd over het besluit van zijn collega's, te meer ook omdat hij na zijn verzoek tot aftreden geen enkel besluit heeft getekend. Toen de heer Kelly dit tegenover de pers stelde, was hij niet op de hoogte gesteld van dit besluit.

Niet met Cossep in zee, omdat deze desintegreert

SEPA: eenheid nodig onder werknemers bij overheid

ORANJESTAD — Er bestaat één werkgever, één sector en er moet één werksituatie worden bereikt voor alle overheids- dienaren. Zowel arbeiders als ambtenaren. Bovendien moet er tussen alle overheids- vakbonden consensus zijn over alle algemene zaken die de overheidswerknemers aangaan. Aldus de overheids- vakbond SEPA men van mening is, dat er in de richting van één vakbond voor het gehele overheidspersoneel moet worden gewerkt.

Hierbij komt nog bij — aldus het SEPA- bestuur — dat momenteel de indruk bestaat dat er verschillende ontwikkelingen aan de gang zijn om een desintregratie in de publieke sector te bewerkstelligen. Het bestuur haalt aan: de stemmen, die opgaan voor een aparte vakbond voor werknemers van de overheids- communicatie- en telefoon- bedrijf Setar, een groep politiemannen krijgt de toezegging dat men de 8.2 Solidariteits- belasting niet moet betalen en probeert nu gelijk te krijgen voor de rechter, leerkrachten worden buiten de voorbereiding gehouden van zekere voorstellen die de regering wil invoeren, de arbeider blijft een meer inferieure behandeling krijgen dan de ambtenaar, zoals pensioen en kindertoelage. Op zekere overheids- departementen worden groepen werknemers aangespoord om voor hun eigen belang te vechten, daarbij het algemeen belang van alle overheidswerknemers vergetend.

Het SEPA- bestuur betreurt in dit geval dat de andere overheids- vakbonden de noodzaak niet in zagen van een oprechte eenheid en het werken naar integratie van alle overheidswerknemers in één enkele vakbonds- organisatie. Deze noodzaak wordt onder andere bewezen door het feit dat er overheidsvakbonden zijn die geen mensen kunnen vinden om een bestuur te vormen en die moeten vechten om te overleven.

Het SEPA- bestuur brengt nog naar voren, dat men niet kan deelnemen in de COSSEP- commissie van overheids- werknemers, welke commissie ten doel heeft om gezamenlijk zekere acties voor te bereiden, maar welk gelijkertijd de desintegratie van de overheids- werknemers bevordert.

Morgen

Nationale Bikecross wedstrijden

SAN NICOLAS — Op het terrein van Street Wise Raceway Park te Weg Seroe Pretoe, San Nicolas, worden morgen nationale bikecross- wedstrijden gehouden. Niet minder dan dertien teams nemen deel met 122 individuele deelnemers, te weten: Street Wise Burger King, Rough Riders, Peddle Power, The Hardway Street Riders, Hell Track Crossers, Rad Pro Racers, Sky Masters, Young Warriors, Sunrise Riders en ook enige meisjes- teams» Wise Girls, Rough Angels, Peddle Power Girls en Young Amazonnes. De wedstrijden worden door Radio Carina uitgezonden, terwijl Boys Next Door de muzikale omlijsting zullen verzorgen.

Inzake openbare wateren, petroleum, hotels en in- uitvoer

Staten bijeen voor behandeling van diverse landsverordeningen

ORANJESTAD — Volgende week zullen de Staten enige malen bijeen komen om enige landsverordeningen te behandelen. Aanstaande maandag wordt behandeld de verordening Openbare wateren en stranden, dinsdag de Petroleum ontwerp-landsverordening en woensdag Renovatie van hotels en de landsverordening In-, uit- en doorvoer.

De ontwerp landverordening Stranden en Wateren strekt er toe een wettelijke basis te bieden door nadere maatregelen in het belang van een veilig en doelmatig gebruik van de onder het beheer van het land Aruba zijnde wateren en van alles wat met die wateren samenhangt: stranden, pieren, kaden enz.

De term "veilig en doelmatig gebruik" geeft de grenzen aan voor de vast te stellen regelingen. Het gaat om het scheppen van zodanige voorwaarden dat de verschillende categorieën gebruikers van de openbare wateren, stranden enz. op verantwoorde wijze hun activiteiten kunnen ontplooien. De voorgestelde landsverordening zal daarbij als raamwet fungeren, op grond waarvan bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de nodige aanvullende voorschriften kunnen worden vastgelegd.

Deze contructie maakt het mogelijk op efficiënte en aan de actualiteit aangepaste wijze het overheids- beleid op dit terrein gestalte te geven. Bij de vast te stellen nadere voorschriften valt onder meer te denken aan de zonering voor verschillende vormen van watersport. Voorts aan vergunnings- stelsels voor de verhuur van watersport- attributen (boten, ski's, waterfietsen, jetski's enz.) en voor het organiseren van boottochten (speedboats) en andere kleine vaartuigen.

De regering wijst de Staten erop dat aan het bij landsbesluit vaststellen van dergelijke voorschriften overleg met belangstellenden vooraf zal gaan. De voorgestelde landsverordening heeft niet slechts het oog op het met vaartuigen gebruik maken van openbare wateren. Evenzeer behoort tot een beleid, gericht op het veilig en doelmatig gebruik van wateren, het zorgen voor voldoende bescherming van de bijbehorende grond — en waterwerken.

Daarentegen heeft de voorgestelde landsverordening geen betrekking op het varen als zodanig (vaarregels). De voorkeur bestaat — zowel uit praktische als wetsystematische overwegingen — hiervoor een afzonderlijke landsverordening tot stand te brengen, die ook als raamwet zal kunnen dienen en een basis zal bieden voor een of meer landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, betreffende het voorkomen van aanvaring of aandrijving.

ORANJESTAD — Ingaande woensdag 1 juli begint American Airlines met zijn vluchten vanuit Dallas via San Juan naar Aruba. Hierdoor krijgt Aruba er als nieuwe markten bij: Dallas, Point West, Los Angeles, Phoenix, San Francisco en diverse andere steden aan de Westkust van de Verenigde Staten. In verband met het openen van deze nieuwe markten, verblijft reeds op Aruba een groep reisagenten van American Airlines Tour Desk, in Dallas, ter kennismaking met de toeristische faciliteiten op het eiland.

Adspirant pretrijder gegrepen

ORANJESTAD — Tegen het middaguur zag een dokter op de Windstraat een onbekende man in zijn auto. Toen de man zich ontdekt zag, nam hij de benen. Bij controle bleek dat de bedrading van de auto was doorgesneden en de man plannen had om de auto te joyriden. Korte tijd later werd de man — die onder invloed verkeerde — in het nabij gelegen oude hospitaal aangehouden. Hij werd ter ontnuchtering en verder onderzoek ingesloten. In de avonduren ontkende hij in eerste instantie, doch later gaf hij toe — nadat de dokter hem ook nog als de dader had aangewezen — dat hij de wagen had willen stelen. Hij kreeg een procesverbaal aangezegd en kon daarna vertrekken.

Gisteravond in Holiday Beach Hotel

Carlos Mata hoogtepunt in gevarieerde show met veel lokale artiesten

WILLEMSTAD — Een zeer gevarieerde show met uiteraard als hoogtepunt de Venezolaanse acteur en zanger Carlos Mata bekend van de novela "La Dama de Rosa" was gisteravond het resultaat van een initiatief van Ingrid Sanchez die zelf ook schitterde in haar optreden in de B[illegible] van het Holiday Beach Hotel.

De [illegible] groep Brotherhood of Men brak de spits gisteravond met een serie van nummers waardoor het publiek goed in de stemming kwam. De optredens van de diverse artiesten werden aan elkaar [illegible] door MC Percy Pi[illegible] die het publiek beg[illegible] [illegible]denavond te[illegible] [illegible] constaterend dat [illegible] toeschouwers wel trouwe kijkers waren van de [illegible] "La Dama de Rosa".

Na Brotherhood of Men stond een zeer bijzonder optreden op het programma van een "special gueststar" van dertien jaar. Karina Bohorquez bracht een tweetal stukken ten gehore op de piano: Für Elise, en een Curaçaose wals en oogstte daarmee een welverdiend applaus. Na dit rustigere onderdeel van de show, bracht Melvin Landburg vervolgens een swingende show. Met name zijn seú waarvoor een aantal dames en heren op het podium gevraagd werden hem een handje te helpen met het bespelen van de lokale instrumenten en het dansen van de seú, viel goed in de smaak bij het publiek.

Initiatiefneemster van de show Ingrid Sanchez schitterde zelf gisteravond ook. Met name bekend van haar Mariachi- liederen, verraste Ingrid Sanchez het publiek met een aantal Engels- talige liedjes waaronder een prachtige vertolking van "The greatest love of all". Na haar optreden kwam het hoogtepunt van de avond: Carlos Mata die met zijn eigen band naar Curaçao afreisde voor een tweetal optredens. De momenteel in Venezuela zeer bekende Mata bewees gisteravond dat hij niet zomaar een acteur is die ook wat liedjes zingt maar de zangkunst goed machtig is.

Carlos Mata bracht uiteraard ook het nummer "Presiente" ten gehore dat momenteel in Venezuela zijn grootste hit is en ook op Curaçao veelvuldig op de radio te beluisteren valt.

Het verloop van de show gaf blijk van een goede organisatie. De aankleding van de zaal en de stage was goed gedaan met uiteraard de nodige sfeergevende lichteffecten. Het is dan ook extra jammer dat een show van een dergelijk kaliber bijna een uur te laat begint. Een groot deel van het publiek komt bijtijds naar het hotel om zich van een goed plaatsje te vergewissen en moet vervolgens ruim een uur wachten alvorens er iets gebeurt. De enige activiteiten op het podium om negen uur, de aanvangstijd van de show, was het installeren van de muziek- instrumenten door de groep Brotherhood of Men die als eerste moest optreden. De show zelf maakte het wachten meer dan goed maar dat is beslist geen argument voor een dergelijk lange vertraging.

HVK

Na aanvaarding criterium passende gehoorzaamheid

Algemene afkeuring voor reeks bomaanslagen Argentinië

BUENOS AIRES — Een serie van zestien ontploffingen heeft zich voorgedaan bij kantoren van de Argentijnse Radikale regeringspartij. Dit gebeurde in de hoofdstad en daarbuiten. Van uiteenlopende politieke zijde in Argentinie is afkeuring uitgesproken over deze actie.

Een paar bom- aanslagen hebben veel schade aangericht, maar er zijn geen berichten binnengekomen over gewonden. De explosies deden zich voor korte tijd nadat het hooggerechtshof het criterium van de "passende gehoorzaamheid" als straf- vrijpleitende grond had aanvaard voor militairen in verband voor wat betreft het schenden van de elementaire mensen- rechten onder het militaire bewind. Het wetsontwerp over deze materie was ingediend door president Raul Alfonsin van de Radikale partij. Na de serie aanslagen heeft niemand zich verantwoordelijk gesteld voor deze actie.

In de stad Mendoza zijn na een ontploffing pamfletten aangetroffen van een nog onbekende groep. In dat pamflet werd felle kritiek geuit op het regeringsbesluit om langs deze weg een verkapte nagenoeg volledige amnestie te geven aan leger- en politie- officieren. Alleen generaals en admiraals kunnen nu nog vervolgd worden voor het martelen en doen verdwijnen van tegenstanders.

De Radikale parlementarier Leopoldo Moreau echter zei dat de aanslagen - serie het werk moet zijn van aanhangers van het militaire bewind. Alleen in die kringen beschikt men over een organisatie welke nodig is om een dergelijke reeks aanslagen te kunnen plegen.

Verschillende politici van uiteenlopende partijen hebben hun afkeuring uitgesproken over de aanslagen. Men maakte zich zeer bezorgd over het feit dat hiermee de onverdraagzaamheid weer om de hoek komt kijken. Ook in linkse politieke kringen toonde men zijn afkeuring van dit soort geweld als politieke reactie.

Blue Army wil op bedevaart naar Fatima en Rome

WILLEMSTAD — Het ligt in de bedoeling van de Curacaose afdeling van de BLue Army om in oktober een bedevaart te organiseren welke langs de Maria-oorden Lourdes en Fatima voert en uiteindelijk naar Rome leidt waar tussen 12 en 16 oktober de officiele viering zal zijn van de zeventigste verjaardag van de verschijningen van Maria in Fatima. De uitnodiging voor bijwoning aan de bijeenkomst in Rome is uitgegaan van het internationale secretariaat van de Blue Army (Ehercito blou), een organisatie welke zich laat inspireren door de Fatima- verschijningen en de toen geopenbaarde boodschappen voor kerk en wereld. De beweging zelf werd veertig jaar geleden opgericht.

Van militaire junta in Chili twee leden voor burger-president

SANTIAGO — Een derde lid van de Chileense militaire junta, generaal Rodolfo Stange, heeft zijn voorkeur uitgesproken voor de opvolging van president generaal Augusto Pinochet in 1889 door een burger. Hij verklaarde dit in een gesprek met journalisten.

Eerder deed [illegible] een soortgelijke uitspraak luchtmacht- generaal Fernando Matthei en de marine-admiraal José Toribio Merino. De militaire junta bestaat uit de commandanten van de leger- onderdelen en die van de Karabijnpolitie. Het is officieel het hoogste orgaan op bestuurlijk gebied in Chili en fungeert als een soort romp- parlement.

Het is de junta welke de toekomstige presidents- kandidaat stelt die daarna via een referendum [illegible] [illegible]tschap wordt bevestigd.

Westduitse journalisten eisen schadevergoeding van overheid Paraguay

ASUNCION — Vier Westduitse journalisten hebben bij een rechtbank in Paraguay een schade- vergoedings- eis van 37.500 dollar ingediend in verband met het feit dat zij verleden jaar bij een betoging door de politie in elkaar geslagen zijn en daarbij ook materiele schade hebben geleden. Het gaat hierbij om een reportage- ploeg van de Westduitse radio en tv.

Dief en dievegge in de kraag gevat

WILLEMSTAD — De politie hield onlangs een 31- jarige man en een 24- jarige vrouw aan op verdenking van inbraak. Vermoed wordt dat zij een aantal keren hebben ingebroken in huizen te Juicio en Veeris. Beiden zijn ingesloten.

GROTE SENSATIE IN HET WIMBLEDON-TENNISTOERNOOI

Ook Ivan Lendl ontsnapte maar nauwelijks aan uitschakeling

Boris Becker onderschatte zijn tegenstander en Peter Doohan schakelde hem vervolgens uit

LONDEN — Nauwelijks heeft de eerste zonnestraal zich door de donkere luchten boven Wimbledon geboord of het toernooi ligt volkomen open. Boris Becker, titelhouder en zo favoriet dat er bij de bookmakers niets met hem te verdienen viel, legde het vrijdag af tegen Peter Doohan, een 26-jarige Australiër, die er met deze overwinning in vier sets (7-6, 4-6, 6-3, 6-4) pas in slaagde enige naam te verwerven.

Het scheelde niet veel of Wimbledon was niet alleen de nummer één, maar ook de nummer twee kwijtgeraakt. Paolo Caane, de voor het eerst op gras aantredende Italiaan, behoefde na een doorbraak in de vierde set de partij slechts uit te serveren, maar slaagde daarin niet. Hij kreeg kramp en Lendl ontsnapte met holle ogen van angst naar de vijfde set en won toen, omdat zijn tegenstander nauwelijks meer kon lopen. Becker kwam in precies dezelfde situatie terecht. Maar Doohan mocht dan onbekend zijn, in die kritieke situatie bleek hij te beschikken over de onverstoorbaarheid en het uithoudingsvermogen dat zijn grote voorbeelden Emerson en Laver kenmerkte.

"Ik dacht, die knaap tegenover mij is toch geen Lendl of Cash. Hij zal het niet volhouden", dacht Becker. Het was het laatste blijk van onderschatting, dat hij zich mocht veroorloven. Doohan knalde zijn service mogelijk nog harder in en torende hoog boven het net uit. Op het tweede matchpoint was het afgelopen met Boris Becker. De Duitse engel had lelijk zijn vleugels gebrand. Hij was verslagen op zijn sterkste wapen. Hij sloeg weliswaar 14 aces tegen Doohan 8, maar van de andere opslagen bracht Doohan meer dan 90% terug en vaak was de return een directe winner.

Het drama had overeenkomsten met Melbourne '85, toen Schapers hem de pas afsneed en met de Australische kampioenschappen van dit jaar, toen hij in de kwartfinales van Willy Masur verloor. Becker blijkt in dit soort partijen aan onderschatting te lijden. Dat is alleen maar toegenomen sinds de tweevoudige Wimbledon- kampioen Guenther Bosch als trainer aan de kant zette. Er is zelfs sprake van arrogantie. De meeste spelers zouden liever het puntje van hun tong hebben afgebeten, maar Becker beweerde pal na het pak slaag doodleuk zichzelf een veel betere speler te vinden dan de Australiër. Dat kan zijn, maar de timing was uiterst ongelukkig.

Met zijn weinig indrukwekkende resultaten heeft Doohan die onderschatting zelf in de hand gewerkt. "Een nogal saai figuur, die door iedereen over het hoofd is gezien", zo karakteriseerde een Australische journalist zijn van Newcastle (110 km ten noorden van Sydney) afkomstige landgenoot. Doohan emigreerde en kwam terecht in het universiteits- tennis van North Little Rock in Arkansas, waar hij naar omstandigheden een goed 1985 beleefde. Een hardnekkige schouderblessure maakte dat hij vorig jaar tot in de driehonderd terugviel op de wereldranglijst. Dit voorjaar maakte hij aan de zijde van Pat Cash zijn debuut in het dubbelspel van de Daviscup. Doohan speelde vrijwel foutloos, maar de pers onderschatte hem net zozeer als Becker; de lof ging naar de veel meer aansprekende Cash. Doohan deed na zijn overwinning van vrijdag in feite hetzelfde: "Je kunt zeggen dat ik van Cash heb geleerd hoe een service te retourneren."

In de eerste ronde van Queens lukte dat nog niet, maar Doohan leerde meer van dat treffen dan Becker, zoals op Wimbledon bleek. Voor de Westduitser was het de eerste echte nederlaag, die hij op Wimbledon leed. Sinds hij drie jaar geleden met een gebroken enkel van de baan werd gedragen, had hij er alleen maar gewonnen. Hoewel het moeite kostte hield hij het hoofd recht: "Ik heb altijd geweten, dat zoiets zou kunnen gebeuren. Maar ik kom terug. Per slot van rekening ben ik nog niet eens twintig."

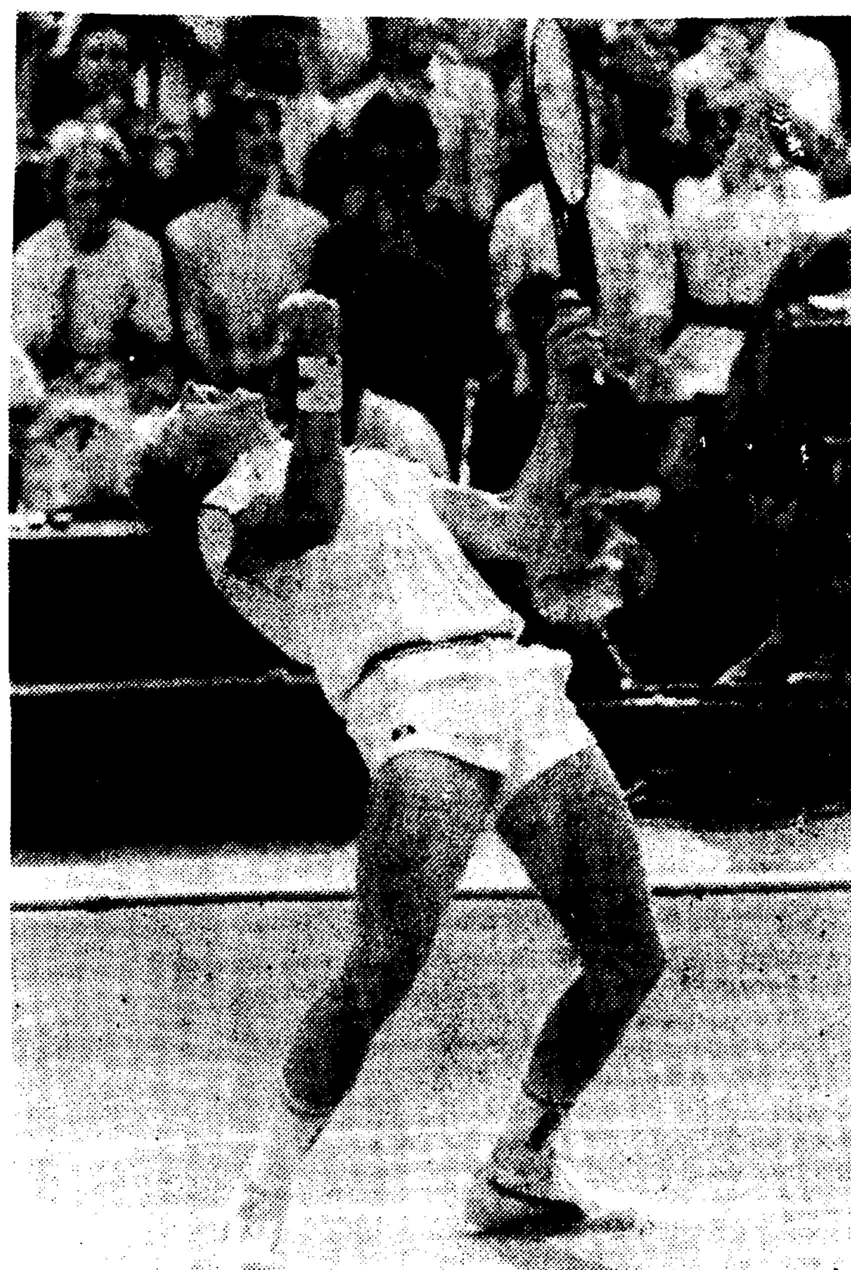
Beckers erfenis is nog lang niet verdeeld. In de bovenste helft van het schema zijn grote gaten gevallen. Niet alleen Boris Becker viel weg, ook nummer zes Yannick Noah en nummer vijftien David Pate werden tot de aftocht gedwongen. Pate had tegen Zivojinovic aanvankelijk de overhand, maar de veranderde toen de trainingsmaat van Becker over de schutting keek en gewaar werd wat er op baan één gebeurde. Vanaf dat moment schakelde de Joegoslavische reus over in de hoogste versnelling. Noah viel met 9-7 in de vijfde set als slachtoffer van zijn landgenoot en dubbelspelpartner Guy Forget. "Het is altijd vervelend er in de tweede ronde al uit te worden geslagen, maar als het dan moet, dan maar door een vriend", aldus het filosofische commentaar van Noah, die voor het eerst vrij leek van blessureleed.

Vooropgesteld, dat er de komende dagen geen nieuwe Peter Doohan opstaat, heeft dat de kansen van de overblijvers Jimmy Conners, Mats Wilander en Pat Cash ten zeerste bevorderd. Na de terugtrekking van McEnroe en de uitschakeling van Becker is Conners nog de enige oudkampioen, die nog in de strijd is. Evenals in Parijs speelt Conners de rol van de op bezoek zijnde toerist, die het allemaal al eerder heeft meegemaakt. "Tennis maakt wijs, rijk en gezond", riep hij deze dagen. Maar men kan er van verzekerd zijn, dat hij de kans zal benutten als hij hem krijgt. Vooral nu Becker, de enige, die bij het voorbereidingstoernooi van Queens sterker was dan hij, op zo'n spectaculaire manier is uitgeschakeld. "Als je speelt, speel dan hard, als je werkt, werk dan hard. Als je daarmee kunt leven en succes hebt, ben je een gelukkig mens", hield hij zijn gehoor voor als compensatie voor het feit, dat hij een Brit de doortocht had versperd.

In de onderste helft blijft Lendl ondanks de weinig imponerende vorm, die hij tot nu toe heeft getoond, de voornaamste favoriet. Maar hier heeft de oppositie nog geen gaten laten vallen.

Bij de dames staan de pannen op het vuur, maar gaar is er nog niets. Steffi Graf gaf van haar aanwezigheid blijk met tweemaal 6-0 tegen Tini Scheuer-Larsen, die er tegen Nicole Jagerman zo onaantastbaar had uitgezien.

Marcella Mesker, de laatste Nederlandse deelneemster, verloor met tweemaal 3-6 van Jo Durie. In dit stadium van revalidatie was de voor het thuisfront gesteunde Britse nummer één een tikkeltje te sterk. Mesker had meer kansen dan de uitslag doet vermoeden: vijfmaal stond zij op het punt de opslag van haar tegenstandster te doorbreken. Het lukte slechts één keer in het begin van de tweede set. De Haagse speelster werd te laat gewaarschuwd en verscheen op de baan toen iedereen al een kwartier zat te wachten. "Dat beïnvloedde mijn voorbereiding", aldus Mesker. De service liep niet. In totaal kwamen zeven dubbele fouten van haar racket. Mesker: "Het kostte mij zoveel moeite de eerste bal in te slaan, dat ik te laat aan het net verscheen. Maar zoals iedereen kon zien, ontbrak het me niet aan zelfvertrouwen."

LONDEN — Boris Becker kan hier nog hartstochtelijk zijn vreugde uiten, maar gisteren werd hij op Wimbledon in de tweede ronde door Peter Doohan uitgeschakeld. Het was niet de enige verrassing op Wimbledon. Ook Noah mocht inpakken. Ivan Lendl kwam met de grootste moeite een ronde verder.

Zoetemelk toch naar de Tour

DEN HAAG — Joop Zoetemelk zal als columnist naar de Ronde van Frankrijk gaan. De veertigjarige voormalige wereldkampioen ('85) en Tour-winnaar ('80) is ingehuurd door de organiserende sportkrant l'Equipe.

Net als Jacques Anquetil, die de Ronde van Frankrijk vijf keer heeft gewonnen, krijgt Zoetemelk, die zeventien keer startte, een rubriek, waarin hij vragen van lezers zal beantwoorden.

Het gevolg van Zoetemelks tijdelijk schrijvers- schap is dat hij zijn prof-licentie voor de duur van de Tour zal moeten afstaan. Dat is ook zo het geval geweest met Gerrie Knetemann, die twee jaar geleden in de Tour werkte voor de NOS.

Nieuws van de transfermarkt:

Wim Kieft voor vier jaar naar PSV toe

DEN HAAG — Nog steeds wordt er zowel nationaal als internationaal druk onderhandeld, gekocht, verkocht, gehuurd en verhuurd, hoe dan ook, de kaarten bij een groot aantal clubs zijn nog steeds niet allemaal geschud. Bij PSV werd een derde speler aangetrokken: Wim Kieft. De 24-jarige speler van AC Torino zal vanaf het nieuwe seizoen voor de Eindhovenaren spelen. De landskampioen en de veertienvoudige international kwamen tot overeenstemming voor een vierjarig contract.

Kieft, die drie seizoenen bij Pisa speelde en het laatste jaar voor Torino, meende dat zijn vooruitzichten in Turijn minder gunstig waren, nu de spelersgroep daar drastisch is 'uitgedund'.

Kieft, voor wie een transfersom van ongeveer 2,5 miljoen gulden moet worden betaald, is de derde speler die door PSV wordt aangetrokken. Eerder waren al contracten afgesloten met Hans Gillhaus (FC Den Bosch) en Søren Lerby (Monaco).

De voetbal-globetrotter Rob McDonald reist nog steeds driftig door voetballand. Hij zal het komend seizoen in actie komen bij de Belgische eerste klasser Racing Jet. De Engelse spits wordt door PSV voor een seizoen aan de Brusselse club verhuurd. McDonald speelde het afgelopen seizoen bij Sporting Lissabon en FC Groningen.

Voor Van der Gijp heeft Xamax Neuchatel belangstelling getoond. De Zwitserse kampioen vindt het transfer- bedrag van 900.000 gulden geen bezwaar. Michel Valke staat in de schijnwerpers van Olympique Lyon. De Fransen moeten voor de middenvelder 750.000 gulden op tafel leggen. Van Aerle keert terug bij de Eindhovense club. Voor Koolhof heeft zich nog geen club gemeld bij PSV. De spits is overbodig geworden door de komst van Kieft.

Eric Groeleken heeft zijn verbintenis bij FC Twente met een seizoen verlengd. Met die overeenkomst heeft de Enschedese club zijn selectie voor het komend seizoen rond. Twente kocht ook Eric van Rossum van NEC, maar leende de verdediger direct weer voor een jaar uit aan de Nijmeegse eerste divisieclub. FC Twente deed Willy Carbo van de hand. In het afgelopen seizoen speelde Carbo op huurbasis bij RKC. Deze week werd hij door NEC van Twente gekocht. De momenteel geblesseerde Carbo moet bij NEC de opvolger worden van Henk Grim die naar FC Den Bosch vertrok.

Bernd Schuster heeft een driejarige contract- verlenging geweigerd bij Barcelona. De Westduitser kon in die periode zes miljoen gulden verdienen. Schuster heeft nog een verbintenis voor een jaar. Barcelona-voorzitter Nuñez wilde de Westduitser vastleggen tot 30 juni 1991.

Schuster, die in onmin leeft met Nuñez en trainer Venables en in de afgelopen competitie niet in actie kwam, heeft een basisplaats in het eerste elftal van Barcelona als voorwaarde gesteld voor eventuele onderhandelingen. Het aanbod van Nuñez wordt in Spanje als een concessie beschouwd aan de 100.000 leden, die over drie weken bijeenkomen voor de jaarvergadering. Barcelona behaalde twee jaar geleden voor het laatst het lands- kampioenschap, met Schuster in de gelederen. Nuñez, wiens positie wankelt, wil de leden tegemoet komen door de Westduitser terug te halen.

FC Porto is er toch niet in geslaagd zijn international Jose Futre voor het komend seizoen te behouden. In Milaan werd bij het Mundialito-toernooi bekend dat de jonge vedette een contract heeft getekend voor vier jaar bij Atletico Madrid. Futre vertrok onmiddellijk naar Madrid om de laatste details te regelen.

Engelsen wonnen met 1-0 van Oranje in strijd om Champions Trophy

Nederland heeft de kans op de eindoverwinning niet meer in eigen hand

AMSTELVEEN — De geschiedenis herhaalde zich vrijdagmiddag in het Wagener-stadion van Amstelveen. Net al tijdens de Olympische Spelen van 1984 in Los Angels en de strijd om de wereldbeker van vorig jaar in Londen zaten de Britten Oranje dwars op het moment, dat succes nabij was. De vorige keren werd Nederland kwalificatie voor de halve finales ontnomen, ditmaal zijn de uitzichten op het veroveren van de de negende Champions Trophy tot een minimum teruggebracht. Net als in Londen, waar de ploeg van coach David Whitaker in grote lijnen hetzelfde was onder de naam Engeland, werd het 0-1 door een vroeg treffer. Toen fungeerde Sherwani als scherprechter, nu maakte de Ier Kirkwood de beslissende treffer.

Uitgerekend in zijn dertiende wedstrijd moest coach Hans Jorritsma voor de eerste maal een nederlaag incasseren. Door de winst van Australië op Pakistan (3-1) en West-Duitsland op Spanje (1-0) heeft Nederland de situatie nu niet meer in eigen hand. Bij een zege in het laatste treffen, zondag tegen Australië, is Nederland wel in ieder geval zeker van zilver. Indien bekerhouder West-Duitsland overhoopt zondagochtend niet aan winnen toekomt tegen de Sovjet Unie, heeft Oranje bij winst alsnog de Champions Trophy - en een kwalificatie voor het volgende toernooi, in maart in Lahore - te pakken.

"Het is in één klap over", mompelde aanvoerder Tom van 't Hek na afloop van de wedstrijd verwezen voor zich uit. "Het is niet te geloven. We zijn er tegen de Britten weer ingetuind. We waren tien minuten te laat wakker, en hup, daar sta je met 0-1 achter. Dan denk je, wat een snertgoal, maar het blijft wel intussen. Het ging echt precies hetzelfde als in Londen."

Zo op het oog leken de Nederlanders de hele wedstrijd gebukt te gaan onder een slopende vermoeidheid, het gevolg van het spelen van zes wedstrijden in acht dagen. Van 't Hek: "Ach, wat. Dat zijn maar smoesjes. De tegenstander heeft daar toch ook last van. Nee, we hebben gewoon met z'n allen slecht gespeeld. Er wilde niets lukken, het zat er vandaag niet in. En het beroerde is, dat we nog helemaal buiten de prijzen vallen als we zondag ook nog de laatste pot verliezen. Waarop Van 't Hek, die in de tweede helft in de spits ging spelen en toen enkele strafcorners 'versierde', sarcastisch liet volgen: "Maar zevende, zoals in Londen kunnen we in ieder geval niet meer worden...."

Nederland verscheen opnieuw in het veld zonder de geblesseerde Cees-Jan Diepeveen. "Het zit er ook niet meer in, dat hij zondag zal spelen", aldus coach Hans Jorritsma, die na afloop zijn teleurstelling goed wist te verbergen. "In zo'n wedstrijd heb je iemand als Cees-Jan eigenlijk heel hard nodig. Daar wil ik het verlies echter niet aan wijten. De Engelsen hadden donderdag tegen Argentinië een slechte dag, wij waren vandaag aan de beurt. Er was geen enkele controle op ons spel. Dan kun je wel meer wissels toepassen, maar wie moet je er dan uithalen? Iedereen liep slecht te spelen, ook degenen, die tot nu toe erg goed waren, kwamen in de problemen." Van 't Hek, door Jorritsma in Amstelveen herhaaldelijk een 'fantastische aanvoerder' genoemd, hield het er op, dat de fysieke inbreng van de Britten voor de Nederlanders niet goed bespeelbaar was. "Op de een of andere manier zijn we daar niet tegen bestand", zei hij.

Ten opzichte van de Engelse ploeg, die zilver veroverde in Londen, waren drie Ieren aan Groot-Brittannië toegevoegd. Een van hen, die begin dit jaar voor een toernooi in het Maleisische Ipoh voor het eerst geselecteerde Kirkwood, passeerde Ronald Jansen al in de achtste minuut uit de rebound van de eerste strafcorner (0-1). Het was de derde keer, dat Nederland in dit toernooi achter kwam te staan. Tegen Pakistan en West-Duitsland kon de schade nog worden goedgemaakt, de Britten lieten zich niet overrompelen. Naarmate de wedstrijd vorderde werden de ongeveer 5000 supporters op de voor het eerst zonovergoten tribunes steeds stiller.

Ook met Pastrick Faber na rust in de ploeg voor Robbert Delissen en Tom van 't Hek in de spits kon de weg naar de gelijkmaker niet worden gevonden. De oogst bleef bij drie strafcorners, die door slordigheden teloor gingen.

Slordig waren trouwens de meeste Nederlandse acties. Zelfs tot nog toe uiterst betrouwbare spelers maakten ongewone fouten. Aanvoerder Jan Klaassen, vleugelverdediger Kooyman en zelfs de immer degelijke Doyer deelden in de malaise. Vlak voor tijd deed zich nog de beste mogelijkheid voor om alsnog de gelijkmaker te forceren. Bij een snelle uitval via Van 't Hek maakte de Britse doelman Ian Taylor een van zijn hoogst zeldzame missers. Hij trapte naast de bal. Maar de Nederlanders hadden zich al omgedraaid, in de veronderstelling verkerend, dat Taylor de bal toch wel zou hebben. En zo fungeerden de Britten opnieuw als spelbreker.

Van 't Hek: "En weer in de voorlaatste wedstrijd van een toernooi. Dat blijkt voor ons steeds weer een uiterst gevaarlijk moment te zijn. Volgens mij werd er al te vlug naar zondag uitgekeken. Alsof we die Britten al in onze zak hadden." Jorritsma had goede hoop zijn spelers voor de laatste wedstrijd, waar geen kaartjes meer voor te krijgen zijn, op te kunnen peppen. "We zijn vandaag niet van de mat gespeeld, maar hebben toch verloren. Natuurlijk betekent dat een domper voor iedereen. Zondag staan we er echter weer. Daar ben ik van overtuigd."

De stand in het toernooi om de Champions Trophy met voor alle teams nog een wedstrijd te spelen is:

1. Australië	6	10	(15- 7)
2. West-Duitsland	6	10	(13- 5)
3. Nederland	6	9	(13- 4)
4. Groot-Brittannië	6	8	(10- 5)
5. Argentinië	6	5	(5-14)
6. Pakistan	6	2	(6-11)
7. Spanje	6	2	(5-13)
8. Sovjet Unie	6	2	(5-13)

De stand bij de dames is:

1. Nederland	4	8	(17- 1)
2. Australië	4	7	(13- 2)
3. Groot-Brittannië	4	3	(6- 6)
4. Canada	4	3	(7- 9)
5. Zuid-Korea	4	3	(6- 9)
6. Nieuw-Zeeland	4	0	(0-22)

Spelen blijven gewoon in Seoel

NICOSIA — De huidige politieke onrust vormt geen bedreiging voor de Olympische Zomerspelen, die volgend najaar in Seoel worden gehouden.

Dat verklaarde de secretaris-generaal van het Zuidkoreaanse Olympisch comité, Kim Ock Jin in Nicosia op Cyprus.

Jin stelde in Cyprus in zijn openings- toespraak de vergadering van de Europese Olympische Comités gerust. "Koreanen weten", zei Ock Jin, "hoe zij politiek en sport moeten scheiden. Cultureel, sportief en zakelijk bestaat er geen crisis. De demonstraties gaan over interne politieke menings- verschillen. De politici zullen er een eind aan maken. Onze economie blijft onaangetast, de groei zal zich voortzetten." Seoel heeft vele miljoenen dollars geïnvesteerd in de faciliteiten voor de Zomerspelen.

Major League Baseball

NEW YORK — De uitslagen van de op vrijdag gespeelde baseball- wedstrijden in de Amerikaanse Leagues zijn:

American League
New York Yankees - Boston Red Sox 12-11 (10 innings); Oakland Athletics - Cleveland Indians 5-0; Detroit Tigers - Baltimore Orioles 9-0; California Angeles - Chicago White Sox 3-1; Seattle Mariners - Kansas City Royals 5-1; Texas Rangers - Minnesota Twins 1-0; Milwaukee Brewers - Toronto Blue Jays 10-5.

National League
Philadelphia Phillies - New York Mets 5-2; Montreal Expos - St. Louis Cardinals 5-1; Pittsburgh Pirates - Chicago Cubs 5-2; San Diego Padres - Atlanta Braves 5-1; Cincinnati Reds - Los Angeles Dodgers 6-0; Houston Astros - San Francisco Giants 9-6.

MALTA AMSTEL
SPORTAGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken in het Maduro Plaza.

* * * * *

ZONDAG
VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
16.00 uur Scotch Special vs Santa Rosa;
18.00 uur De Koning / NOs Pan vs Victory Boys/CITCO.

ZEILEN
(WSV Jan Softa)
11.00 uur start eerste catamaran- wedstrijden;
13.30 uur monohall- race;
15.00 uur tweede wedstrijd - Spaanse Water.

DRAC
(Drag Races Association Curaçao)
roadtest voor de dragraces van 2 juli - Koral Tabak.

RALLY
(Automobiel Club Curaçao)
08.30 start vakantierit vanaf het parkeerterrein van Supermarket Muizenberg naar de finishlijn bij Landhuis Brievengat.

SCHAKEN
(SV Janwé)
10.00-18.00 uur schaakworkshop - strand Seaquarium, Bapor Kibrá.

* * * * *

Reagan kan politieke balans veranderen

Gematigde rechter trekt zich terug uit VS Hooggerechtshof

WASHINGTON — Lewis Powell, een sleutelfiguur binnen het Amerikaanse Hooggerechtshof waarvan hij 15 jaar als gematigd rechter lid is geweest, trekt zich terug uit het hoogste rechtscollege. Dit heeft de 79-jarige Powell vrijdag zelf bekendgemaakt. Hij zei dat zijn gezondheid en zijn leeftijd hem dwingen op te stappen uit het negen leden tellende hof. Hoewel hij zei nu gezond te zijn wees hij er op dat hij sinds hij deze functie vervult, drie operaties heeft ondergaan.

Powell, die vroeger advocaat was in Richmond, Virginia, en ook voorzitter is geweest van de invloedrijke Amerikaanse orde van advocaten, werd in 1972 aangesteld door de toenmalige president, Richard Nixon. Zijn aftreden zal president Ronald Reagan de kans geven het Hooggerechtshof, dat beslist over de belangrijkste juridische zaken in de VS, verder te vormen naar zijn eigen conservatieve beeld. Reagan heeft de conservatieve rechter William Rehnquist aangewezen als president bij het Hooggerechtshof en Antonin Scalia en Sandra Day O'Connor (de eerste vrouwelijke rechter) benoemd in het hoogste juridische orgaan. Met een derde benoeming zal hij een derde van het hof hebben gekozen wat de politieke balans kan veranderen. Opperrechters worden door de president aangesteld voor het leven.

Het Hooggerechtshof was tot nu toe altijd verdeeld in drie grote tendensen: de conservatieve (Rehnquist, Scalia en O'Connor), de liberale (William Brennan en Thurgood Marschall) en de gematigde (Byron White, Powell, John Paul Stevens en Harry Blackmun). Powell heeft als gematigde conservatief een beslissende rol gespeeld binnen het hof, waarbij hij zich aansloot bij het kamp van de liberalen waar het ging om problemen als abortus, asiel en minderheden, terwijl hij zich op het gebied van het strafrecht een conservatiever standpunt innam.

Regerings- woordvoerder Marlin Fitzwater beschreef Powell vrijdag als een "bijzonder eminente rechter". Hij zei dat Reagan "zeer binnenkort" Powells opvolger zou aanwijzen. De vroegere adviseur van de president William Clark en de huidige minister van Financien Edwin Meese zijn ooit genoemd als mogelijke kandidaten voor de opvolging.

De negen raadsheren vormen in de VS de hoogste instantie van beroep, zowel op het gebied van strafrecht als burgerlijk recht, en de 102 personen die in het Hooggerechtshof hebben gezeteld, hebben een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van de Amerikaanse maatschappij.

Waterprijs omlaag

Tariefsreductie tbv toeristenschepen

WILLEMSTAD — In het kader van het streven naar verbetering van het toerisme, heeft deze week het eilands- bestuur van Curaçao besloten de tarieven van drinkwater voor toeristen- schepen die het eiland aandoen, te verlagen. Deze schepen zal in het vervolg de kostprijs in rekening worden gebracht. Het Bestuurscollege hoopt op deze wijze tevens de concurrentie- positie van Curaçao als toeristenoord te verbeteren.

Overval

PHILIPSBURG — De manager van Greenhouse Bar en Restaurant, Ben Bax, die 's avonds omstreeks half twaalf bij de ABN Bank kwam om een zak met geld te deponeren in de nachtkluis, werd door drie gewapende mannen aangevallen, die hem de zak met tweeduizend dollar afhandig maakten, en hem toen in de mond schoten. De kogel kwam door de wang naar buiten. Waarschijnlijk werd gebruik gemaakt van een klein kaliber pistool, een 22, automatic. De drie mannen ontsnapten in de huurauto van de heer Bax, die niet in het ziekenhuis hoefde te worden opgenomen, en wiens toestand nu bevredigend is. De politie is opzoek naar het drietal.

Achtjarige bestolen

WILLEMSTAD — Een jongetje van acht jaar werd door een onbekende man beroofd van zijn zilveren halsketting. De man rukte de ketting los en ging ermee vandoor. De politie heeft de man niet kunnen achterhalen.

WILLEMSTAD — De Curaçao Camerata geeft op maandag 6 juli een concert in de Fortkerk. Dit concert zou eerst gegeven worden op zaterdag 4 juli, maar is twee dagen uitgesteld. Het concert begint om half negen 's avonds en de volgende drie werken worden ten gehore gebracht: Het "Quinten"- kwartet van Joseph Haydn; het kwartet geinspireerd op de novelle "Kreutzer Sonata" van Tolstoy en het kwartet van Claude Debussy.

De Camerata bestaat uit Eric Gorsira en Hans Jurjaanz, viool, Lisa de Vries, viola en Luise Gorsira, cello. Deze vier gaan van 8 tot 11 juli op tournee naar de Bovenwinden en op 13 juli geeft de Camerata ook nog een concert in het auditorium van het St Elisabeth Hospitaal.

Basisscholen krijgen nieuwe serie boeken

WILLEMSTAD — Alle scholen in het kleuter-, basis-, en speciaal onderwijs krijgen met ingang van volgend schooljaar de nieuwe serie van dertien Papiaments- talige boeken als geschenk van de overheid. Zij wil hiermee een stimulans geven aan de jeugd om meer te gaan lezen.

De onlangs gepubliceerde serie boeken zijn te koop in alle boekwinkels. Het geld dat met de verkoop van de boeken wordt opgebracht zal, zo is de bedoeling van de overheid, gebruikt worden om een fonds te creëren waaruit geld geput kan worden voor de publicatie van weer andere boeken. De uitvoering van dit plan is in handen van de Komapa, de commissie voor de invoering van het Papiamentu.

Een zestal kleuterscholen hebben de dertien boeken al in hun bibliotheken staan. Zij kregen de boeken als waardering voor het feit dat zij mee hadden gewerkt aan een onderwijsproject van de Komapa.

AMK aangenomen als WUCT-lid

WILLEMSTAD — De Vereniging van christelijke leerkrachten AMK werd onlangs door de World Union of Catholic Teachers (WUCT) aangenomen als volwaardig lid- met- stemrecht. Het lidmaatschap van de internationale organisatie werd tijdens Wuct- congressen in Toronto en Buenos Aires besproken.

Eerste lustrum Kadena

De ketting wordt groter

DE STICHTING KADENA vierde vorige week haar eerste lustrum. In het blinden- centrum aan de Corrieweg werd op gepaste wijze dit vijf- jarig bestaan herdacht door middel van toespraken, muziek en hapjes en een drankje. De stichting Kadena geeft financiële steun aan projecten met gelden van donateurs.

Het doel van de Fundashon Kadena is tweeledig: het voornaamste doel is het ter beschikking stellen van fondsen aan welzijns- organisaties zonder winstgevend doel, zogenaamde non-profit organisaties. Het tweede, meer ideële doel, is wat moeilijk te omschrijven. De mensen van de stichting gaan van de gedachten uit dat men (en met men bedoelen ze organisaties, verenigingen etc. op Curaçao) niet, vooral als het om kleine projecten gaat, geld zou moeten vragen aan Nederland. Men wil als Curaçaoenaar "self- supporting" zijn, in ieder geval daar waar het kleine projecten betreft. In een van hun publicaties zeggen ze dan ook: "... Men zegt dan... Nederland heeft de morele plicht om.... en onder die titel verlagen we onszelf om tot de laatste cent toe te gaan bedelen bij..."

Men keurt het af dat voor kleine projecten zo vaak een beroep op Nederlandse particuliere organisaties wordt gedaan. Men is van mening dat de mensen, en met name die mensen die in de gelukkige omstandigheid verkeren om een baan te hebben, in staat geacht moeten worden om voor zichzelf kleine projecten te organiseren. Als men dan ook kijkt naar de ontwikkeling, die Kadena heeft doorgemaakt, is het inderdaad juist dat ze groeiende is: "De ketting wordt groter", maar men is echter nog lang niet in staat om in alle behoeftes te voorzien. Wellicht zal men dit ideële doel ook maar zeer zeer langzaam, als ze het al bereiken, kunnen halen. Toch moet men de invloed van deze stichting niet onderschatten. Al sinds hun oprichting geven ze steun aan diverse projecten op het eiland en vooral nog zijn de middelen zo groot, dat men deze steun kan voortzetten.

Curaçao is te zien als een land in ontwikkeling. Vaak blijken er in ontwikkelings- landen geen financiële mogelijkheden te zijn voor sociale of welzijns- projecten, of in ieder geval zijn de mogelijkheden onvoldoende om aan de grote vraag te voldoen. In zo'n situatie, waar van overheidswege weinig te verwachten is, moeten particuliere organisaties bijspringen. In meer ontwikkelde landen is dit vaak ook nog het geval, maar het verschil ligt vaak in het minimum aan wat er aanwezig is. Deze minimum- voorwaarden zijn bijvoorbeeld in Nederland wel aanwezig, terwijl ze er hier op Curaçao niet zijn. Organisaties, die bepaalde projecten van de grond willen krijgen, kunnen dan op verschillende manieren aan geld komen. Het komt echter regelmatig voor dat bepaalde projecten de belangstelling van eventuele geldgevers niet kunnen wekken. Min- vermogende organisaties kunnen bijvoorbeeld niet vanuit eigen middelen bijfinancieren, zoals dat zo mooi heet. Op zo'n moment kan men dan een beroep doen op de stichting Kadena omdat zij uitdrukkelijk in hun doelstelling vermelden dat er voorrang gegeven wordt aan min- vermogende organisaties.

Dit wil echter niet zeggen dat Kadena iedere project aanvraag zonder meer hono reert. De projecten waa steun aan gegeven wordt worden eerst door Cede- Anti yas doorgelicht of gaan naa de organisatie voor advies Dit als projecten direct bij Ka dena worden ingediend.

Na het toekennen van d subsidie houdt de ver antwoordelijkheid voor Ka dena nog niet op. Het is ge bruikelijk dat er "controle uitgeoefend wordt over d projecten en na afloop van ee project dient men een finan ciële verantwoording aan Ka dena af te leggen. Dit systeem is naar de geldgevers toe de beste manier om te voorko men dat er misbruik van de gelden van de Fundasho wordt gemaakt.

Het meeste geld dat Fun dashon Kadena te bestede heeft, is afkomstig van dona teurs. Het systeem, dat me voor het verkrijgen van de do naties hanteert, is eenvoudi en regelmatig. Er worde geen acties of zo gehouden, di geld zouden moeten brengen Vooral door mond op mond re clame wil men mensen er to bewegen een gedeelte va hun salaris maandelijks af te staan aan Kadena. Deze maandelijkse bijdrage word dan automatisch op de reke ning van Kadena bijgeschre ven. Zo krijgt men regelmati gelden binnen. De donateur vormen uiteraard de be langrijkste schakels in de ke ten. Vandaar dat zij uiteinde lijk ook bepalen waar het gel naar toe gaat. Zo kan me zeer duidelijk zijn of has wensen op het donatie- for mulier kenbaar maken. He is natuurlijk voor het bestuur van Kadena zoeken naar ee compromis en ze moeten er voor zorgen dat iedere enigszins aan zijn trekke komt. De leden worden doo middel van een regelmati verschijnend blad op de hoog te gebracht van de beslissin gen van het bestuur.

Kadena vindt het zelf va wezenlijk belang dat zij ee particuliere organisatie i Men vindt dat particuliere in stellingen in de maatschapp de taak hebben anderen, di minder hebben, te steunen Men heeft voor de toekom nog vele projecten op stap staan, die nog verwezenlij dienen te worden. Daarbij hulp van vele donateurs ze gewenst.

RON SKOMOROWSK

Op 25 juni is overleden de heer

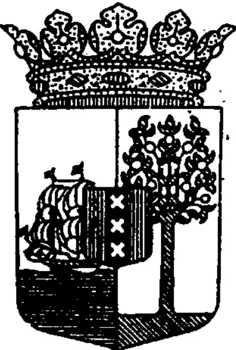
Ing. Wilfrido Franco
in leven
oud-Voorzitter van de Raad van Commissarissen van de K.A.E. N.V.

De heer Franco heeft behalve de diverse funkties ten dienste van onze gemeenschap tevens de funktie van Voorzitter van de Raad van Commissarissen van de K.A.E. N.V. bekleed vanaf oktober 1980 t/m juli 1983.

Zijn toewijding en inzet zullen bij ons voor altijd in hoge ere blijven.

De Direktie en Personeel
van de K.A.E. N.V.

KONSEHO INSULAR
I
GOBIERNU DI KORSOU

Ku hondo pena ta partisipá morto repentino di

Ing. WILFRIDO MARCOLINO FRANCO

na bida: Miembro di Konseho Insular, Diputado di 1975 — 1977 — 1980 — 1984 i Gezaghebber interino di Teritorio Insular di Kòrsou.

Su aspirashonnan pa komunidat di Kòrsou i su gran sentido pa e ser humano ta pone ku e ta keda semper den nos memoria.

Na nòmber di Konseho Insular i di Gobiernu di Kòrsou,

Presidente, R.A. Casseres.
Sekretario, Mr. E.A. Vlieg.

....*"Riba e dia di himno i bandera nos lo mester uni i pensa huntu riba progreso di nos isla i di nos hendenan.".....*
Willy Franco; 2 di yüli 1984.

Señor ta mi wardadó
Mi n' tin falta di nada

Ku hondo pena nos ta partisipá morto repentino di nos inolvidabel esposo, tata, tío, amigu i kolegá.

WILLY FRANCO

Na edat di 50 aña

Su Sra. Viuda	: Nan Franco
Su yunan	Mike
	Sonja i (Komprometidó) Hady
Su ruman	: Iralda i Hugo Lew Yen Tai-Franco
Su subrinanan	: Hugo i Muying Lew Yen Tai
Su tíonan	: Francisco Elodia i famia
	Jacob Elodia i famia
	Andres Franco
Su tantanan	: Felecita Franco i famia
	Lucita Elodia i famia
Famianan	: Elodia, Franco i Cijntje
	Pader Romer
	Partido MAN

Tur demas famia, amigu i konosínan

ta invitá pa akto di entiero ku ta tuma lugá DJADUMINGU 28 di Yuni pa 3.30 di atardi saliendo for di TRIBUTO OTROBANDA pa Misa di Santa Famia, kaminda lo tin un Santu Sakrifisio di misa i despues pa MORADA SANTA EL TRIBUTO NA BOTTELIER.

Ta risibí bishita di kondolensia for di 11;or di mainta na EL TRIBUTO. Despues di entiero no ta risibí bishita di kondolensia na kas.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00 / 14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00 / 14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging daarvan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

BOKOLISHI (tel.: 8198): verzameling Bonaireaanse schelpen en koraal; open van maandag t/m vrijdag van 10.00-12.30 uur - Kaya Nikiboko Zuid 3.

(27 juni)
BOPEC SOTEBO SOFTBALLTEAM: 20.00 uur songfestival Voz di Bopec - Jeugdhuis Jong Bonaire.

(28 juni)
VIERING: 16.00 uur San Pedro-viering - Plaza Hubentut (muziek van Nos Kosecha).

SPORT
LUDO (**t.g.v. 12½-jarig bestaan**): 10.30 uur gewichtheffen- wedstrijden - oude Ludovicusschool.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Promotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

Stichting met vertegenwoordigers uit alle sectoren

Informatie uitwisseling met buitenlandse toeristenbureaus moet verbeterd worden

KRALENDIJK — Hoewel het vaste voornemen van het vertrekkende Bestuurscollege was om de aanbevelingen uit het rapport Berenschot op korte termijn uit te voeren, is elke verregaande beslissing in het zicht van de afgelopen verkiezingen uitgesteld. Op het gebied van Financiën en Onderwijs is er echter mede dank zij de protocols van samenwerking met Curaçao al een begin gemaakt dat moet gaan leiden tot wezenlijke verbeteringen. Het nieuwe BC heeft nu aangekondigd, dat ook andere afdelingen en met name Reinigings- dienst en Hygiënische Dienst en het Toeristen- bureau onder de loep genomen moeten worden. Zoals bekend zal het nieuwe BC daaraan in grote lijnen de aanbevelingen van het rapport Berenschot volgen.

Dit rapport is samengesteld door drs Harm Swierenga die zijn aanbevelingen consequent gericht heeft op de knelpunten die hij heeft aangetroffen bij de diverse diensten. Berenschot heeft zich daarbij laten assisteren door deskundigen en op financieel gebied werd daarvoor aangetrokken drs N.G. de Jager van Moret & Limperg. Hoewel de aanbevelingen van Swierenga ten aanzien van het Bonaireaanse Toeristen- bureau diepgaand zijn, heeft Berenschot geen toeristisch beleid aangeboden. Zoals bekend echter heeft de overheid reeds verschillende malen toeristische adviesbureaus in de arm genomen, hetgeen onder andere mogelijk werd gemaakt door aanzienlijke financiële hulp door de Economische Gemeenschap (EG).

Nu de afgelopen maand is gebleken dat de toeristen- industrie zeer gevoelig ligt mede omdat het product — en in feite hetzelfde product — ook door Curaçao aan het buitenland wordt verkocht, is het dringende noodzaak, zoals drs Harm Swierenga opmerkt in zijn rapport Stand van Zaken, dat er gewerkt zal worden aan een verbetering van het systeem van informatie- uitwisseling tussen de kantoren van het buitenland en Bonaire.

Daarbij, aldus Swierenga, zal er kritisch moeten worden bekeken in hoeverre minder kostbare maar wel effectieve activiteiten op het gebied van het Bonaireaanse toerisme in het buitenland uitgevoerd kunnen worden.

STRUCTUUR

Volgens het organisatie- bedrijf Berenschot zal er ook aandacht besteed moeten worden aan de structuur van deze buitenlandse bureaus waarbij een andere organisatie- vorm misschien beter zou zijn. Ook hier gelooft Swierenga dat een tourist board, waarin vertegenwoordigers zitting hebben uit de sectoren lokale hotels, commercie en overheid goed werk kan verrichten. Deze stichting geeft dan leiding aan het toeristenbureau en draagt bovendien de verantwoordelijkheid. De personeelsleden echter zullen door de overheid betaald worden.

Wel attendeert de organisatiedeskundige drs Harm Swierenga erop, dat het noodzakelijk blijkt te zijn dat er een bemiddelende en conflict- oplossende rol wordt gespeeld om een aantal medewerkers van het toeristenbureau zo optimaal mogelijk te laten samenwerken. Dit is trouwens min of meer opgelost door het verplaatsen van de aangetrokken counterpart voor de indertijd in het kader van de technische bijstand aangetrokken Dick Eisly.

KNELPUNTEN

Deze counterpart is echter nimmer tot ontplooiïng gekomen en het gevolg daarvan was dat er geen duidelijk marketing plan werd samengesteld. Dezelfde onduidelijkheid werd geconstateerd omtrent het takenpakket van de stafmedewerker, waarbij uiteraard de langdurige afwezigheid van het hoofd van het toeristen- bureau natuurlijk geen goed heeft gedaan. Mede om die reden heeft onlangs Rudy Ellis, die al sedert 1979 verbonden is aan het toeristen- bureau, aangekondigd zijn werkzaamheden in die functie niet voort te zetten. Tenslotte attendeert drs Swierenga in het Berenschot-rapport op de onduidelijkheden in het takenpakket van de activiteiten door de vertegenwoordigers in het buitenland.

MARKETINGBELEID

In het rapport Berenschot wordt grote aandacht besteed aan het zogenaamde marketingbeleid, aangezien zoals het rapport zegt, het product toerisme een van de belangrijkste bronnen van inkomsten voor Bonaire is. Er is wel met inzet gewerkt, aldus Swierenga in zijn rapport De Stand van Zaken, maar van een consistent (duurzaam) beleid bleek niet altijd sprake. Daarbij attendeerde Swierenga vooral op de rol van de overheid in relatie tot het hotelwezen bij acquirerende activiteiten. In het rapport wordt de vraag gesteld of het juist de overheid is die moet trachten de hotels op Bonaire vol toeristen te krijgen of dienen de hotels daar zelf voor te zorgen. Swierenga vraagt in het rapport eveneens welke de meerwaarde is van de aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Bonaireaanse overheid bij bezoeken aan toeristen- beurzen en dergelijke in het buitenland.

De reden overigens dat Berenschot vooral aandacht heeft besteed aan de interne organisatie is dat in de toekomst door externe onderzoeks- bureaus adviezen zullen worden uitgebracht over marketing- strategieën, gerichte toeristen- promotie. Deze contacten zullen echter buiten Berenschot om tot stand komen. Inmiddels heeft het komende BC en het huidige hoofd van het toeristen- bureau al gewezen op het feit, dat het toeristen- bureau geleid zal moeten worden door een in het toerisme gevormde professionele kracht, waarbij niet uitgesloten noch bevestigd wordt, dat het huidige waarnemend hoofd over een drietal jaren misschien de leiding zal kunnen overnemen, na eerst als counterpart samengewerkt te hebben met een deskundige. Naar de Amigoe heeft vernomen zijn er al enkele besprekingen geweest met het nieuw aan te trekken hoofd, hoewel het vooralsnog opportuun genoemd wordt reeds uitspraken over deze materie te doen.

KRALENDIJK — Vrijdag arriveerden voor een financiële bespreking met het komende Bestuurcollege dat op 2 juli zitting zal hebben, de minister van Financiën mr Leslie Navarro en de minister van Ontwikkelings- samenwerking ing. Franklin Crestian. Beide heren waren ook het afgelopen weekeinde op Bonaire teneinde de financiële situatie te bespreken met het scheidende Bestuurscollege. Gezien de grote schuld van rond 52 miljoen die volgens de UPB wordt achtergelaten (40 miljoen volgens scheidend gedeputeerde van Financiën Jose Winklaar) werd een bespreking met de nieuwe gedeputeerden Ramoncito Booi en Juancho Melaan (UPB) en Boeboei Cecilia (POB) van urgent belang geacht. Bij de foto beide ministers en het nieuwe BC in de zaal van de ministerraad.

San Jose acht resultaat zeer bevredigend

Panama licht Costa Rica in over Nicaraguaans-Panamese top

SAN JOSE — Panama heeft Costa Rica ingelicht over de top- conferentie van Eric Arturo del Valle en Daniel Ortega welke er toe heeft geleid dat Nicaragua in augustus deel neemt aan de Middenamerikaanse top- conferentie. Het dan aan de orde zijnde vredes- plan is afkomstig van de Costaricaanse president Oscar Arias Sanchez.

Minister Jorge Abadia van Buitenlandse zaken van Panama bracht een bliksem- bezoek aan San Jose om de Costaricaanse regering te informeren over het resultaat van de bespreking tussen de Panamese president Del Valle en zijn Nicaraguaanse collega Ortega welke bijeenkomst werd gehouden op initiatief van Managua. De beide presidenten hebben toen urenlang met elkaar gesproken en zagen kans een uitweg te vinden uit de impasse op vredes- gebied welke was ontstaan doordat Managua had gedreigd niet meer naar de Middenamerikaanse top te komen tenzij deze eind juni zou worden gehouden, waarna Guatemala aankondigde niet naar een "incomplete" top te zullen komen. De top was namelijk verplaatst naar begin augustus. Het overleg met Del Valle boekte als resultaat dat Nicaragua op 7 en 8 augustus present zal zijn op de top en dat het land ook deelneemt aan het voorafgaande overleg op het niveau van de ministers van Buitenlandse zaken. Managua kreeg van zijn kant de verzekering dat bij het overleg over het Costaricaanse plan toch een grote rol toebedeeld zal blijven voor de Contadora- groep welke een paar jaar is bezig geweest met een eigen vredesplan voor heel Midden Amerika, dat uiteindelijk in de ijskast terechtkwam.

De Panamese bewindsman heeft aan de initiatief- nemer voor dit nieuwe vredes- overleg, president Arias van Costa Rica, een uitvoerige uiteenzetting gegeven over wat er besproken werd op de Nicaraguaans- Panamese top. Hij maakte van de gelegenheid meteen gebruik uit te leggen hoe de situatie op het ogenblik in Panama is nadat er zich onlangs ongeregeldheden hadden voorgedaan. Na afloop van het onderhoud met president Arias merkte minister Abadia op dat het vredesplan van Arias "heel goed" is en "de steun verdient van zowel de Contadora- groep als van de Contadora- ondersteunings- groep".

Hij maakte ook duidelijk dat Panama namens de Contadora- groep zijn best had gedaan om gedaan te krijgen dat de Nicaraguaanse president naar de Middenamerikaanse top zou komen. Contadora beschouwt het plan van Arias als "effectief, practisch, redelijk en rechtvaardig voor Midden Amerika". Panama zal zich inspannen zodat het Contadora- traject tot aan het einddoel wordt afgelegd. Dit wordt misschien nog wel groter dan we nu denken, aldus de wat cryptische Panamese minister. Het zou uiterst betreurenswaardig zijn dat dit plan zou afketsen op onbelangrijke punten. Daarom ook zei hij naar Costa Rica te zijn gekomen om te informeren over het gesprek tussen Del Valle en Ortega.

De Costaricaanse minister van Buitenlandse zaken Rodrigo Madrigal noemde het resultaat van het door Del Valle en Ortega gevoerde overleg "zeer bevredigend". Hij wees er op dat Costa Rica in april van dit jaar al de Contadora- groep gevraagd had om zijn hulp en tussenkomst. Toen het er op leek dat de Middenamerikaanse top niet door zou gaan had San Jose nog eens een beroep op de Contadora- groep gedaan. "Gelukkig gaat de top nu door", zo stelde de Costaricaanse bewindsman voldaan vast.

WASHINGTON — Bij een routine- onderzoek van president Reagan zijn 2 kleine darmpoliepen ontdekt. Deze zijn inmiddels verwijderd, zo hebben artsen van het Witte Huis vrijdag meegedeeld. De poliepen zijn naar alle waarschijnlijkheid niet kwaadaardig.

Zoon wreekt zich op moeder

PHILIPSBURG — Politie- assistentie werd gevraagd door een moeder aan de Marigot Hill Road, waar haar zoon, die de vorige maand uit de gevangenis was gekomen, haar radeloos maakte. Hij brak de ramen van het huis, stal de kleren van zijn moeder om die te gaan verkopen en probeerde met dezelfde doel voor ogen ook kleren van de waslijn te halen. Op de vraag van de moeder waarom hij dat deed, antwoordde hij dat zij de schuldige was, dat zij de vorige keer er voor gezorgd had, dat hij in gevangenis kwam. Hij sneed de telefoondraden door, zodat de moeder de politie niet kon bellen en de hulp van de buren moest inroepen. Zo gauw hij de politie zag aankomen was hij verdwenen.

Duurt drie maanden

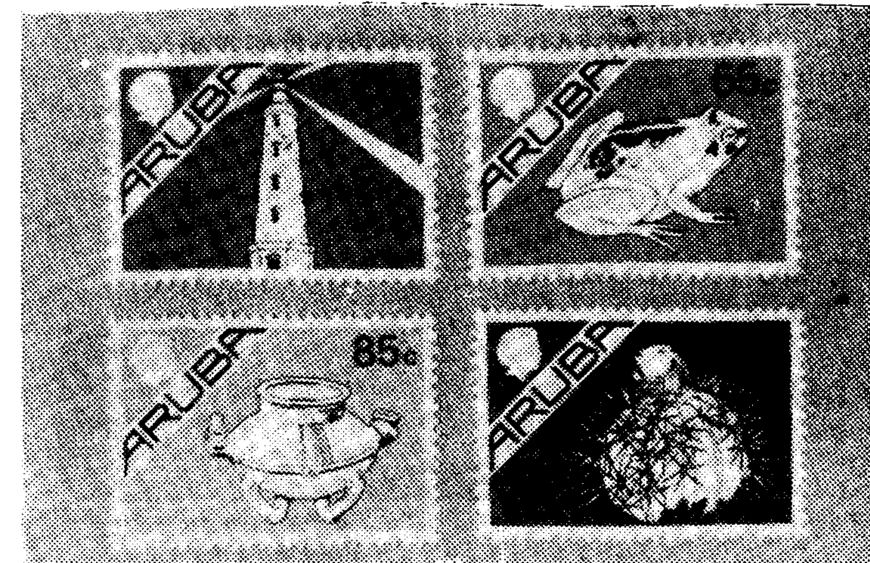
In hospitaal cursus EHBO en reanimatie

KRALENDIJK — Op maandag 29 juni zal begonnen worden met de cursus Eerste Hulp Bij Ongelukken (EHBO) en een re-animatie- cursus.

De laatste cursus en re-animatie- cursus is al met veel succes eerder op Bonaire gegeven door dokter Dick van der Vaart. De EHBO en re-animatie- cursus zijn ditmaal speciaal bedoeld voor niet- verpleegkundigen. De duur van beide cursussen is drie maanden en de cursus wordt gegeven op maandag- en woensdagavond in het leslokaal van het Sint Franciscus- hospitaal.

De cursussen die onder auspiciën van de EHBO Bonaire — ooit opgericht, maar nimmer actief geweest — worden verzorgd door zuster Narcisia Soliana en Theo Rodriguez wat betreft de EHBO- opleiding en door de bekende huisarts dokter Dick van der Vaart, die reeds enige naam heeft gemaakt in de duikwereld, voor wat betreft de re-animatie- cursus. Aan de cursus kunnen slechts vijftien mensen deelnemen.

KRALENDIJK — Voor filatelisten wederom goed nieuws, nu Aruba heeft besloten om per 17 juli een nieuwe serie aantrekkelijke frankeerzegels uit te geven. Het betreft hier standaard zegels die een onbepaalde geldigheidsduur hebben en ontworpen zijn door de Arubaan Evelino fingal. De zegels worden uitgegeven in waarden van 25, 55, 85 en 90 cent en stellen respectievelijk voor een vuurtoren, een kikker, pre-Colombiaans aardewerk en een bolcactus. De zegels zijn in smaakvolle kleuren uitgevoerd en gedrukt door Joh. Enschedé en Zonen Grafische Inrichting B.V. te Haarlem in Nederland. Tevens wordt er een door Fingal ontworpen eerste dag enveloppe uitgegeven. In de komende periode tot en met 26 oktober 1988 kunnen postzegel- liefhebbers trouwens regelmatig filatelistisch nieuws verwachten vanuit Aruba waar op 27 januari een aloëzegel zal worden uitgegeven, op 16 maart een serie muntenzegels 1988, op 4 mei de liefdeszegels 1988, op 3 augustus de Solidariteits- zegel, op 24 augusus de 1988 Olympische Spelen serie en tenslotte op 26 oktober 1988 de Kinderpostzegels. Bij de foto: de nieuwe serie zegels die op 17 juni zullen verschijnen.

Bekende zangeres

Elf deelnemers in Sotebo songfestival

KRALENDIJK — Vanavond zullen elf deelnemers strijden om de hoogste plaats in het Sotebo songfestival dat wordt georganiseerd door het softball- team van Bopec. In jeugdhuis Jong Bonaire zal het er heet toe gaan, want verschillende bekende zangers hebben weer hun medewerking toegezegd aan deze jaarlijkse zangwedstrijd.

Uiteraard is Johnny Craane die het nummer Sola zal brengen een van de favorieten. Dat neemt echter niet weg dat de overige deelnemers toch een goede kans maken, ook al hebben zij wat minder ervaring dan de vroegere winnaar van het songfestival Craane.

Als nummer 1 zal zaterdagavond optreden Marvi Nicolaas met Killing me softly; 2) Marlene Makaay met Solo él y yo; 3) Alfred Frans met Vamos a dejar; 4) John Frans met A ti mujer; 5) Felix Keller met Altagracia: 6) Johnny Craane met Sola; 7) Withney Rudolph me Sweet surrender; 8) Henk Deira met Islanan bunita; 9) Alvin Trinidad met Presiento; 10) Tecla Piar met Boletera en hekkesluiter Paulina St. Jago met Facil de querer, dificil de olvidar. De avond begint om acht uur 's avonds.

GREAT SAVINGS

FANS

Om de warmte te bestrijden heeft

CASA COHEN

Schottegatweg Oost 148 -
Saliña - Tel.: 616831

een **Special** van **fans**

- Staande Fan 16 inch .... **f. 95.-**
- Tafel Fan 12 inch................. **f. 59.-**
- Plafond Fan..... **f.99.- en f.135.-**
- Plafond Fan Deluxe met licht **f.195.-**

Haast U want de voorraad is beperkt.

Bijouterieën, parelmoer, Black Coral etc. bij

CURAVA

in de dierentuin en bij Landhuis Brievengat

De lekkerste Roties
pom, pastei, chin. kip, bami, nassie, saoto-soep en saté's
kunt U krijgen te
Koraal Partir Kavel 87
Tel.: 674103

Specialist in koop-woningen.

Makelaars in en taxateurs van onroerende goederen. Adviseurs bij ontwikkeling en realisatie van bouwprojecten.

MAKELAARSKANTOOR
SALAS
TEL. 70197

"M'a kab'i landa, mi t'ei dal un baño, wardabu."

Telefòn ta hasi romanse posibel.

SETEL NEC cordless

Servisio di telekomunikashon

MGR. ZWIJSEN AVONDMAVO
INSCHRIJVING LEERLINGEN

voor klas 1, 2, 3M4 en 4M4
Data: **Maandag 29 juni en dinsdag 30 juni**
Van 6:30 tot 8:30 p.m.
Plaats: **Grebbelinieweg 62**
Identiteitskaart, rapport of puntenlijst meebrengen.
Inschrijfgeld: **f. 25.-.**

SALESMAN/SALESLADY REQUIRED

To sell a new brand of snack products in Curacao. The suitable applicant must be between 25 and 30 years old, have a valid drivers licence, and speak English.
For an appointment call 80051 after 6 p.m. to 8 p.m.

VAKANTIETIJD

kooklessen voor kinderen
a) leeftijd 8 - 11 jaar
b) leeftijd 12 - 15 jaar.
Inf.: **tel. 613117 na 14.00 uur.**

Onze jaarlijkse
UITVERKOOP
met drastisch verlaagde prijzen
op alle artikelen
is 25 juni begonnen en duurt t/m 4 juli
Kom nú en profiteer!!!
Openingstijden: 8.30 - 12.30 / 2.30 - 6.30 n.m.
WELCOME SHOP
Seroe Loraweg 3 - Tel.: 616514

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

- **Zondag 28 juni 1987**
  vanaf 09.00 t/m 16.00 uur.
- **Gedeelte Adjudantenweg (grenzend aan Gosieweg), gedeelte Gosieweg (vanaf Schottegatweg Noord tot Adjudantenweg), gedeelte Sto. Domingo (gedeelte achter Kraamkliniek Rio Canario).**

- **Vanaf 09.00 t/m 16.00 uur**
  Gedeelte Ledaweg (grenzend aan Kaminda Brievengat), gedeelte Kaminda Brievengat (vanaf Rotonde tot Technische School), Kaminda Julio Martina, Kaya John Monsanto en gedeelte Jongbloedweg (vanaf Rotonde tot Hydraweg).

KODELA

GOMEZ SHIPPING N.V. Zeelandia z/n

maakt met trots bekend dat zij agent is geworden van

'EWL'

Europe West Indian Line

Snelle en rechtstreekse aansluiting elke 3 weken vanuit Europa naar Curaçao als eerste bestemming.
Deze lijn biedt U "Open Top" "Flat Rack" containers van 20 en 40 voet.
Ook "Break Bulk".
Dit alles "Non Conference"
Als U vanuit Europa snel/rechtstreeks en goedkoop wil verschepen is dit de oplossing:

GOMEZ SHIPPING N.V. Zeelandia z/n

zoals altijd aan de top en tot Uw dienst.
Dit keer met

'EWL'

(EUROPE WEST INDIAN LINE)

GOMEZ SHIPPING N.V. Zeelandia z/n

KINDER KUNST KURSUS

Voor onze speciale
"vacantie-kursus"
kunt U nu reeds voor Uw kind(eren) inschrijven. De lessen beginnen op **14 juli** en eindigen op **1 augustus.**
Deze „Kinder Kunst Kursus" houdt ondermeer in:
- **Gymnastiek, * dans (speciaal ook flamenco dansen),**
- **zang en * kindertoneel.**

De lessen, voor kinderen (jongens en meisjes) van 2 tot 7 jaar oud, zijn **elke dag** (maandag t/m vrijdag) van 4 tot 5 uur 's middags.
De totale kosten van de kursus bedraagt **f.27.50** per kind.
Inschrijving vanaf heden is gratis bij:
Chirino Sport & Recreation Center
Orionweg 12, Tel.: 612744-613346

VERJARING

De aandacht van belanghebbende(n) wordt erop gevestigd dat alle vorderingen ten laste van de Rechtspersoon de Nederlandse Antillen wegens leveringen, diensten, etc., verricht gedurende 1986 en de eerste maanden van 1987, voorzover deze betrekking hebben op het dienstjaar 1986

uiterlijk 30 juni a.s.

schriftelijk bij het Departement van Financiën, Pietermaai 4-4A moeten zijn ingediend.
Vorderingen na genoemde datum ingediend, zijn ingevolge artikel 35 van de Comptabiliteitslandsverordening verjaard.

De Direkteur van het Departement van Financiën.
Mr. F. Metry

noot: vorderingen over het dienstjaar 1986 en voorgaande jaren waarvan oorzaak van de te late indiening bij de belanghebbende(n) ligt, komen derhalve niet voor betaalbaarstelling in aanmerking.

Akademia Pedagógiko Kòrsou
Instituto pa Formashon Pedagógiko i Sosial

Opleiding HOOFDKLEUTERLEIDSTER

Op maandag 29 juni en dinsdag 30 juni 1987 is er op de Akademia Pedagógiko Kòrsou van 14.00u. - 15.30u. gelegenheid tot inschrijving voor de opleiding ter verkrijging van het kleuterleidster B-diploma (hoofdkleuterleidster)
Toelatingseis:
- Diploma Kleuterleidster A.

Opmerkingen:
1. Bovengenoemde opleiding zal in het opleidingsjaar 1987 / 1988 voor het laatst georganiseerd worden.
2. De opleiding is „part-time" en zal wekelijks op de dinsdag en de woensdag in de middag- en avonduren (17.00u. - 20.15u.) plaatsvinden.
3. Het 2[e] deel van het Papiamentu-nascholingsprogramma voor de zittende kleuterleidsters is in deze opleiding geïntegreerd.

de directeur.

FACULTEIT DER SOCIALE- EN ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

COLLOQUIUM DOCTUM

Hierbij wordt bekendgemaakt, dat personen, die de leeftijd van **23 jaar** hebben bereikt en die niet voldoen aan de toelatingseisen voor de

studierichtingen bedrijfskunde en bestuurskunde,

op grond van een vanwege de faculteitsraad in te stellen onderzoek naar hun algemene ontwikkeling en geschiktheid voor het volgen van onderwijs in genoemde afdeling kunnen worden toegelaten tot deze studies.
Uiterlijk 3 juli 1987 dient een verzoekschrift daartoe te worden gericht aan de Administratie van de Universiteit van de Nederlandse Antillen te Curacao of Aruba, onder overlegging van reeds behaalde getuigschriften c.q. diploma's. Formulieren voor verzoekschrift en de toelatingsregeling voor bedrijfskunde c.q. bestuurskunde zijn verkrijgbaar bij de Universiteitsadministratie.
Het **colloquium doctum** wordt op **17 en 18 augustus 1987 schriftelijk** afgenomen op Curacao.
Indien daartoe aanleiding bestaat zal een nader mondeling onderzoek worden ingesteld.
Het schriftelijk onderzoek zal betrekking hebben op de algemene ontwikkeling, Engels en een andere moderne taal, naar keuze uit Spaans, Frans en Duits. Voorts op kennis van boekhouden, bedrijfsrekenen en wiskunde.
Het onderzoek is op H.A.V.O. -niveau.

Dr. Ing. Valdemar Marcha
Decaan Faculteit der Sociale- en Economische Wetenschappen.

Jan Noorduynweg 111, Postbus 3059, Curacao, Ned.Ant. Tel. 84422

UNA Universidat Nashonal di Antia

UITNODIGING

In het kader van de Cola Debrotvoordrachten op zondagmorgen zal

DR. CHARLES GEHRING

op zondagmorgen 28 juni een voordracht houden over

"THE CURACAO PAPERS, WHAT THEY REPRESENT"

Plaats : **Aula-UNA**
Datum : **Zondag 28 juni**
Tijdstip : **11:00 uur**
Taal : **Engels**
Toegang : **Vrij.**

De Rector-Magnificus
Mr. Drs. Alex Reinders.

UNA Universidat Nashonal di Antia
Universiteit van de Nederlandse Antillen
University of the Netherlands Antilles
Universidad de las Antillas Neerlandesas

---

m

8 DAGEN
FLORIDA-ORLANDO

VANAF fl. 983,- p.p.*)

PRIJS PER KIND (onder de 12 jaar en in de zelfde kamer als ouders):
fl. 543,-

Orlando, niet alleen vlak bij het Magische Koninkrijk van Walt Disney en het Epcot Center, maar ook dicht bij mooie natuurparken, Seaworld, het Kennedy Space Center, etc.

Bij de prijs inbegrepen:
- Vliegreis Curaçao - Miami - Orlando v.v., inkl. zegelkosten
- Luchthavenbelasting Florida.
- 7 nachten Travelodge Hotel te Orlando, inkl. belastingen.
- 3 Transfers naar Walt Disney World en Epcot Center.
- Excursie Seaworld, inkl. entree.

In ons mooie kleuren programma vindt U bovendien dat wij in Florida nog het volgende kunnen bieden
- Bustours naar alle attracties
- 10 verschillende hotels te Miami
- 8 verschillende hotels te Orlando
- Package naar Tampa
- Cruise per Sea-Escape vanuit Miami naar de Bahamas
- Motorhomes en Vans.

maduro travel

Maduro Plaza: 76700 Colon: 626300/01 BONAIRE
Punda: 613853/54 Isla: 72576/77 Kralendijk: 8652/53